

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

Diplomová práce

Bc. Adéla Dohnalová

Dějiny školství v Žádovicích v kontextu historie a charakteristiky obce

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího práce PhDr. Pavla Kopečka, Ph.D za použití pramenů, odborné literatury a dalších zdrojů, které jsou uvedeny v seznamu na konci práce.

V Olomouci dne 20. 4. 2022

.....

podpis

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu mé diplomové práce PhDr. Pavlu Kopečkovi, PhD. za odborné vedení, velmi cenné rady, připomínky, vstřícný přístup, ochotu a celkovou spolupráci. Dále bych chtěla poděkovat panu Janu Judasovi za poskytnutí potřebných materiálů, za cenné rady, ochotu a čas, který mně věnoval.

Obsah

Úvod	6
I. TEORETICKÁ ČÁST	8
1. Historie a současnost obce Žádovice	8
1.1. Geografická a hospodářská charakteristika obce Žádovice.....	8
1.2. Historie obce do vzniku Československa v roce 1918	10
1.3. Historie obce od vzniku Československa do současnosti.....	13
1.4. Kostel sv. Jana Nepomuckého	18
1.5. Kulturní život v obci.....	20
1.5.1. Spolky a kroužky v obci	20
1.5.2. Dechová hudba Žadovjáci	26
1.5.3. Tradice a zvyky v obci v průběhu celého roku.....	28
1.5.4. Kroj a nářečí v obci	34
2. Školství v letech 1774–1918.....	38
2.1. Vývoj školství v českých zemích v letech 1774–1918.....	38
2.2. Vývoj školství v Žádovicích v letech 1774–1918	41
3. Školství v letech 1918–1948.....	46
3.1. Vývoj školství v českých zemích v letech 1918–1948.....	46
3.2. Vývoj školství v Žádovicích v letech 1918–1948	49
4. Školství v letech 1948–1989.....	56
4.1. Vývoj školství v českých zemích v letech 1948–1989.....	56
4.2. Vývoj školství v Žádovicích v letech 1948–1989	59
5. Školství po roce 1989	68
5.1. Vývoj školství v českých zemích po roce 1989.....	68
5.2. Vývoj školství v Žádovicích po roce 1989.....	69
II. PRAKTICKÁ ČÁST	71
1. Návrhy příprav do hodin výchovy k občanství.....	71

1.1. Návrh přípravy na hodinu 1	71
1.2. Návrh přípravy na hodinu 2	73
2. Návrh projektu „Poznáváme obec Žádovice“	76
3. Vymezení projektu	76
3. Průběh projektu	78
3.1. Část 1	78
3.2. Část 2	84
3.3. Část 3	86
3.4. Část 4	89
3.5. Část 5	91
4. Zhodnocení projektu	92
Závěr	93
Seznam použitých zdrojů	95
Seznam příloh	99

Úvod

Tématem diplomové práce je vývoj školství v obci Žádovice v kontextu historie a charakteristiky obce. Toto téma jsem si zvolila z osobních důvodů, protože v této obci žiji od dětství, aktivně se zapojuji do jejího dění a chtěla jsem se tedy více dozvědět nejen o historii obce, ale vzhledem k budoucí profesi pedagoga také o vývoji školství v obci. Dalším významným důvodem byl také fakt, že o obci Žádovice nikdy nevyšla žádná publikace s ucelenými a souhrnnými informacemi o historii od počátků obce až po její současnost.

Cílem diplomové práce je podat ucelené informace o vývoji obce od jejího vzniku až do současnosti, včetně současného kulturního života v obci, dále se zaměřit na vývoj školství v Žádovicích od založení školy až po její zrušení a v neposlední řadě také nastínit možnost využití práce k pedagogickým účelům ve formě návrhů příprav do hodin a teoretického projektu.

Diplomová práce bude tvořena teoretickou a praktickou částí. Teoretická část bude rozdělena do pěti kapitol, které budou obsahovat ještě jednotlivé podkapitoly. V první kapitole se zaměřím na charakteristiku obce z hlediska geografického a hospodářského. V souvislosti s historií a vývojem obce zmíním několik majitelů obce a blíže popíšu významné události v Žádovicích. Dále se budu věnovat současnému kulturnímu životu, protože obec dbá na dodržování zvyků a tradic. V rámci této kapitoly nastíním průběh kulturních akcí a v neposlední řadě také blíže popíšu místní kroj, který se v Žádovicích při různých příležitostech nosí.

Následující čtyři kapitoly se budou věnovat samotnému vývoji školství v obci vždy v určitém časovém období. Pro lepší pochopení některých skutečností budou jednotlivé kapitoly zahrnovat kromě popisu samotného školství v obci také vývoj a významné mezníky obecného školství v českých zemích. Druhá kapitola bude zaměřena na vývoj školství od roku 1774 do vzniku Československa v roce 1918, přičemž významný zde bude rok 1880, kdy byla v Žádovicích založena škola. Třetí kapitola se bude věnovat vývoji školství v období 1. republiky a za druhé světové války. Ve čtvrté kapitole bude zachycen vývoj školství v letech 1948–1989. Kapitola bude tedy mapovat školství, které bylo v tomto období pod vlivem komunistické ideologie. Pátá kapitola bude věnována školství po revoluci v roce 1989, přičemž vývoj školství v obci skončil v roce 2005, kdy byla škola zrušena.

Při psaní teoretické části budu čerpat především z kronik obce a školy, dále pak z místního zpravodaje, internetových stránek obce a publikací, ve kterých jsou zachyceny některé

informace vztahující se k obci. V kapitolách týkajících se školství v Žádovicích budu vycházet pouze z výše zmíněných kronik, protože je to v podstatě jediný zdroj, který se k problematice školství vztahuje. Veškeré dokumenty, které souvisely se školou a školstvím v obci, byly po zrušení školy zlikvidovány.

Praktickou část diplomové práce budou představovat návrhy příprav do hodin a teoretický návrh projektu s názvem „Poznáváme obec Žádovice“. Při tvorbě příprav i projektu budu vycházet z Rámcového vzdělávací programu pro základní vzdělávání. První část praktické části diplomové práce budou tedy představovat konkrétní přípravy do hodin výchovy k občanství, které by bylo možné v hodinách využít. Přípravy do hodin se budou obecněji vztahovat k tématu „Náš kraj“ (konkrétně kraj Jihomoravský). Druhou část bude tvořit návrh projektu. Vzhledem k tomu, že v současné době v obci škola není, bylo by možné zařadit projekt do výuky na školách v nejbližším okolí, především pak v Kyjově a Ježově, kam děti ze Žádovic chodí do škol. Teoretický návrh projektu by mohl také sloužit jako inspirace pro učitele výchovy k občanství na různých školách. Navržené aktivity by učitelé mohli modifikovat podle svých potřeb a podmínek.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Historie a současnost obce Žádovice

1.1. Geografická a hospodářská charakteristika obce Žádovice

Obec Žádovice se nachází pět kilometrů východně od města Kyjova po obou stranách potoka Hruškovice, na úpatí Chřibů. Obec patří do okresu Hodonín v Jihomoravském kraji a je vzdálena od Hodonína přibližně 25 km a od Brna 59 km. Obec leží v nadmořské výšce 220m a katastrální rozloha je 559 ha. V současné době žije v obci 745 obyvatel, přičemž při posledním sčítání lidu v roce 2011 se přihlásilo k české národnosti 41 % obyvatel, 32 % obyvatel se přihlásilo k národnosti moravské a 21 % národnost neuvvedlo. Průměrný věk obyvatel byl v roce 2017 43,7 let. Obcí prochází silnice II. třídy č. 422, která spojuje okres Hodonín s okresem Břeclav a Uherské Hradiště a dále silnice III. třídy č. 4228, která spojuje Žádovice s obcí Žeravice.¹

Původ názvu obce je dodnes nejistý, protože můžeme dohledat dvě verze vzniku názvu Žádovice. První verze je zapsána a dochována ve vlastivědném muzeu a odvozuje název od osobního jména Žád. Druhou verzi najdeme v olomouckém archivu a ta pojmenovává obec po majiteli „Schadowtzovi“, který byl pravděpodobně dobrý hospodář – panovník. Obec Žádovice je rozdělena na několik částí, které mají své místní názvy: Dědina, Na Tůfarském, Újezd, Chmelnice, Lipina, Tobolky, Rozmarýnova ulice, Fěruňky, Humna, Tihelna, Pod Kříbem, Pastůška, U mlýna a Zástava.²

Obec Žádovice má dva významné symboly, a sice znak a vlajku. Na znaku i na vlajce najdeme atributy svatého Jana Nepomuckého, kterému je zasvěcen místní kostel. Oběma symbolům dominují znaky, které se často objevují právě v souvislosti s Janem Nepomuckým, a sice pět hvězd a kříž. Vlajka obce je tedy tvořena červeným křížem ve vodorovné poloze umístěným na bílém listu, přičemž ramena kříže jsou široká jednu třetinu šířky bílého listu. Ve středu samotného kříže a každého ramene je zasazena bílá šesticípá hvězda. Šířka k délce listu je v poměru 2:3. Obec Žádovice může používat vlajku od 19. května 1998, kdy jí bylo toto právo uděleno předsedou Poslanecké sněmovny ČR. Znak obce tvoří červený heraldický kříž s

¹ O obci. www.obeczadovice.cz [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z: <http://www.obeczadovice.cz/o-obci/>

² II. Sjezd rodáků. Žádovice: Obecní úřad, 1996. s. 5.

pěti šesticípyými stříbrnými hvězdami, umístěný ve stříbrném štítě. Ve spodní části štítu po stranách kříže jsou zasazeny dva zelené lipové listy, které symbolizují slovanství. Listy jsou otočeny řapíky nahoru, jako symbol vykáčení téměř všech lesů v katastru Žádovic. Stejně jako vlajku může obec i znak používat od 19. května 1998.³ (viz příloha č. 3, 4)

Obec Žádovice je členem mikroregionu Podchřibí, který se rozkládá na jihovýchodní Moravě, v severní části okresu Hodonín, v Jihomoravském kraji, kolem Vřesovského potoka a potoka Hruškovice na rozloze 34 km². Mikroregion vznikl v roce 2001 jako dobrovolný svazek obcí Ježov, Kelčany, Labuty, Skalka, Vřesovice a Žádovice, přičemž v roce 2018 se rozšířil o obec Hýsly. V současné době čítá 3047 obyvatel. Mikroregion Podchřibí má čtyři sousedy, a sice na západě mikroregion Moštěnka, na jihu mikroregion Nový Dvůr, na východě mikroregion Bzenecko a na severu mikroregion Osvětimansko. Hlavním záměrem svazku je ochrana a prosazování společných zájmů jednotlivých obcí, ekonomická stabilita regionu, rozvoj cestovního ruchu, turistiky a občanské společnosti. Mikroregion Podchřibí je také oblastí s bohatou folklórní historií, ve které se uchovaly a dodnes dodržují tradiční lidové tradice jako jsou fašaňk, válání na dyně, poutě, krojované hody apod. V neposlední řadě zde najdeme i několik historických památek. Jako příklad můžeme uvést barokní kostel v Ježově, či kostel v Žádovicích, který byl postaven teprve na sklonku 20. století.⁴

Území, na kterém se obec rozkládá, je mírně pahorkovité s úrodnou zemědělskou půdou, která se velmi hodí k pěstování obilí, kukuřice, řepky, slunečnice, brambor, ovocných stromů a v neposlední řadě také k pěstování vinné révy, pro kterou jsou místní jižní svahy obzvláště příznivé. V obci je do jisté míry také rozšířen chov dobytka, především skotu a prasat.⁵

V obci působí několik větších i menších firem, přičemž za zmínku stojí Vinařství Štěpán Maňák, Zahradnictví Křivonoska, Kovošrot Delta s. r. o., Agro Žádovice s. r. o. Rodinné vinařství Štěpán Maňák bylo založeno v roce 1992 a v současné době obdělává 25 ha vinic ve třech viničních tratích, které mají velmi příznivou polohu pro dozrávání hroznů. Vinařství využívá k výrobě vína nejmodernější technologie a výroba se soustředí především na lahvová vína. Vína z vinařství se pravidelně objevují mezi 100 nejlepšími víny v Salonu vín ČR.⁶

---

³ JUDAS, J. Žádovice. In: *Mikroregion Podchřibí*. Svazek obcí Mikroregionu Podchřibí, 2006. s. 24.

⁴ HABÁŇOVÁ, M. Svazek obcí Mikroregionu Podchřibí. In: *Mikroregion Podchřibí*. Svazek obcí Mikroregionu Podchřibí, 2006. s. 5.

⁵ KLVAŇA, J., FINTAJSL, F., ZLÁMAL, S. *Kyjovsko*. 2. vyd. Kyjov: Musejní a archeologický spolek, 1948. s. 117.

⁶ O našem vinařství. www.vinarstvi-manak.cz [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z: <http://www.vinarstvi-manak.cz/o-nasem-vinarstvi>

Zahradnictví Křivonoska založili v roce 1993 manželé Křivonoskovi. Zahradnictví v současné době disponuje plochou o rozloze 1,3 ha, přičemž 0,18 ha plochy zaujímají kryté plochy, jako skleníky a fóliovník. Nabídka a služby zahradnictví jsou velmi široké, od prodeje balkónových květin, trvalek, bylin, okrasných dřevin až po prodej pěstebních substrátů a nádob, hnojiv a postřiků.⁷ Kovošrot Delta s. r. o. je firma zaměřená na nákup a prodej kovového odpadu, založená v roce 1992 panem Dohnalem. Kromě nákupu, třídění a prodeje kovového odpadu firma nabízí také možnost přistavby a odvozu kontejnerů, či likvidaci kovových celků přímo v místě výskytu.⁸ Firma Agro Žádovice s. r. o. v obci působí od roku 2010 a je zaměřena na zemědělskou činnost. Konkrétně se jedná o rostlinnou výrobu, pěstování pšenice, řepky, kukuřice, slunečnice, dále o výkup zemědělské půdy a služby v zemědělství. Firma obhospodařuje pole v katastru Žádovic a věnuje se také chovu skotu a prasat.⁹

V obci působí řada spolků a sdružení, které významně ovlivňují bohatý kulturní život, a proto bude této problematice věnována celá jedna podkapitola.

1.2. Historie obce do vzniku Československa v roce 1918

První písemná zmínka o obci v českém jazyce pochází z roku 1113, kdy byly Žádovice majetkem farnosti ve Spytihněvi. Pozdější údaje o obci nejsou příliš jasné, ale počátkem 14. století se staly majetkem olomouckého arcibiskupství. Existují však další důkazy již dřívějšího osídlení. Informují nás o tom archeologické nálezy z roku 1985, kdy bylo na Hradisku nalezeno dávné pohřebiště a v místě stavby velkokapacitního kravína byly objeveny zbytky osídlení ze 6. stol. př. n. l.¹⁰

Poté, co Žádovice přestaly být lénem olomouckého arcibiskupství, se vystřídalo opravdu velké množství majitelů obce. Prvním držitelem byl Vilém z Loučky, po kterém následoval Mrakeš Kužel ze Žeravic a ten v roce 1390 odevzdal Žádovice do rukou svého bratra Ježka Kužela. V letech 1406–1413 byl majitelem Hereš Smetana, 1413 – 1420 Fridrich z Mítovic, který měl ve vlastnictví i Kostelec a v letech 1420 – 1437 patřily Žádovice pánům ze Sovína. V letech 1437–1446 byly Žádovice v držení Mikuláše z Moravan a od roku 1446 patřily jeho bratrovi Zbyňkovi z Moravan. Po něm následoval Jindřich z Fučina, který je prodal v roce 1462

---

⁷ Zahradnictví Žádovice. *Zahradnictvi.hodoninsko.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z: <http://zahradnictvi.hodoninsko.com/>

⁸ Nákup a prodej kovového odpadu. *Kovosrot-delta.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z: <https://kovosrot-delta.cz/#o-nas>

⁹ AGRO Žádovice s. r. o. *www.eter.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z: <https://www.eter.cz/agro-zadovice-sro-zadovice/>

¹⁰ JUDAS, J. Žádovice. In: *Mikroregion Podchřibí*. Svazek obcí Mikroregionu Podchřibí, 2006. s. 24.

Vaňkovi z Chomutova. Dalšími majiteli byli Ctibor z Chomutova a Václav Štolbařský z Dolnoplaz.¹¹ Na základě dochovaných pramenů žilo v roce 1520 v Žádovicích 23 usedlíků. Z roku 1557 pochází první písemná zmínka o místním dvoře, který byl ale v letech 1656–1658 přestavěn na zámek s kaplí v barokním stylu. Roku 1694 zde vypukl požár a zámek vyhořel, ale zanedlouho po požáru byl opět obnoven. Avšak od roku 1738, kdy byly Žádovice na nějakou dobu připojeny ke Kostelci, ztratil zámek pomalu význam, což mělo za následek i jeho postupné chátrání.¹²

Od roku 1569 patřily Žádovice bratrům Janovi a Bernardovi Janauerovým ze Strachnova. Oba bratři byli pravděpodobně příslušníci českobratrské církve. Kvůli účasti na českém odboji proti Habsburkům v roce 1622, však bratři o vlastnictví Žádovic přišli. Roku 1592 se na území Žádovice usadili příslušníci sekty novokřtěnců, tzv. habáni, kteří vynikali především v oblasti hrnčířství, kamnářství a vinohradnictví.¹³

V roce 1605 byly Žádovice napadeny uherskými vojsky a následně vypáleny.¹⁴ V roce 1609 měl na Žádovice velmi negativní dopad vpád Bočkojavců, kvůli kterému zaniklo nebo do značné míry zchátralo velké množství gruntů. Velmi těžké bylo pro Žádovice i pro jejich obyvatele období Třicetileté války. Během ní bylo území ještě více zpustošeno a celé tohle krušné období vyvrcholilo dalším vypálením obce. V důsledku toho zde bylo v roce 1653 pouze 22 gruntů, což byla necelá polovina ve srovnání s obdobím těsně před válkou a Žádovice byly opět v rukou biskupství.¹⁵

Roku 1655 byl vlastníkem Stanislav Pešát z Moravan, díky kterému bylo možné od roku 1657 dědit léno i po přeslici. První majitelkou Žádovice se stala Kateřina Senohradská, která však v roce 1664 prodala Žádovice společně se Skalkou za 7000 zlatých hraběti Collaltovi.¹⁶ Ten je přenechal svému synovi, Antonínovi Rombaldovi, který však roku 1707 zahynul v boji. Poté se Žádovice i Skalka dostaly do rukou pana Karla Josefa.¹⁷ Jeho synové pak následně v roce 1728 prodali Žádovice Arnoštu Matyáši z Mitrovic a Skalku Adamu Petřvaldskému.¹⁸ Obě panství však byla ve velmi zchátralém stavu. Roku 1763 koupil Žádovice Jan Jiří z Mühldorfu,

---

¹¹ II. Sjezd rodáků. Žádovice: Obecní úřad, 1996. s. 4.

¹² Program rozvoje obce Žádovice. www.obeczadovice.cz [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z: <http://www.obeczadovice.cz/data/upload/dokumenty/program-rozvoje-obce/pro-zadovice-finalni.pdf>

¹³ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1929–1973, s. 4.

¹⁴ Tamtéž, s. 38.

¹⁵ HURT, R., a kol. *Kyjevsko*. 1. vyd. Brno: Musejní spolek, 1970. s. 465.

¹⁶ II. Sjezd rodáků. Žádovice: Obecní úřad, 1996. s. 5.

¹⁷ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1929–1973, s. 9.

¹⁸ II. Sjezd rodáků. Žádovice: Obecní úřad, 1996. s. 5.

což byl dvorní rada u nejvyššího soudního místa ve Vídni a ten je následně v roce 1766 prodal svobodnému pánu Laurenci z Henčlů, díky kterému se tak Žádovice staly majetkem tohoto šlechtického rodu. Po svém otci panství postupně dědili jeho synové, přičemž syn Kristián se nejvíce zasloužil o zvelebení krajiny. Vyschlý rybník nechal osázet jabloněmi a hrušněmi a následně také na pastvině nad vesnicí, v oblasti zvané Lipina nechal vysázet les ovocných stromů s 68 stromy jedlých kaštanů. Po Kristiánovi zdědil Žádovice jeho syn, od kterého je roku 1873 odkoupil baron Hubert Klein Viesenberk.¹⁹ Ten byl majitelem Žádovic až do roku 1911 a od téhož roku se stal majitelem jeho syn Adalbert Klein, který byl zároveň i posledním majitelem.²⁰ V důsledku pozemkové reformy byl žádovský velkostatek zrušen a následně z něj byl vytvořen zbytkový statek, který v roce 1925 koupili Karel Odstrčil, Marta Novotná a Anna Kalkusová.²¹

Na základě výpisů z dominikální fase lenního statku Žádovic musely Žádovice odvádět vrchnosti každý rok 94 funtů spředeného konopí, 8 měřic a 5 aichtelů chmele, 76 kuřat, hospodští 10 zlatých, mlynáři 170 zlatých a 3 sudy vína. Obyvatelé Žádovic byli také povinni vrchnosti vykonávat robotu. Pololánici vykonávali robotu 3 dny v týdnu dvěma koňskými dvou-spřeženími, čtvrtlánici 1 den v týdnu čtrnácti koňskými dvou-spřeženími nebo 3x týdně pěšky. Další čtvrtlánici robotovali 3 dny v týdnu v deseti lidech a stejně tak i podsedci.²²

Do roku 1866 spadaly Žádovice pod farnost Kostelec a poté pod farnost Ježov, což platí i v současnosti. Škola zde byla založena v roce 1880.²³ Problematice školy a školství bude věnováno několik dalších podkapitol.

První světová válka, se tak jako všude, dotkla i obyvatel Žádovic. Dne 31. července 1914 se obyvatelé Žádovic dozvěděli o začátku války a následné mobilizaci. Narukování mužů do války proběhlo ve dvou výzvách. První muži narukovali hned 1. srpna. Jednalo se o bývalé vojáky do 36 let. V rámci druhé výzvy narukovali v měsíci září muži od 37 do 42 let. Později v průběhu války byly však odváděni i muži nevojáci do 50 let a 17-ti letí chlapi. Zpočátku války byli muži vyprovázeni s velkou slávou, mnozí dokonce byli nadšeni, ale většina Čechů odjížděla spíše s obavami. Doma tedy postupně zůstali pouze ženy, děti a starci. Těm byla vyplácena podpora nejprve ve výši 1 koruna a 20 haléřů, později 1 koruna a 60 haléřů. Ženy se

---

¹⁹ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1929–1973, s.10.

²⁰ JUDAS, J. Žádovice. In: *Mikroregion Podchřibí*. Svazek obcí Mikroregionu Podchřibí, 2006. s. 24.

²¹ HURT, R., a kol. *Kyjovsko*. 1. vyd. Brno: Musejní spolek, 1970. s. 467.

²² Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1929–1973, s.37.

²³ Tamtéž, s. 41.

snažily zastat všechnu práci, jak doma, tak i na poli a s dobyt看em. Potraviny po vypuknutí války postupně zdražily, lidé si je nakupovali do zásoby, ale stále bylo zboží dostatek. Přesto však postupem času zásoby docházely a v roce 1916 nastal opravdu citelný nedostatek nejen potravin, ale veškerého zboží (kůže, plátно, látky na oděvy, zápalky) a některé potraviny k dostání vůbec nebyly (čaj, káva, rohlíky, rýže). V tomto období byl zaveden přidělový systém všech potravin a zboží. Ke konci války byl již takový nedostatek, že běžně chodily cizí děti po domech a žebrały trochu mouky a brambor. Ve válce padlo 32 mužů ze Žádovic.²⁴

1.3. Historie obce od vzniku Československa do současnosti

Dne 28. října bylo vyhlášeno samostatné Československo a zaniklo tak Rakousko – Uhersko. Obyvatelé Žádovic přijali tento fakt relativně klidně a vlažně. Po skončení války probíhaly tzv. očisty od lidí Čechům nepřátelských. V důsledku toho byl ze žádovského dvora propuštěn správce, Němec Karel Schrödr. Roku 1920 byla v obci založena obecní knihovna, která byla umístěna ve školním kabinetě. K dispozici zde bylo 180 knih. Knihovníkem byl tehdejší ředitel školy a knihy si bylo možné bezplatně vypůjčit každou neděli odpoledne. V roce 1924 navštívil prezident Tomáš Garrigue Masaryk Kyjov. Děti i dospělí ze širokého okolí ho přišli do Kyjova uvítat v krojích a za doprovodu hudby. Účastnili se i někteří obyvatelé Žádovic, pro které to byla velká čest a sláva. V témže roce se v obci před školou konalo slavnostní odhalení památníku padlých v první světové válce, které bylo hojně navštíveno. Památník je v obci dodnes.²⁵ O rok později začala být budována sokolovna tělovýchovné jednoty Sokol Žádovice – Kelčany – Hýsly. Samostatná tělovýchovná jednota Sokol Žádovice vznikla až o několik desítek let později.²⁶ Obec chovala a chová velkou úctu k Janu Nepomuckému. Socha Jana Nepomuckého byla postavena jako ochrana před povodněmi na kopci nad Žádovicemi směrem na Ježov. Byla obrácena tváří k obci. Roku 1927 byla však poškozena bleskem a v důsledku toho otočena tváří k silnici. Následně tedy byla postavena na náklady obce socha nová, jejíž pohled už nesměřoval k obci, ale k silnici.²⁷

V obci tehdy bylo asi 200 domů a něco přes 1000 obyvatel, kteří byli české národnosti a hlásili se k římskokatolickému vyznání. Místní obyvatelé pracovali v obci jako rolníci, zedníci, horníci, či se živili zemědělskou prací ve dvoře. Pěstovalo se zde obilí, brambory, kukuřice,

---

²⁴ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1929–1973, s. 46-53.

²⁵ Tamtéž, s. 58-64.

²⁶ KLVAŇA, J., FINTAJSL, F., ZLÁMAL, S. *Kyjovsko*. 2. vyd. Kyjov: Musejní a archeologický spolek, 1948. s. 117.

²⁷ HABÁŇOVÁ, M. Žádovice. In: *Mikroregion Podchřibí*. Svazek obcí Mikroregionu Podchřibí, 2006. s. 31.

cukrová řepa, vinná réva a ovocné stromy. Cukrovou řepu zpracovával cukrovar, který byl postaven roku 1862 v přilehlých Kelčanech. V obci se v tehdejší době udržovaly některé zvyky a tradice.²⁸ V roce 1880 zde byla postavena budova školy.

Roku 1936 byl v obci založen Sbor dobrovolných hasičů. Ustavující schůze se konala 29. března pod vedením starosty obce pana Františka Luňáka a pánů Blaháka a Bartoše z Kyjova. Ti si pro všechny účastníky schůze připravili věcnou řeč, po které se všichni do sboru přihlásili. V červenci téhož roku byl na návsi postaven nový pískovcový kříž, který nahradil dosavadní časem sešlý, kříž dřevěný. Náklady na jeho stavbu byly uhrazeny z příspěvků místních obyvatel. Nově postavený kříž byl zbudován také na počest pana faráře Jana Daněčka, rodáka ze Žádovic, který kříž posvětil a zároveň u něj sloužil svou první mši, které se zúčastnili téměř všichni místní a mnoho přespolních.²⁹

Obyvatelé Žádovic se vždy snažili pracovat nejen ve svůj prospěch, ale také ve prospěch vesnice. V roce 1937 se začalo se stavbou hasičské zbrojnice.³⁰ Ta měla stát na obecním pastvisku na levém břehu potoka Hruškovice. Stavební dozor zde zajišťovali dva místní obyvatelé a téměř veškerou práci odvedli místní občané zadarmo. Hasičská zbrojnice byla dokončena v měsíci červnu, dva měsíce po jejím zahájení, a slavnostně předána místnímu Sboru dobrovolných hasičů. Při této příležitosti byl v obci pořádán župní sjezd hasičů, který se kvůli nepříznivému počasí příliš nevydařil.

Roku 1938 byla zakoupena motorová stříkačka pro místní Sbor dobrovolných hasičů a v témže roce byla také dokončena elektrifikace obce. Poklidný život obce a její vývoj byl, tak jak na celém území, narušen všeobecnou mobilizací v září roku 1938. Muži postupně odcházeli do války a v téměř každé obci v zemi se usadila naše zmobilizovaná armáda. Také Žádovice se staly jednou z těchto obcí, ve které se na nějakou dobu usadil vojenský oddíl. Postupně plynuly dny a místní obyvatelé s obavami sledovali vývoj celé situace. V důsledku mnichovské konference byla vyhlášena demobilizace armády a nejstarší ročníky se mohly vracet zpátky domů.³¹ Také období druhé světové války bylo poznamenáno nedostatkem potravin, stejně jako za první světové války. Zavedeny byly potravinové lístky, které určovaly dávky potravin pro obyčejné obyvatele. Postupně se však tyto dávky vlivem narůstajícího nedostatku snižovaly.³²

---

²⁸ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1929–1973, s. 62-64.

²⁹ Tamtéž, s. 106-107.

³⁰ *II. Sjezd rodáků*. Žádovice: Obecní úřad, 1996, s. 7.

³¹ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1929–1973, s. 110-120.

³² Tamtéž, s. 132.

Během osvobození naší obce rumunskou armádou zahynul po zásahu granátem jeden občan Žádovic.³³ Zanedlouho po osvobození obce v květnu 1945, zde byl založen Místní Národní výbor, který byl v září téhož roku reorganizován. Následně proběhla v obecním domě volba předsedy, kterým se stal pan František Lecián. Hned první rok po skončení války bylo v obci zřízeno spotřební družstvo, přičemž se všichni místní občané stali jeho členy.³⁴

Po únorových událostech v roce 1948 bylo veškeré dění v obci ovlivněno tehdejší ideologií. Mimo jiné byl také dosavadní kronikář zbaven funkce a nahrazen jiným, který byl příslušníkem komunistické strany.³⁵ V obci začaly postupně vznikat různé spolky, které měly za úkol nejen šířit danou ideologii prostřednictvím zájmových skupin, ale také podpořit a rozvíjet společenský život v obci. Jako první spolek po druhé světové válce začal v obci působit Československý červený kříž, který měl rok od roku stále více členů. Jeho hlavními úkoly bylo šíření zdravotnické osvěty, zlepšování života v obci po stránce zdravotnické, boj za mír, cvičení v poskytování první pomoci a také získávání dobrovolných dárců krve z řad občanů. Dalším významným spolkem byl Jednotný svaz českých zemědělců, který se zabýval veškerými záležitostmi v oblasti zemědělství. Pod tento svaz spadal i spolek chovatelů drobného hospodářského zvířectva, odbor koz a také vinařská besídka, do které patřili všichni místní vinohradníci.³⁶ V roce 1952 vznikla v obci samostatná tělovýchovná jednota Sokol. V téže roce bylo v obci založeno jednotné zemědělské družstvo (JZD), které mělo při svém vzniku 10 členů. V následujících letech se však družstvo postupně rozrůstalo, až se roku 1958 stalo družstvem většinovým.³⁷

V roce 1960 došlo na základě nové celostátní územní organizace ke změně okresu a také kraje. Dosavadní kyjovský okres byl zrušen a nahrazen okresem Hodonín. Zároveň byl také zrušen kraj Gottwaldov, do kterého obec Žádovice patřila, a byl připojen k Jihomoravskému kraji. Žádovice tak získaly nové okresní město Hodonín a nové krajské město Brno. Obyvatelé Žádovic byli s touto skutečností seznámeni na veřejné schůzi místního národního výboru. Se změnami ale nebyli příliš spokojeni, protože okresní město bylo nyní dál než doposud, a také dopravní spojení jak do Hodonína, tak do Brna, už nebylo přímé jako dřív, ale cestující museli přesezat.³⁸ V téže roce bylo velkou událostí sloučení místního JZD s JZD Kelčany a o dva

---

³³ KLVAŇA, J., FINTAJSL, F., ZLÁMAL, S. *Kyjovsko*. 2. vyd. Kyjov: Musejní a archeologický spolek, 1948. s. 118.

³⁴ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1929–1973, s. 134-144.

³⁵ Tamtéž, s. 148.

³⁶ Tamtéž, s. 153-155.

³⁷ Tamtéž, s. 171.

³⁸ Tamtéž, s. 272.

roky později ještě s Hýselským JZD. Takto sloučená JZD obhospodařovala v té době celkem 767 ha zemědělské půdy.³⁹

Roku 1961 byla v obci postavena nová budova MNV. Její součástí byl i dětský zemědělský útulek, ve kterém byly po několikaletém snažení konečně prostorné a dostatečně vybavené místnosti. Nebyl zde ještě zaveden vodovod a dostačující záchody, ale tyhle nedostatky měly být náplní práce dalších úprav. V roce 1962 zde bylo celkem 30 dětí. V obci se tedy postupně budovalo a opravovalo. Svědčí o tom také stavba dalšího kanalizačního potrubí, rekonstrukce rozvodné elektrické sítě nebo stavba zděné autobusové zastávky.⁴⁰ V obci bylo aktivní i velké množství spolků a organizací. Vedle už dříve zmíněných se jednalo o Sbor pro občanské záležitosti, Výbor žen, Svazarm nebo Dohlížecí výbor jednoty. Všechny tyto složky se aktivně podílely na rozvoji veřejného života v obci.⁴¹ Rok 1966 byl pro občany významný především proto, že se v obci otevřela nová prodejna potravin a také nová mateřská škola, která se nacházela v budově MNV. O rok později došlo ke zrušení cukrovaru v přilehlých Kelčanech, kde pracovala řada občanů Žádovic. Cukrovar byl nahrazen Stavebním zemědělským podnikem, který byl zaměřen na výrobu stavebního materiálu pro zemědělská družstva. Někteří původní zaměstnanci cukrovaru začali pracovat v nově otevřeném podniku, jiní přešli do cukrovaru ve Starém Městě u Uherského Hradiště, takže za práci museli cestovat dál.⁴²

V následujících letech bylo veškeré dění v Žádovicích ovlivněno, stejně jako ve zbytku republiky, politickými událostmi v zemi. Postupně se v obci také budovalo a opravovalo. Významný byl pro občany Žádovic rok 1972, kdy se začalo se stavbou kulturního domu. Ten měl stát na levém okraji silnice, která vede ze Žádovic do Žeravic, naproti místního hřiště. Na počáteční stavební práce byl použit materiál z bývalé sokolovny, která byla v témže roce zbourána. Na stavbě kulturního domu se podíleli dobrovolně, většinou v odpoledních hodinách po práci, místní občané.⁴³ Původní plán dokončení stavby byl naplánován na rok 1975. Ten však vlivem různých okolností tím významným rokem nakonec nebyl. Stavba byla dokončena až o rok později, konkrétně 30. 6. 1976.⁴⁴ Již od roku 1945 občané toužili po vybudování kulturního domu. Jejich přání se tedy naplnila až o několik let později, a to díky vzájemné spolupráci a

---

³⁹ Historie obce. www.obeczadovice.cz [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z:

<http://www.obeczadovice.cz/kronika-obce/?open=66>

⁴⁰ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1929–1973, s. 286-287.

⁴¹ Tamtéž, s. 324.

⁴² Tamtéž, s. 325-336.

⁴³ Tamtéž, s. 420.

⁴⁴ *II. Sjezd rodáků*. Žádovice: Obecní úřad, 1996. s. 7.

soudržnosti. Na stavbě kulturního domu se podílela celá obec, a o to více si poté občané dokončené stavby vážili. Slavnostní otevření kulturního domu bylo naplánováno na 3. července 1976 společně s oslavou při příležitosti sjezdu rodáků. Plánované akci předcházely dlouhé přípravy, které byly úspěšné, a celá akce se vydařila. Součástí akce byl také bohatý kulturní program, během kterého předseda ONV přestřihl slavnostní pásku přede dveřmi kulturního domu a tímto aktem byl kulturní dům symbolicky předán k užívání. Následně vystoupil předseda jednoty Lidového spotřebního družstva, který slavnostně otevřel také hostinec, jako součást kulturního domu.⁴⁵ Kulturní dům i hostinec (dnes obecní hospoda), které prošly v průběhu let menšími či většími úpravami, v obci fungují dodnes. V roce 2021 byla dokončena celková rekonstrukce obecní hospody.

Roku 1976 došlo na základě reorganizace ke sloučení obce Žádovice s přilehlou sousední obcí Kelčany, která měla v té době 286 obyvatel.⁴⁶ Opět se obec Kelčany osamostatnila až 1. července roku 1990.⁴⁷ Na začátku 80. let byla dokončena výstavba čtyřbytovky za kulturním domem. Stavbu zajistilo místní JZD a do bytů se následně nastěhovaly mladé rodiny zaměstnanců družstva. Roku 1984 zde začala fungovat pošta, která byla přesunuta z Kelčan.⁴⁸

Po roce 1989 se v obci i nadále budovalo. Byl zde postaven velkokapacitní kravín. Vzhledem k tomu, že se v obci nacházely části, ve kterých si lidé museli donášet vodu i z větších vzdáleností, byla zavedena voda do celé obce a současně také plyn do všech domácností.⁴⁹ V následujících letech došlo postupně k opravě silnice, zavedení nové kanalizace, zbudování parkoviště pro obecní úřad, k opravě mostu na návsi a k dokončení chodníků v obci.⁵⁰ Rok 1997 byl poznamenán povodněmi, které nejvíce zasáhly Moravu a východní Čechy, kde se mnoho řek vylilo z břehů a zatopilo okolí. Žádovic se povodně přímo nedotkly. Hladina vody v obci protékajícím potoce sice chvílemi dosahovala až k mostu, ale žádné větší nebezpečí obci nehrozilo. V důsledku povodní došlo však ke kontaminaci spodní vody, takže do obce musela být dovážena pitná voda v pet-lahvích.⁵¹

Od roku 2004 až do současnosti se v obci mohly uskutečnit větší úpravy především díky dotacím EU. Byla zde postavena bytovka se šesti byty pro sociálně slabší občany,

---

⁴⁵ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1974–1985.

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1986–2005, s. 174.

⁴⁸ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1974–1985.

⁴⁹ *II. Sjezd rodáků*. Žádovice: Obecní úřad, 1996, s. 8.

⁵⁰ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1986–2005.

⁵¹ Tamtéž, s. 283.

zrekonstruována hasičská zbrojnice místního Sboru dobrovolných hasičů, vybudována nová parkovací místa a zřízena čistička odpadních vod. V roce 2021 byla dokončena rekonstrukce obecní hospody a zřízeno nové víceúčelové hřiště, které je využíváno především mladšími občany za účelem sportovních aktivit. Od téhož roku je v obci možnost ubytování v nově otevřeném penzionu Na Zástavě.

1.4. Kostel sv. Jana Nepomuckého

Dominantou obce Žádovice je jednoznačně kostel sv. Jana Nepomuckého, a proto je této problematice věnována celá podkapitola. Poté, co byla po druhé světové válce zbourána místní kaplička na návsi z důvodu rozvoje těžby lignitu a s tím související potřeba zbudovat příjezdovou cestu k dolu „Luby“, začínaly v obci panovat poměry, které nebyly vybudování nové kaple nakloněny, přestože se o to místní občané nejednou snažili. Teprve až na začátku roku 1990, kdy došlo ke změně politických poměrů v zemi, se v obci myšlenka postavení nové kaple znovu obnovila a mohla uskutečnit. Nejprve tedy proběhl průzkum mezi občany, protože bylo potřeba zjistit, zda a do jaké míry budou se stavbou kaple souhlasit. Výsledek byl více než překvapující, protože stavbu podpořilo téměř 95 % obyvatel. Po tomto pozitivním ohlasu bylo nutné stanovit výbor pro stavbu kaple, který ji bude zaštitřovat, a také vybrat vhodné místo ke stavbě, na kterém kostel stojí dodnes. Základní kámen byl posvěcen 22. dubna 1990 Svatým otcem Janem Pavlem II. na Velehradě.⁵²

Významným rádcem při zajišťování stavby byl pan P. Pavel Ambros, tehdejší farář naší farnosti, který zajistil hlavního architekta z olomoucké diecéze pana inženýra Tomáše Černouška. Ing. Tomáš Černoušek úzce spolupracoval s projektanty z firmy Arbo Olomouc a na základě spolupráce s nimi celou stavbu kaple navrhl a podrobně zpracoval. Následně bylo nutné vyřídit potřebnou dokumentaci a celou stavbu připravit. Veškeré přípravy trvaly téměř dva roky, takže samotná stavba začala až v květnu roku 1992.

Funkcí stavbyvedoucího byl pověřen pan Ivo Konvičný. Vzhledem k tomu, že většina členů výboru byla pracovní vytížena, veškerá starost ohledně stavby zůstala na členech v důchodu. Především pan Antonín Forman se velmi ochotně podílel na zajišťování stavebního materiálu a ostatních záležitostí. Zednické práce provedl pan Rudolf Půček, místní občan v důchodu, ke kterému se později přidal Josef Svoboda z Kyjova a společně tak postavili celou

---

⁵² HOLÝ, M. Z historie kostela. In: *Žádovský zpravodaj*, 2016, ročník 8., číslo 1. s. 6.

hrubou stavbu kaple.⁵³ Postupně se do stavby kaple zapojili jak místní občané, tak i cizí dobrovolníci.

Celou stavbu kaple společně financovali místní občané a rodáci ze svých peněz, dále pak okolní farní úřady, obecní zastupitelstvo a některé další složky přispěly svými peněžitými dary. Velkou finanční částkou přispěla mnichovská arcidiecéze, což stavbě výrazně pomohlo, protože díky tomuto daru mohla být kaple do zimy zastřešena.⁵⁴ Velmi pomohla také firma Silnice Kyjov, která poskytla nepotřebné patníky z betonu vhodné do základů, dále také zapůjčila bednění a její zaměstnanci byli ochotní po pracovní době pomoci se vším, co bylo zrovna potřeba. A v neposlední řadě pomohl také Jan Kutáč, duchovní otec po P. Pavlu Ambrosovi, kterému se podařilo uspořádat sbírku na stavbu kaple. Díky pomoci všech dobrovolníků a dárců byla kaple úspěšně dostavěna do podoby, kterou známe dnes.⁵⁵

Celá stavba byla ukončena v roce 1996. Na začátku tohoto roku přijel do obce olomoucký arcibiskup Jan Graubner společně s tehdejší děkanem a P. Janem Kutáčem. Při této příležitosti bylo domluveno a naplánováno slavnostní vysvěcení na 6. července 1996. Zároveň zde bylo rozhodnuto, že kaple svým rozsahem nesplňuje parametry kaple, ale ve skutečnosti se jedná o kostel, přesněji filiální kostel. 6. července byl kostel slavnostně vysvěcen k sv. Janu Nepomuckému, patronu naší obce, za přítomnosti arcibiskupa Jana Graubnera a kněží z ostatních farností blízkého okolí. Kostel byl v následujících letech dovybaven. Roku 1998 přibyla ručně vyřezaná křížová cesta, která byla rozvěšena po stěnách kostela. O rok později darovali přátelé z Holandska dřevěné lavice z kláštera, které jsou v kostele dodnes. Tyto lavice žehnal v roce 2000 opat kláštera v Nové Říši. Při této příležitosti zde byli také dárci lavic z Holandska. O úpravu okolí kostela se postaralo zahradnictví Gardenia v Kyjově, které vysázelo dřeviny a okolí zatravnilo.⁵⁶

V současné době se v místním kostele konají mše, zpravidla jednou za týden, svatby a pohřby. Na počest vysvěcení kostela se v obci každoročně pořádá Žádovská pouť, která začíná vždy v pátek zvěřinovými specialitami v kulturním domě a vrcholí nedělním průvodem vesnicí, zakončeným v kostele, kde se koná slavnostní mše svatá za doprovodu místní dechové hudby Žadovjáci.⁵⁷

---

⁵³ II. Sjezd rodáků. Žádovice: Obecní úřad, 1996, s. 8-9.

⁵⁴ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1986–2005, s. 244-245.

⁵⁵ II. Sjezd rodáků. Žádovice: Obecní úřad, 1996, s. 9.

⁵⁶ HOLÝ, M. Z historie kostela. In: *Žádovský zpravodaj*, 2016, ročník 8., číslo 1, s. 6.

⁵⁷ JUDAS, J. Žádovice. In: *Mikroregion Podchřibí*. Svazek obcí Mikroregionu Podchřibí, 2006, s. 25.

1.5. Kulturní život v obci

1.5.1. Spolky a kroužky v obci

Obec Žádovice je charakteristická bohatým kulturním životem a dbá se zde na dodržování zvyků a tradic. Proto bude tato kapitola věnována zvykům a tradicím v naší obci a také spolkům, kroužkům a sdružením, která se na dodržování těchto zvyků a tradic podílí. V současné době v obci působí čtyři spolky: TJ Sokol Žádovice, Sbor dobrovolných hasičů, Myslivecké sdružení a Spektrum Žádovice z. s., které sdružuje 6 skupin: Slovácký krúžek Púpavěnka, Kulturní klub, Spolek vinařů, Smíšený pěvecký sbor, Klub maminek a Klub důchodců.

TJ Sokol byla založena v roce 1952. V roce 1957 byl v rámci sportovní organizace Sokol zřízen fotbalový klub. 2. června 1958 bylo slavnostně otevřeno nově vybudované hřiště pro TJ Sokol, které se nacházelo vedle potoka na „Loukách“ východně od obce, kde je dodnes.⁵⁸ Do té doby se provizorní hřiště nacházelo na pastviskách. V roce 1960 se začalo se stavbou sportovních kabin a šatny na hřišti, na které se podíleli všichni členové TJ Sokol. V následujících letech byl nejčinnější složkou TJ Sokol oddíl kopané. Kromě pravidelného trénování a každoroční účasti na zápasech se sportovci podíleli na vylepšování kabin a šaten na hřišti, účastnili se bourání sokolovny, v období masopustu pořádali pravidelně průvod masek po vsi a později k tomu přibyla také ostatková taneční zábava s válením na dýně, která se konala vždy v pátek a v letním období příslušníci TJ Sokol pořádali venkovní taneční zábavu. Mimo jiné se také pravidelně konaly členské schůze.⁵⁹ Roku 1977 se sportovci zúčastnili zimního soustředění v Bílých Karpatech a uspořádali sběr železného šrotu po vsi. Peníze, které si sběrem šrotu vydělali, následně použili na dostavbu kabin na hřišti. O rok později měla TJ Sokol už 78 členů a v obci fungovalo nejen první mužstvo, ale také žáci a dorost, přičemž první mužstvo bylo velmi úspěšné, protože hrálo v okresním přeboru a umístilo se na 4. místě tabulky.⁶⁰ V roce 1995 pořádala TJ Sokol sběr železného šrotu dokonce 3x a v témže roce byla zakoupena nová sekačka pro lepší údržbu trávy na hřišti. O rok později se členové TJ Sokol zapojili do přípravy a organizování II. sjezdu rodáků, kde se částečně ujali pořadatelské funkce a také zajistili občerstvení. Členové TJ Sokol se stále snaží zlepšovat areál hřiště. Například roku 2005 došlo k výměně vchodových dveří kabin, opravě okapů a fasády kabin a rozšíření střídaček.⁶¹ Poslední úpravy proběhly během roku 2020 a jednalo se především o rekonstrukci šatny. Byly

⁵⁸ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1929–1973, s. 266.

⁵⁹ Tamtéž, s. 361–412.

⁶⁰ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1974–1985.

⁶¹ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1986–2005, s. 266–390.

zazděny dvoje nepoužívané dveře a šatny kompletně vymalovány. Do šaten domácího družstva byly pořízeny nové skříňky, lavičky a také nová televize.⁶² V současné době podporuje TJ Sokol místní zvyky a tradice pořádáním tradiční ostatkové zábavy s válením na dýně a následný průvod masek po vsi za doprovodu muzikantů.

První zmínka o založení dobrovolného hasičského sboru v Žádovicích pochází z roku 1908. Tento hasičský sbor byl založen 28. února 1908 při příležitosti oslavy šedesátých narozenin císaře Františka Josefa I. na trůně. Sbor však neměl dlouhého trvání a zanikl. Teprve až po 21 letech od zániku byl založen nový sbor, který funguje dodnes. První valná hromada se uskutečnila 29. března 1936 v hospodě u Šoupala a o rok později byla slavnostně otevřena hasičská zbrojnice.⁶³ V roce 1938 si sbor pořídil motorovou stříkačku, kterou mimo jiné využil roku 1940 při hašení požáru kyjovských mlýnů. Tuto hasičskou stříkačku používal místní sbor až do roku 1981, kdy byla nahrazena novou, která slouží místním dobrovolným hasičům i v dnešní době. Významný byl pro místní hasiče rok 2005. Proběhla rekonstrukce hasičské zbrojnice a také se konaly přípravy na oslavu 70 – ti let sboru. K roku 2021 má sbor dobrovolných hasičů celkem 44 členů, přičemž z toho je 15 členů činných, 24 je přispívajících a 5 zasloužilých. SDH samozřejmě podporuje svou činností také místní tradice. Každoročně pořádá maškarní ples v kulturním domě, který zde má už dlouholetou tradici a těší se velké oblibě.⁶⁴

Hlavním úkolem všech mysliveckých sdružení byla péče o lovnou zvěř v lesích, především o její početní a zdravotní stav, dále péče o úspěšné přezimování a ochrana před škodnou. Nejinak tomu bylo také v Žádovicích. Členové místního mysliveckého sdružení během pochůzek v terénu sledovali, jestli nedochází ke zbytečně velkým ztrátám při hnízdění a samozřejmě zajišťovali krmivo na zimu. Jejich náplní práce bylo také pořádání různých přednášek vztahujících se k myslivosti, cvičné střelby a společenských plesů.⁶⁵ Roku 1995 si myslivci vybudovali nové oplocení okolo myslivny, sklad paliva a sociální zařízení. V říjnu téhož roku zorganizovali tzv. zahájení hodů, v rámci kterého podávali zvěřinové speciality na myslivně.⁶⁶ V dnešní době obhospodařují myslivci celkem 560 ha honební plochy. Sdružení má 12 členů, z toho 8 je místních a zbylí čtyři jsou z Kyjova, Žeravic, Vřesovic a Labut. Kromě

---

⁶² BYSTRICKÝ, J. TJ Sokol. In: *Žádovský zpravodaj*, 2020, ročník 11., číslo 1. s. 7.

⁶³ NĚMEC, G. Z historie SDH. In: *Žádovský zpravodaj*, 2016, ročník 8., číslo 1. s. 12.

⁶⁴ Historie. *Sdhzadovice.estranky.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z: <https://sdhzadovice.estranky.cz/clanky/historie.html>

⁶⁵ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1974–1985.

⁶⁶ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1986–2005, s. 264.

péče o zvěř se sdružení podílí na kulturním dění v obci. Při příležitosti Žádovské poutě a hodů sdružení pravidelně pořádá posezení s podáváním zvěřinových specialit. Dříve se tato akce konala v areálu myslivny, ale z důvodu velké návštěvnosti a nedostatečné kapacity myslivny, byla akce přesunuta do kulturního domu. Dříve ještě myslivci pořádali tradiční myslivecký ples, ale tato akce byla v průběhu let zrušena.⁶⁷

V roce 2011 se v obci zrodila myšlenka sjednotit skupiny občanů s různými zájmy do jednoho společného celku. Z tohoto důvodu vzniklo 2. března 2011 občanské sdružení Spektrum Žádovice, které se později změnilo na spolek. Jeho záměrem bylo podpořit kulturní a společenské dění v obci, a také rozvíjet aktivní život jak dětí a mládeže, tak také dospělých a seniorů.⁶⁸ Začátky jsou vždycky těžké a také zakládání tohoto spolku se neobešlo bez pochyb zvláště, když se jedná o spolek, který je tvořen několika skupinami. U zrodu spolku stálo 48 členů, kteří se podle svého zájmu věnovali šesti skupinkám (klub maminek, dětský slovácký krúžek Púpavěnka, kulturní klub, smíšený pěvecký sbor, vinaři, klub důchodců). V průběhu času se spolek postupně rozrůstal a v některých skupinách docházelo k různým změnám.⁶⁹ V roce 2014 bylo prostřednictvím dotací evropské unie a finanční a organizační podpory obce vybudováno komunitní centrum. Komunitní centrum se nachází v prvním patře budovy obecního úřadu a slouží jako zázemí pro práci spolku.⁷⁰

V rámci spolku pracuje každá skupina samostatně na základě svých zájmů a představ, ale také nápadů a připomínek místních občanů. Snaží se svou činností zaujmout místní občany, protože veškerou svou aktivitu vyvíjí především pro ně, ale zároveň také respektovat a zachovat ráz obce, s důrazem na dodržování a uchování místních zvyků a tradic. Spolek má vlastní výbor, který je tvořen zástupci jednotlivých skupin a schází se pravidelně dvakrát ročně. Na těchto schůzích se vždy projednávají a plánují kulturní akce, které budou jednotlivé skupiny v obci pořádat, dále se zde řeší finanční rozpočet spolku a na základě toho potřebné finanční prostředky jednotlivých skupin. V současné době má spolek Spektrum Žádovice 61 členů, přičemž někteří členové pracují napříč více skupinami. Předsedkyní spolku je od počátku paní Ludmila Judasová a místopředsedkyní paní Jana Poizlová, která v roce 2017 vystřídala paní Žanetu Smolákovou.⁷¹

---

⁶⁷ Myslivci. www.obeczadovice.cz [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z:

<http://www.obeczadovice.cz/myslivci/?open=89>

⁶⁸ SMOLÁKOVÁ, Ž. Spektrum Žádovice, z.s. In: *Žádovský zpravodaj*, 2014, ročník 7., číslo 1. s. 6.

⁶⁹ JUDASOVÁ, L. Spektrum Žádovice, z.s. In: *Žádovský zpravodaj*, 2020, ročník 11., číslo 1. s. 4.

⁷⁰ SMOLÁKOVÁ, Ž. Spektrum Žádovice, z.s. In: *Žádovský zpravodaj*, 2014, ročník 7., číslo 1. s. 6.

⁷¹ JUDASOVÁ, L. Spektrum Žádovice, z.s. In: *Žádovský zpravodaj*, 2019, ročník 10., číslo 1. s. 7.

Nyní bude blíže nastíněna činnost jednotlivých skupin. Klub maminek v obci působí od roku 2011. Byl založen za účelem setkávání maminek, a především jejich dětí, které tímto způsobem navazují první kontakt se svými vrstevníky. Maminky zde s dětmi tancují, zpívají, hrají si a vyrábí různé výrobky, které bývají následně vystaveny ve vitríně na návsi. Maminky si zde mohou mimo jiné navzájem vyměňovat své zkušenosti s péčí o děti a s ostatními se podělit o rady a postřehy.⁷² K tomuto účelu jim slouží malá klubovna v komunitním centru, kde se scházejí pravidelně dvakrát týdně. V loňském roce byla klubovna vymalována, dovybavena tapetami a novými hračkami. V letních měsících se za příznivého počasí maminky s dětmi scházejí na místním hřišti.⁷³ Klub maminek již tradičně pořádá bazárek s dětským oblečením a od roku 2017 drakiádu. V průběhu roku pořádá také další akce určené především pro rodiče s dětmi. Jedná se například o lampionový průvod po obci, podzimní a jarní stezku nebo na podzim tvořivá odpoledne, kde maminky s dětmi tvoří různé podzimní dekorace. V současné době jsou zástupkyněmi klubu Marie Maňáková a Michaela Rybová.⁷⁴

Dětský slovácký kroužek Púpavěnka byl založen v roce 2010 paní Žanetou Smolákovou za účelem rozvoje a udržení folklóru u dětí v Žádovicích. V průběhu let se v kroužku vystříдалo několik dětí nejen ze Žádovic, ale také z blízkého okolí, které se zde naučily mnoho lidových písní, základy zejména kyjovských lidových tanců, ale také poznaly různé místní zvyky a tradice. Postupem času některé děti odešly, jiné zůstaly a další postupně přišly. Vlivem velkého věkového rozdílu mezi nejstaršími a nejmladšími dětmi bylo nutné kroužek rozdělit. Původní dětský kroužek Púpavěnka nadále sloužil dětem ve věku cca 3–13 let a pro starší členy se připravoval nový slovácký soubor, který se bude více věnovat tanci a zpěvu. V roce 2016 tedy vznikl slovácký soubor Púpava, který měl v té době 8 členů a v kroužku Púpavěnka zůstalo 16 dětí. Od tohoto roku začaly tyto dvě složky pracovat samostatně. Púpavěnka pod vedením Lucie Hatalové, Adély Dohnalové a Ivy Daněčkové a Púpava pod vedením manželů Smolákových.

Soubor Púpava se tedy už více zaměřoval na jednotlivé lidové tance a zpěv a nacvičoval také různá vystoupení. Účastnil se folklórních akcí v blízkém i vzdálenějším okolí a v roce 2018 se zúčastnil mezinárodních festivalů v Košicích a Portugalsku. Co se týče kulturních akcí v Žádovicích tak soubor pořádá vždy v listopadu Kateřinskou zábavu v místním kulturním domě a podílel se na pořádání akce Vítání jara.⁷⁵ Postupem času však začal zájem o folklórní

---

⁷² JUDASOVÁ, M. Klub maminek. In: *Žádovský zpravodaj*, 2020, ročník 11., číslo 1. s. 5.

⁷³ JUDASOVÁ, M. Klub maminek. In: *Žádovský zpravodaj*, 2019, ročník 10., číslo 1. s. 10.

⁷⁴ JUDASOVÁ, M. Klub maminek. In: *Žádovský zpravodaj*, 2020, ročník 11., číslo 1. s. 5.

⁷⁵ SMOLÁKOVÁ, Ž., SMOLÁK, R. Púpava. In: *Žádovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 12.

soubor ze strany mládeže opadat, což vedlo k ukončení jeho činnosti v roce 2019. Mezi hlavní důvody snižujícího se zájmu patřily především jiné zájmy mládeže a také fakt, že většina z nich nastoupila na střední školy ve vzdálenějších městech, takže se z časových důvodů nemohli někteří členové účastnit pravidelných zkoušek.

V současné době je v obci aktivní pouze Púpavěnka, které má 20 členů. Pod dohledem vedoucích se děti pravidelně schází a trénují každý pátek v prostorách obecního úřadu. Stejně jako tomu bylo po celou dobu fungování kroužku, se i zde děti postupně učí nová vystoupení k různým příležitostem. Cílem je, aby kroužek děti především bavil, takže se vše učí zábavnou formou. Děti získávají bližší povědomí o místních tradicích, učí se nenásilnou formou spoustu nových písniček, tanečků a básniček, na základě kterých vedoucí vymýšlí různá vystoupení, se kterými se pak děti prezentují na veřejnosti, ať už přímo v Žádovicích, nebo ve vesnicích z blízkého okolí. Pravidelně se kroužek účastní folklórního odpoledne v Hovoranech, folklórního festivalu v Osvětimanech, Zpívání ve Fěruňku v Žádovicích, které každoročně pořádá místní spolek vinařů a již dvakrát se kroužek zúčastnil také Slováckého roku v Kyjově, což je velmi významná folklórní akce, pořádaná jednou za 4 roky. Mezi kulturní akce v Žádovicích, pořádaných Púpavěnkou, patří „Vítání jara s ukázkami lidových řemesel a tradic a již tradičně Vánoční zpívání, které se těší velké oblibě. V období Velikonoc v obci probíhá pod vedením kroužku tzv. velikonoční klepání a v předvánočním a vánočním čase chodí děti po vsi na svátek sv. Lucie a na Štěpána na koledu. Jednou za rok, většinou v letním období, jezdí kroužek na několikadenní soustředění do Čeložnic, kde si děti kromě trénování vystoupení užívají také bohatý zábavný program plný her a dalších aktivit. Na soustředění se děti vždycky moc těší.

V současné době působí v obci v rámci spolku také kulturní klub, který vznikl již v roce 2003 pod tehdejšími názvem kulturní komise. Od roku 2011 funguje v rámci Spektra Žádovice, ale náplň práce zůstala i nadále stejná. Kulturní klub organizuje v obci většinu kulturních a společenských akcí pro děti i dospělé, prostřednictvím kterých aktivně přispívá k udržení lidových tradic v obci.⁷⁶ Většina členů v klubu působila už od jeho založení a v roce 2020 se část z nich rozhodla zde své působení ukončit a předat tak kulturu do rukou mladších spoluobčanů. Dosavadní vedoucí klubu, paní Ludmila Judasová, s podporou zbylých členů, předala vedení paní Janě Poizlové a paní Petře Čadové.⁷⁷ V současné době má klub 14 členů. Pravidelné schůze kulturní klub nemá. Členové se schází podle potřeby. Na těchto schůzích se

---

⁷⁶ JUDASOVÁ, L. Kulturní klub. In: *Žádovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 11.

⁷⁷ JUDASOVÁ, L. Spektrum Žádovice z.s. In: *Žádovský zpravodaj*, 2020, ročník 11., číslo 1. s. 4.

společně domlouvají na harmonogramu plánovaných kulturních a společenských akcích, promýšlejí náplň těchto akcí, na různé dětské akce vytváří i potřebné rekvizity a v neposlední řadě také zajišťují občerstvení, hudbu, popřípadě doprovodný program a výzdobu sálu v místním kulturním domě. Tak jako výše popsané skupiny i kulturní klub využívá k těmto schůzím především komunitní centrum. Již tradičně klub v obci pořádá krojový ples, dětský karneval, dětský den, vítání nových občánků, krojované hody a mikulášskou besídku. V posledních letech přibýly k těmto akcím ještě dvě další, a sice dětský krojový ples a vánoční koncert.⁷⁸

Další skupinou, která bude blíže popsána, je smíšený pěvecký sbor, založený už v roce 1999 místními nadšenci, kteří se rádi věnují zpěvu. V současné době má 11 členů, kteří se schází pravidelně jednou týdně a trénují písně k různým příležitostem. Jejich vlastní činnost není příliš rozsáhlá a vlastní akce v obci takřka nepořádají. Aktivně se však zapojují do společenských akcí, které pořádají ostatní složky sdružení. Jejich hlavním cílem je podpořit a obohatit kulturní dění v obci. Úzce spolupracují především s kroužkem Púpavěnka a spolkem vinařů. Pravidelně se účastní akce Zpívání ve Fěruňku, dále pak Vánočního zpívání, Vítání jara a někteří členové reprezentují sbor při příležitosti krojovaných hodů v obci.⁷⁹ Kromě účasti na zmíněných akcích se sbor prezentuje v průběhu celého roku zpěvem především duchovních písní ve farním kostele v Ježově při nedělních mších a příležitostně také v Žádovicích. Dále pak sbor zpívá i při dalších příležitostech, jako jsou svatby, křtiny, pohřby a různé svátky především v období Vánoc a Velikonoc. Sbor se příležitostně účastní vystoupení s dalšími amatérskými sbory.⁸⁰ Sbor má od svého založení v podstatě stále stejné členy, především důchodového věku. Od založení sboru jsou vedoucími manželé Dohnalovi.

Spolek vinařů je další složkou Spektra, který byl založen v roce 2006. Hlavní náplní práce členů spolku je celoroční starost o vinohrad, následné zpracování hroznů a výroba vína. Výsledky svého snažení potom místní vinaři společně s vinaři z okolních obcí hodnotí na degustacích a následně je prezentují na různých výstavách, kde se jim většinou dostává poměrně dobrého hodnocení. Místní vinaři se podle svých možností účastní jednotlivých výstav a mnohdy je většina z nich členy degustačních komisí. Spolek vinařů má v obci na starost dvě kulturní akce, a sice v květnu Putování za vínem Slovácka a v září Zpívání ve Fěruňku. První

---

⁷⁸ JUDASOVÁ, L. Kulturní klub. In: *Žádovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 11.

⁷⁹ DOHNAL, J. Smíšený pěvecký sbor. In: *Žádovský zpravodaj*, 2014, ročník 7., číslo 1. s. 7.

⁸⁰ Smíšený pěvecký sbor. www.spektrumzadovice.cz [online]. [cit. 5. 11. 2021]. Dostupné z: <http://www.spektrumzadovice.cz/skupiny/smiseny-pevecky-sbor>

zmíněná akce se pravidelně koná při příležitosti Žádovské pouti. Kromě těchto dvou akcí spolek vinařů mnohdy sponzoruje svými vzorky vína další kulturní akce, které se v obci pořádají.⁸¹ V současné době má spolek 15 členů, kteří se podle potřeby scházejí v místním kulturním domě, kde mají některá vína uchována. Zástupkyněmi spolku jsou nyní Helena Maňáková a Dagmar Němcová.

Poslední složkou sdružení, kterou tvoří místní občané důchodové věku, je klub důchodců. Funguje v obci od roku 2011 a hlavním cílem jeho založení bylo, kromě určitého zapojení do kulturního života v obci, také sblížení občanů důchodového věku, zpestření jejich volného času a pravidelné setkávání. Zakládajícími členy byli Tomáš Pekaj, Eva Svobodová a Zdeňka Valová. Členů klubu postupem času ubývá a současní členové se scházejí pravidelně jednou za měsíc v prostorách komunitního centra v budově obecního úřadu. Zde kromě plánování akcí a povídání o dění v obci se také věnují různým společenským hrám a vědomostním soutěžím pro trénování paměti.⁸² Od jara do zimy se starají o záhonek s květinami u autobusové zastávky v obci. Během roku pořádají dvě akce pro místní spoluobčany. V letních měsících se jedná o akci Malování na silnici, která je určena dětem. V rámci této akce malují děti na silnici u obecního úřadu. Akce nebývá tematicky zaměřená, takže děti malují podle vlastní fantazie. Kvůli bezpečnosti bývá při této akci omezena doprava kolem obecního úřadu. Druhá akce, kterou klub pořádá, je určena starším spoluobčanům. Jedná se o akci s názvem Beseda s důchodci, která se koná na podzim v kulturním domě. V rámci této akce členové klubu zařizují kulturní program pro hosty z řad spoluobčanů. Většinou se jedná o živou hudbu, různá kulturní vystoupení apod. V rámci této akce členové klubu s hosty společně vzpomínají. Kromě výše zmíněných akcí jezdí členové klubu během celého roku také na různé výlety, navštěvují zajímavá místa a památky a účastní se různých exkurzí. V současnosti jsou zástupkyněmi Jaroslava Hofírková a Eva Svobodová.⁸³

1.5.2. Dechová hudba Žadovjáci

Dechová hudba Žadovjáci má v obci dlouholetou tradici, a proto bude blíže popsána. Byla založena v roce 1955 místním rodákem a kapelníkem Ladislavem Pantlíkem. Na začátku měla celkem 11 členů, včetně kapelníka, kteří se jednou týdně scházeli a společně zkoušeli. Následně hrávali především na tanečních zábavách, dožínkách, hodech nebo pohřbech po celé republice.

---

⁸¹ DOHNAL, J. Vinaři. In: *Žádovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 13.

⁸² Klub důchodců. www.spektrumzadovice.cz [online]. [cit. 5. 11. 2021]. Dostupné z: <http://www.spektrumzadovice.cz/skupiny/klub-duhodcu>

⁸³ SVOBODOVÁ, E., HOFÍRKOVÁ, J. Klub důchodců. In: *Žádovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 13.

Postupem času však vyšla dechová hudba z módy, a tak se z žadovské dechovky na nějaký čas stal „taneční orchestr“. Toto období však netrvalo příliš dlouho a v 70. letech se opět přešlo k označení dechová hudba.

Ze začátku provázely kapelu určité problémy. Jednalo se především o nedostatečné vybavení a také chybělo odborné vedení. Nástroje si musel každý člen kapely kupovat za své peníze, což pro ně bylo hodně finančně náročné. Za podpory ONV v Hodoníně a MNV mohla být následně kapela postupně vybavena potřebnou zvukovou aparaturou a také dalším zařízením. Ke změně v oblasti vedení došlo v roce 1974, kdy se novým kapelníkem stal pan Antonín Krist a pozici uměleckého vedoucího obsadil bývalý člen Moravské filharmonie v Olomouci pan Václav Horák. V tuto dobu dostaly zkoušky úplně jiný ráz. Začalo se pravidelně a velmi poctivě zkoušet v budově MNV a první velké úspěchy na sebe nenechaly dlouho čekat.⁸⁴ Velkou zásluhu na popularitě a úspěchu kapely měla do jisté míry také umělecká spolupráce s mnoha hudebními skladateli a špičkovými muzikanty, díky kterým se Žadovjáci ocitli mezi předními amatérskými dechovými orchestry nejen na Moravě, ale i v celé republice.⁸⁵

Velmi úspěšné období kapely odstartoval rok 1976, kdy Žadovjáci získali 100% ohodnocení v krajských kvalifikačních přehrávkách. V tu dobu už spolupracovali s šéfdirigentem Studia Brno, panem Milošem Machkem, který se nejvíce zasloužil o zlepšení uměleckých kvalit kapely, což se projevilo několika nahrávanými v československém rozhlasu v Brně. Největším úspěchem však bylo vítězství kapely v celostátní soutěži „Zlatá křídlovka“ v Českých Budějovicích roku 1978. Předcházelo tomu velmi důkladné a mnohdy tvrdé zkoušení, takže jednotliví členové byli pod velkým tlakem a někteří dokonce v této době kapelu opustili.⁸⁶

Dechová hudba Žadovjáci se do povědomí veřejnosti dostala také na základě rozhlasových a televizních pořadů, gramofonových desek a později CD přehrávačů. Kapela má velmi bohatý repertoár. Vedle vlastních skladeb a skladeb regionálních skladatelů zde najdeme také díla klasická – dechová hudba, swing, moderní taneční hudba a v neposlední řadě také hudba církevní. S dechovou hudbou Žadovjáci se v současné době můžeme setkat na různých plesech, výstavách vín, koncertech, přehlídkách a festivalech nejen v republice, ale také v řadě

---

⁸⁴ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1974–1985.

⁸⁵ Žadovjáci. *www.sms.cz* [online]. [cit. 5. 11. 2021]. Dostupné z: <https://www.sms.cz/kapela/zadovjaci>

⁸⁶ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1974–1985.

evropských zemí, kde se snaží reprezentovat folklórní bohatství regionu, ze kterého pochází. Největší odměnou je jim potlesk od spokojených diváků a posluchačů.⁸⁷

Pan Antonín Krist byl kapelníkem až do roku 1985, ve kterém se této role na sedm let ujal pan Antonín Doupovec. V roce 1992 se kapelníkem stal pan Ladislav Svoboda, který vede kapelu dodnes.⁸⁸ V kapele se za celou dobu svého působení vystřídala řada muzikantů a zpěváků, přičemž řada z nich se následně stala členy profesionálních hudebních orchestrů vážné i jazzové hudby. V současné době má kapela už jenom jednoho aktivního zakládajícího člena, pana Miroslava Surku, který je zároveň jedním ze sólistů Žadovjáků. Zbylími třemi sólisty jsou Olga Baričičová, Lenka Králová a Štěpán Machala.⁸⁹

1.5.3. Tradice a zvyky v obci v průběhu celého roku

Obec dbá na dodržování zvyků a tradic. Kulturní rok začíná v lednu již tradičním krojovým plesem, ke kterému v roce 2016 přibyl ještě dětský krojový ples. Dětský krojový ples pořádá kulturní klub za pomoci slováckého krúžku Púpavěnka. Akce se koná podle možností pořadatelů vždy některou lednovou nedělí v odpoledních hodinách v sále místního kulturního domu. Pro zpestření tancí na začátku akce děti z mateřské školy, děti z Púpavěnky a dalších souborů, které jsou pozvány, Moravskou besedu za doprovodu dechové hudby. Děti z pozvaných souborů a kroužků předvádí svá vystoupení, která s nimi jejich vedoucí připravili. Následně se všechny děti mohou zapojit do jednoduchých lidových tanečků, které předvádí Púpavěnka a následuje volná zábava. K tanci i poslechu hraje dechová i cimbálová muzika. Nechybí zde ani tombola a malé občerstvení pro děti. Ples končí ve večerních hodinách.⁹⁰

Krojový ples pro dospělé má v obci už dlouholetou tradici. V současné době ho na začátku kalendářního roku pořádá kulturní klub. Ples se koná lednovou sobotu v sále místního kulturního domu. Ples bývá již tradičně zahájen předtančením Moravské besedy, kterého se kromě místní mládeže účastní také členové folklórních souborů z okolních obcí. Po slavnostním zahájení následuje volná zábava, během které hraje k tanci i poslechu dechová a cimbálová muzika. Pro zpestření programu je zde také připravena ochutnávka vín a bohatá tombola, která se návštěvníkům vydává o půlnoci. Ples většinou končí v pozdních nočních hodinách.⁹¹

---

⁸⁷ Žadovjáci. www.sms.cz [online]. [cit. 5. 11. 2021]. Dostupné z: <https://www.sms.cz/kapela/zadovjaci>

⁸⁸ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1974–1985.

⁸⁹ Žadovjáci. Zadovjaci0.webnode.cz [online]. [cit. 5. 11. 2021]. Dostupné z: <https://zadovjaci0.webnode.cz/>

⁹⁰ JUDASOVÁ, L. Kulturní klub. In: *Žadovský zpravodaj*, 2016, ročník 8., číslo 1. s. 8.

⁹¹ Tamtéž, s. 8.

Po plesech v lednu následuje masopust, známý také pod pojmem ostatky či fašaňk. V tuto dobu se organizace ujímá místní TJ Sokol, která na ostatky pořádá hned dvě akce. První, která je dnes už spíše raritou a udržuje se jen velmi málo, je ostatková taneční zábava s válením na dýně. Tato akce se koná před masopustním víkendem v pátek večer v sále místního kulturního domu. Jedná se o taneční zábavu za doprovodu dechové hudby. Tradičně ji doprovází místní dechová hudba Žadovjáci. Zvláštností na této taneční zábavě je tedy zvyk válání na dýně. Tento zvyk má kořeny již v období před druhou světovou válkou. V průběhu taneční zábavy se doprostřed sálu položí několik žíněnek vedle sebe. Následně hraje muzika přibližně hodinu vkuse a během této hodiny se kromě tance jednotlivé páry také válejí na připravených žíněnkách. Toto válení má svá jasná pravidla, kdy je nutné, aby muž vždy padal jako první na záda a teprve potom až žena na něho, aby si neublížila. Během celého válení muzikanti pozorují, kdo válí nejlépe a následně je vyhlášen vítěz, který dostane symbolickou odměnu. Většinou se vyhlašují dva páry, jeden místní a druhý přespolní. V minulosti měl tento zvyk svůj důvod. Válení na dýně se konalo především proto, aby byla během roku bohatá úroda. Původně se také tato zábava konala v hospodě, kde se válelo na vysoké vrstvě slámy.⁹² V současné době se zde tato tradice už nedodrжуje za účelem bohaté úrody, ale spíše pro zábavu a připomenutí tohoto zvyku. Součástí zábavy je také bohatá tombola. Druhou akcí, která se zde na ostatky pořádá, je fašaňkový průvod masek po vsi. Průvodu se účastní kromě členů TJ Sokol také další dobrovolníci z řad místních občanů. Průvod se koná o masopustním víkendu v sobotu. Všichni účastníci průvodu se v maskách sejdou na hřišti, odkud se za doprovodu muzikantů vydají na obchůzku vsi. Pestrost a různost masek bývá velká. Chodí od jednoho domu ke druhému a zpívají. Místní obyvatelé jim nabízejí drobné občerstvení a také menší finanční dary. Tradičním ostatkovým jídlem, které je průvodu nabízeno, jsou smažené koblihy a milosti spolu s tradiční slivovicí. Celá obchůzka po vsi trvá od rána do odpoledních hodin, kdy je následně zakončena v místní hospodě.

Další akcí, která se v obci pravidelně koná, je dětský karneval. Akci pořádá kulturní klub v místním kulturním domě. Karnevalu se vždy účastní mnoho dětí v maskách. Původně se vyhodnocovaly nejhezčí masky, ale od toho se v poslední době už upustilo. Součástí karnevalu je velké množství různých her a soutěží, které má pro děti připravené DJ, který celou akci moderuje. Nechybí samozřejmě ani občerstvení a bohatá tombola.⁹³

---

⁹² *Rozhovor s pamětníkem Janem Dohmalem, ze dne 5.3. 2022 (archiv autorky).*

⁹³ JUDASOVÁ, L. Kulturní klub. In: *Žadovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 11.

Ke konci zimy a příchodu jara neodmyslitelně patří také další akce s názvem Vítání jara s ukázkami lidových řemesel, kterou nepravidelně organizuje slovácký krúžek Púpavěnka. Celý program je zahájen vynesemím Moreny do místního potoka. Morena je podle tradice ze slámy vyrobená figura, která je oblečená do ženského kroje a může být i dozdobena kraslicemi či mašlemi. Průvod, který Morenu vynáší, tvoří členové Púpavěnky v krojích. Během průvodu se zpívají písničky a u potoka je Morena zapálena a hozena do vody. Morena symbolizuje zimu a její zapálení a vhození do vody má představovat ukončení zimy v obci a následný příchod jara. Příchod jara naopak symbolizuje májíček, který je také symbolem nového života. Májíček představují mladé vrbové proutky, které jsou ozdobené barevnými mašlemi. Po vynesení Moreny se průvod, který nese májíček, odebrá do místního kulturního domu, kde následují vystoupení krúžku Púpavěnka a také pozvaných souborů. Program je doprovázen cimbálovou muzikou a je zde také možnost vidět a vyzkoušet si některá tradiční lidová řemesla, jako je barvení kraslic, pletení pomlázky, stloukání másla apod.⁹⁴

V období před Velikonocemi v obci probíhá tradiční velikonoční klepání, které organizuje také Púpavěnka, ale není určeno pouze pro její členy, ale pro všechny děti v obci. Na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu chodí děti pod dohledem dospělých po vsi s různými klepači a hrkači. Dříve se chodilo všechny tři dny ráno, v poledne a večer, kdy hrkání mělo nahradit klasické zvonění zvonů, která na tuto dobu „odletěly do Říma“. V dnešní době se v obci, vzhledem k časovým možnostem všech zúčastněných chodí klepat ve čtvrtek v šest hodin večer, v pátek v poledne, ve tři hodiny a v šest hodin a v sobotu v poledne. Je zde snaha udržet tento zvyk alespoň v nějaké podobě. Na Velikonoční pondělí se chodí po „šlaháčce“. Tento zvyk zde není hromadně organizovaný, ale v docela velké míře je zde stále dodržovaný a oblíbený zejména mezi mladšími chlapci.

Květen patří akci, kterou každoročně pořádají místní vinaři. Jedná se o akci s názvem Putování za vínem Slovácka, která se koná v prostorách místního kulturního domu při příležitosti Žádovské pouti. Místní i přespolní vinařské firmy a drobní vinaři zde mohou prezentovat svá vína. Návštěvníci mají možnost jednotlivé vzorky vín ochutnat a od velkovinařů si mohou víno i koupit. Týden před touto akcí probíhá degustace, na které je vybrán nejlepší vzorek bílého a červeného vína. Majitelé těchto vín jsou následně během akce vyhlášeni a pořadatelé jim předají ocenění. Nechybí zde ani občerstvení a pro zpestření a k poslechu hraje cimbálová muzika. Při příležitosti Žádovské pouti se v obci koná také

---

⁹⁴ SMOLÁKOVÁ, Ž. Púpavěnka. In: *Žádovský zpravodaj*, 2016, ročník 8., číslo 1. s. 8.

slavnostní mše svatá v místním kostele, které se mnohdy účastní někteří místní občané v krojích.⁹⁵

V červnu se v obci pravidelně pořádá akce určená dětem, a sice dětský den. Pořadatelem této akce je kulturní klub. Dětský den se koná na místním hřišti, ale v případě nepříznivého počasí je připravena alternativa v prostorách kulturního domu. Pro děti jsou zde vždy připraveny různé soutěže a hry, které jsou přizpůsobeny tématu dětského dne. V průběhu let se zde vystřídala již řada témat (Ledové království, dinosauři, dopravní hřiště apod.). Nechybí zde však ani diskotéka, či kolo štěstí a v posledních letech je v rámci akce velmi oblíbený skákací hrad, malování na obličej a dětské tetování. Pro děti a jejich rodiče je zajištěno i drobné občerstvení.⁹⁶

V polovině září pořádá spolek vinařů spolu se smíšeným pěveckým sborem „Zpívání ve Fěruňku“. Akce se koná v části obce, kde má několik místních drobných vinařů své sklepy, které v rámci této akce otevírají pro veřejnost. Návštěvníci tak mají možnost ochutnat burčák a vzorky vín. Pro veřejnost je také připraven doprovodný program. Pravidelně zde vystupuje krúžek Púpavěnka se svým vystoupením, smíšený pěvecký sbor s lidovými písněmi o víně a vinohradu a následně hraje k poslechu cimbálová muzika. Je také nabízeno menší občerstvení.⁹⁷

Kulturní klub dále pořádá na konci září vítání nových občánků. Původně se akce konala v budově obecního úřadu, ale později se přesunula do kulturního domu, kde je k dispozici větší prostor. Akce je tedy určena rodičům a jejich dětem, které se narodily v průběhu uplynulého roku. Slavnostní akce začíná příchodem rodičů s dětmi za doprovodu hudby, kteří se usadí do první řady v připravené místnosti. Následuje projev pana starosty, recitace básničky a zpěv dobrovolníků z řad místních občanů. Následně jsou jednotlivé děti a jejich rodiče představeny panu starostovi. Nechybí ani recitace dětí z místní mateřské školy, které jsou oblečeny v krojích. Poté se rodiče podepisují do pamětní knihy a během tohoto aktu mohou na chvíli položit své miminko do kolébky, která je zde připravena. Na závěr pan starosta předá rodičům malou pozornost a za doprovodu hudby slavnostní akce končí.

Největším svátkem v obci jsou tradiční krojované hody, které pořádá kulturní klub v říjnu. Zpravidla se hody konají třetí říjnový víkend. Hody trvají od pátku do neděle, ale přípravy jsou daleko delší a náročnější. Stárky a stárce, což jsou ústřední postavy hodů, se volí už několik

---

⁹⁵ *Rozhovor s pořadatelem Petrem Dohnalem, ze dne 2.3. 2022 (archiv autorky).*

⁹⁶ JUDASOVÁ, L. Kulturní klub. In: *Žádovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 11.

⁹⁷ *Rozhovor s pořadatelem Petrem Dohnalem, ze dne 2.3. 2022 (archiv autorky).*

měsíců předem. V Žádovicích se volí vždy dvě stárky a dva stárci. Velmi důležité jsou také předhodové zkoušky, které se konají většinou každý pátek cca od poloviny září až do začátku hodů. Na zkoušky chodí již zvolení stárci, stárky a chasa, kterou tvoří místní občané. Na zkouškách se nacvičují hodové písničky a vyrábí růžičky z krepového papíru, pomocí kterých se potom zdobí mája, věnec, vchod kulturního domu a domy stárků a stárek. V neposlední řadě se také před začátkem hodů musí nachystat kroje. Žádovice nemají vlastní kroj, takže se zde nosí kroj kyjovský, tak jako v některých dalších menších obcích (Kostelec, Moravany, Hýsly, Ježov).⁹⁸

Samotné hody začínají v pátek v odpoledních hodinách stavěním máje před kulturním domem. Mája je tvořena z vysokého kmene, který je očištěný od kůry. Na vršku jsou zelené větve smrku, které děvčata zdobí vyrobenými papírovými růžičkami a mašlemi. Jakmile je mája nazdobena, je potřeba ji postavit a usadit do předem vykopané hluboké jámy. Mája se staví tradičně ručně. Samotné stavění je řízeno jedním velícím mužem a další přítomní muži ji pomocí lan a žebřů zdvihají vzhůru. V pátek se také zdobí kulturní dům. Jakmile je mája postavena, následuje zpěv za doprovodu cimbálové muziky a tím páteční program končí.⁹⁹

V sobotu se stárky, stárci i všichni krojovaní připravují na odpolední hodový průvod. Průvod krojovaných vychází ve 14:00 od kulturního domu. V čele průvodu jdou krojované děti, za nimi svobodní, vdané a ženatí a celý průvod uzavírají muzikanti. Nejprve se jde pro mladšího stárka. Po cestě se zpívají hodové písničky. U domu mladšího stárka se tancuje za doprovodu dechové hudby. Po několika písničkách vychází stárek s lahví vína a vítá se s krojovanými muži. S mladším stárkem se průvod vydává pro staršího stárka. U domu staršího stárka se opět zpívá a tancuje. Poté vychází starší stárek s lahví vína a vítá se s mladším stárkem. S oběma stárky jde průvod pro mladší stárku. U domu mladší stárky se za doprovodu muzikantů tancuje a zpívá. Potom ale přichází na řadu stárek, který spolu se stárkou zpívá písničku „Nechod' k nám stárečku“. Po písničce vychází stárka z domu a dává stárkovi na hlavu klobouk. Při písničce „Napij se stárečku, napij“ mu podává láhev vína. Následně se z domu stárky vynáší koláčky a zákusky, které jsou nabízeny všem přítomným a vyhlašuje se sólo stárků. Po sólu se vynáší z domu kačer, který je připevněný na židli a nazdobený, a pokračuje se se zpěvem pro starší stárku. U starší stárky probíhá vše stejně jako u mladší, jenom písnička je jiná (Tluču, tluču) a místo kačera se vynáší věnec. Věnec je vytvořený z krušpánku do tvaru stromku a nazdobený růžemi z krepového papíru, mašlemi a svíčkami. Průvod s věncem a v čele se stárky odchází ke

---

⁹⁸ *Rozhovor s pamětníkem Janem Dohmalem, ze dne 5.3. 2022 (archiv autorky).*

⁹⁹ *Tamtéž.*

kulturnímu domu. U kulturního domu se opět tancuje a zpívá a následně se vyhláší tzv. „kradení káčera“. Krojovaní muži káčera obestoupí a chrání ho před zloději, kteří se ho během tancování snaží ukrást. Úspěšnému zloději je vyhlášeno sólo s jednou za stárek. Po kradení káčera všichni postupně odcházejí domů, aby se připravili na večerní hodovou zábavu.¹⁰⁰

Hodová zábava se koná v kulturním domě od 20:00. Všichni krojovaní se shromáždí v předsáli a za doprovodu dechové hudby následuje průvod krojovaných sálem, v čele se stárky, kteří nesou nazdobený věnec. Tímto průvodem je zábava oficiálně zahájena. V průběhu večera je vyhlášeno sólo stárků, které se skládá ze tří částí. Nejprve tancuje stárka se stárkem, potom stárek s matkou stárky a stárka s otcem, a nakonec rodiče stárků. Po sólu stárků následuje sólo přespolních, kteří jsou přivítáni sklenkou vína. O půlnoci začíná tzv. „zatahování do věnce“. Krojovaní vyzvou k tanci nekrojované, tančí spolu a následně dají dohromady nekrojované. Muži chodí po sále s řemeny a nekrojované páry „zatahují“ k věnci, který stojí pod podiem. U věnce zaplatí (muž), každý dostane mašličku, která se připne na oděv, a štamprli. Zatahování trvá asi půl hodiny a muzika hraje celou dobu bez přestávky. Po zatahování odchází muzikanti na večeri. Po večeri se opět hraje a tancuje až do brzkých ranních hodin. Celý hodový víkend je zakončen nedělní mší svatou, která se koná v místním kostele. Na mši jdou stárci spolu s krojovanými v průvodu od obecního úřadu. Po slavnostní mši tedy hody oficiálně končí.¹⁰¹

V prosinci pořádá kulturní klub ve spolupráci s místní mateřskou školou mikulášskou besídku pro děti v kulturním domě. Na začátku vystupují děti z mateřské školy s krátkým programem. Následují různé hry a soutěže pro děti a samozřejmě příchod Mikuláše s čertem a andělem. Všechny děti postupně říkají Mikulášovi básničky nebo zpívají písničky a za odměnu od něj dostanou malý dárek. Celou akci moderuje DJ.¹⁰²

Nepravidelně v obci probíhá také obchůzka po vsi na svátek sv. Lucie a na Štěpána. Obchůzky na sv. Lucii se účastní děti z Púpavěnky, které na sobě mají dlouhé bílé pláště. Chodí po vsi a kontrolují, zda ženy doma v tento den neuklízí. Sv. Lucie byla patronkou přadlen a ty měly v den jejího svátku zakázáno příst. Kdo tento zákaz porušil, tak byl potrestán. V současné době je tento zvyk připomínán alespoň touto formou. Na svátek sv. Štěpána chodí starší děti po vsi po koledě, říkají tradiční vánoční koledu (Koleda, koleda Štěpáne) a dostávají od místních cukroví a sladkosti.

---

¹⁰⁰ *Rozhovor s pamětníkem Janem Dohnalem, ze dne 5.3. 2022 (archiv autorky)*

¹⁰¹ *Tamtéž.*

¹⁰² JUDASOVÁ, L. Kulturní klub. In: *Žádovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 11.

Celý rok uzavírá akce Vánoční zpívání, kterou pořádá kroužek Púpavěnka. Akce se původně konala před obecním úřadem u nazdobeného stromu, ale vzhledem k počasí a účasti malých dětí, byla akce přesunuta do kulturního domu. Kroužek Púpavěnka má vždy přichystané nějaké vystoupení s vánoční tematikou, ve kterém se objevují lidové zvyky a tradice z období Vánoc, doplněné o vánoční koledy a různé básničky. Do programu pravidelně přispívá také smíšený pěvecký sbor, který zpívá známé i méně známé vánoční koledy a také děti z mateřské školy s krátkým programem. Akce se také neobejde bez tradičního svařáku a vánočních perníčků.

1.5.4. Kroj a nářečí v obci

Kroje na Kyjovsku patří k nejhezčím v republice. Kroj jako takový je ve své konečné podobě určitou obměnou barokních šatů, které poddaní viděli při kontaktu s vrchností. Podle vzoru těchto šatů pak následně tvořili vlastní osobité kroje, které se však kraj od kraje v některých detailech lišily. Z toho důvodu se v jednotlivých obcích na Kyjovsku nosí různé kroje a podle kroje se obce rozdělují do 7 skupin. Obec Žádovice patří do třetí skupiny spolu s dalšími obcemi (Skoronice, Kelčany, Vlkoš, Ježov, Skalka, Labuty, Vřesovice, Hýsly, Moravany, Kostelec, Nětčice, Boršov, Sobůlky, Bukovany, Čeložnice). Jedná se o největší skupinu.¹⁰³

Ženský kroj tvoří následující části: rukávce s kadlemi, které jsou většinou bílé nebo černě vyšité, stojatý límeček černě vyšitý, vyšívaná kordulka, několik bílých naškrobených spodniček (fěrtochů), sukně, zástěra (fěrtůšek), vyšívaná mašle kolem pasu, turečák (rajda).¹⁰⁴ Rukávce jsou dvojí – spodní plátěné, které jsou méně vyšité a hodně naškrobené a vrchní tzv. skleněné, jejichž součástí jsou černě vyšité okraje, tzv. kadle. Součástí rukávců je také černě vyšitý stojatý límeček, který se u krku zapíná špendlíkem. Rukávce mají široké baňaté rukávy, které se uvazují nad loktem a dozdobí modrou stuhou. Kordulka je krátká s knoflíčky na zapínání. Ušita může být z kašmíru, hedvábí, brokátu nebo jenom plátna a kraje jsou obšity širokou červenou mašlí. Na zadní straně jsou vyšita tři kolečka a celá kordulka je bohatě zdobena pomocí korálek, flitrů, výšivek apod. Kordulka může být u knoflíčků dozdobena modrou mašlí a větvičkou rozmarýnu. Spodničky neboli fěrtochy jsou ušity z bílého plátna, hodně škrobené a řasené (kulmované). Spodní část je ozdobena výšivkou. Počet spodniček není pevně stanovený. Sukně, které se

---

¹⁰³ KLVAŇA, J., FINTAJSL, F., ZLÁMAL, S. *Kyjovsko*. 2. vyd. Kyjov: Musejní a archeologický spolek, 1948. s. 34.

¹⁰⁴ BÁBÍK, J., VIKTORIN, F. O krojích. In: *Na našem Slovácku: Vlastivědný sborník Kyjovska-Ždánka pro školy a rodiny*. 3. vyd. Hodonín: Učitelstvo okresu Kyjovsko-Ždánského, 1936. s. 156.

oblékají na spodničky, se nazývají různě podle vzoru, který mají (pávka, plyška, květka, kanafaska). V obci se nejvíce nosí pávka. Jedná se o červenou sukni s potiskem pavích ok většinou ve dvou řadách. Sukně je bohatě našasená a délka sukně sahá těsně nad kolena.¹⁰⁵ Přes sukni z přední strany se váže zástěrka (fěrtůšek). Tmavý podklad je bohatě zdoben výšivkami a spodní okraj zástěrky lemován jednoduchou krajkou. Kolem pasu se uvazuje vyšívaná pentle. Ke kroji se nosí černé punčochy a černé vysoké boty na podpatku (tzv. kordovánky). Na hlavě mají ženy pestře zdobený čepec a na něm specificky uvázaný šátek (rajdu). Rajdu nosí svobodné ženy, vdané ženy nosí šatku a malé dívky nosí zapletené copy s uvázanou mašlí.¹⁰⁶ (viz příloha č. 23, 24, 26)

Mužský kroj je tvořen těmito částmi: košile, černý šátek, kordulka, vyšívaná mašle, tmavé kožené kalhoty, vysoké černé boty (holínky), červený šátek, řemen, klobouk. Košile je z bílého plátna a na hrudi je ozdobena černou výšivkou. Rukávy v oblasti zápěstí jsou zavázány černou stužkou. Na krku je uvázaný černý šátek se širokými konci, které jsou ozdobené barevnou výšivkou. Na košili se obléká tmavomodrá kordulka, která se podobá vestě. Opět je ozdobena pestrými výšivkami a vepředu lesklými knoflíčky, které se však nezapínají. Na kordulku v oblasti hrudníku je pomocí špendlíků připnutá vyšívaná mašle, která je směrem dolů sepnuta do trojúhelníku a konce visí ke kolenům. Tmavomodré kožené kalhoty se pod kolena uvazují černými šňůrkami a konce nohavic jsou zastrčeny do vysokých černých bot. Malí chlapci nosí místo tmavomodrých kalhot bílé třaslice, které jsou z plátna a konce nohavic zdobí bílá výšivka a bílé třásně. Kolem pasu mají muži několikrát obtočený kožený řemen s lesklými kroužky a v přední části mají na řemenu namotaný červený šátek. Na hlavě mají muži kulatý nízký černý klobouk ozdobený větvičkou muškátu, rozmarýnu a kohoutím perem. Klobouk s kohoutím perem nosí svobodní muži. Ženatí mají klobouk bez pera.¹⁰⁷ (viz příloha č. 23, 25, 26)

Co se týče nářečí na Kyjovsku, tak podobně jako kroje není ve všech obcích stejné, a ne všude se v současné době objevuje tolik, jako v minulosti. Oblast Kyjovska se nachází v přechodném pásu mezi oblastmi, kde se mluví hanáckým a moravskoslovenským neboli slováckým nářečím. Hanácké nářečí se objevuje na severozápadě Kyjovska,

---

¹⁰⁵ Ženský kroj. *Mestokyjov.cz* [online]. [cit. 22. 11. 2021]. Dostupné z: <https://www.mestokyjov.cz/zensky-kroj/d-33888>

¹⁰⁶ KLVÁŇA, J., FINTAJSL, F., ZLÁMAL, S. *Kyjovsko*. 2. vyd. Kyjov: Musejní a archeologický spolek, 1948. s. 35.

¹⁰⁷ BÁBÍK, J., VIKTORIN, F. O krojích. In: *Na našem Slovácku: Vlastivědný sborník Kyjovska-Ždánka pro školy a rodiny*. 3. vyd. Hodonín: Učitelstvo okresu Kyjovsko-Ždánského, 1936. s. 158.

moravskoslovenské na jihu a ve zbylých částech se objevuje specifický typ nářečí, který je označován jako přechodný a nazývá se dolské nářečí. Tento typ nářečí se objevuje také v Žádovicích.¹⁰⁸ Užívá se zde trochu méně než dříve, ale vzhledem k tomu, že v obci žije větší počet občanů ve vyšším věku a obec dbá na dodržování zvyků a tradic, je zde pořád toto nářečí v poměrně velké míře slyšet i v současnosti.

Dolské nářečí je tedy přechodným typem, což znamená, že má některé znaky shodné s hanáckým nářečím a některé s moravskoslovenským. Objevuje se zde však i značná část vlastních znaků, které nemají s hanáčtinou ani moravskou slovenštinou nic společného. V Žádovicích, i většině dalších obcí s tímto typem nářečí, je možné se setkat s následujícími výrazy. Místo spisové dvojhlásky *ou* (soused, mouka, jdou, jedou, perou apod.), se objevuje *ú* (súsed, múka, idú, jedú, Perú, apod.). Místo spisovného *é* (dobré ráno, mléko, polévka) se velmi často vyskytuje *í, ý* (dobrý ráno, mlíko, polívka). Ve třetí osobě čísla množného se u sloves, která mají v první osobě jednotného čísla koncovku – *ím* (umím, spím, nosím, prosím, sedím apod.), vyskytuje nespisovná koncovka – *ijú* (umijú, spijú, nosijú, prosijú, sedijú apod.). U sloves, která mají v první osobě jednotného čísla koncovku – *ám* (mám, dám, dělám, zpívám, volám), se v Žádovicích ještě někdy objevuje koncovka – *ajú* (majú, dajú, dělajú, zpívajú, volajú).¹⁰⁹

Výše popsané příklady se vztahují ke znakům nářečí, které jsou typické pouze pro dolské nářečí. V obci se však dále objevují také znaky, které jsou shodné pro dolské, hanácké i moravskoslovenské nářečí a nejsou v souladu se spisovným jazykem. Velmi často se zde objevuje nespisovná koncovka – *a* místo spisovného *-e*. Jedná se o podstatná jména rodu ženského u vzoru *růže* a některá přivlastňovací zájmena. (práce – práca, tabule – tabula, mašle – mašla, ložnice – ložnica, krupice – krupica, cedule – cedula, nohavice – nohavica, konvice – konvica, bambule – bambula; moje mamka – moja mamka, vaše vina – vaša vina, naše kočka – naša kočka, tvoje taška – tvoja taška apod.). Koncovka – *a* se také objevuje ve 2. pádě podstatných jmen vzoru *muž* a ve 2. a 4. pádě podstatných jmen vzorů *stroj* a *moře* (koně – koňa, kopce – kopca, kroje – kroja, kuchaře – kuchařa, učitele – učitelja, nože – noža, pole – pola, strniště – strnišťa). Místo spisovné koncovky – *i* se používá nespisovná koncovka – *u* ve 4. pádu jednotného čísla podstatných jmen vzoru *růže* a přivlastňovacích zájmen (moji mamku – moju mamku, vaši vinu – vašu vinu, naši kočku – našu kočku, tvoji tašku – tvoju tašku).

---

¹⁰⁸ KLVAŇA, J., FINTAJSL, F., ZLÁMAL, S. *Kyjovsko*. 2. vyd. Kyjov: Musejní a archeologický spolek, 1948. s. 28.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 31–33.

Nespisovné *u* místo spisovného *i* se velmi často objevuje také uvnitř slov (kožich – kožuch, čichat – čuchat, líbat – lúbat, cíhat – cúhat, čich – čuch).

Můžeme se setkat také se slovy jako *eščě*, *ščestí*, *sčípat*, ve kterých je spisovná dvojice písmen *šť* nahrazena nespisovnou *šč*. Objevují se zde také slova, která obsahují krátkou samohlásku (jama, mak, blato, hlina, žila, síla) místo spisovné dlouhé (jáma, mák, bláto, hlína, žíla, síla). Nespisovná koncovka – *om* místo spisovné – *um*, se velmi často objevuje u mužského a středního rodu ve třetím pádě množného čísla (pánům – pánom, koňům – koňom, kuřatům – kuřatom, kuchařům – kuchařom, učitelům – učitelom, bratrům – bratrom apod.). V hojně míře se také užívá u všech podstatných jmen v 7. pádě množného čísla nespisovná koncovka – *ama* místo spisovných koncovek – *y*, *-i*, *-ami*, *-emi*, *-mi* (chlapama, stádama, loďama, autama, kolama, sestrama, papírama, knihama apod.)¹¹⁰

Z výše popsaného vyplývá, že shod je mezi jednotlivými nářečími na Kyjovsku hodně, takže v době, kdy se nářečí používalo v daleko větší míře, neměli obyvatelé různých obcí s dorozuměním problém. Nářečí také není úplně odlišné od spisovné češtiny, takže ani v tomto případě nevznikají žádné obtíže. V Žádovicích, stejně tak jako v okolních vesnicích, se s nářečím v určité míře setkáme i dnes. Vlivem spisovného jazyka však některé výrazy postupně mizí.

---

¹¹⁰ KLVAŇA, J., FINTAJSL, F., ZLÁMAL, S. *Kyjovsko*. 2. vyd. Kyjov: Musejní a archeologický spolek, 1948. s. 33–34.

2. Školství v letech 1774–1918

Tato kapitola bude nejprve zaměřena na celkový vývoj školství v českých zemích a následně na situaci ve školství v rámci obce Žádovice, kde významný bude rok 1880, protože zde byla v tomto roce založena škola.

2.1. Vývoj školství v českých zemích v letech 1774–1918

Do poslední třetiny 18. století vykazovalo školství v českých zemích znaky evropského školského univerzalizmu, což znamenalo, že bylo pod vlivem křesťanství, scholastiky a vyučovacím jazykem byla latina. Obrat nastal na konci 18. století, kdy se školství začalo ubírat trochu jiným směrem. Školství se začalo orientovat primárně na potřeby rakouského státu, což mělo za následek, že původní evropský univerzalizmus nahradil státní univerzalizmus.¹¹¹ Marie Terezie, která v tu dobu vládla, si uvědomovala, že vzdělání a prosperita státu spolu velmi úzce souvisí. Školu označila za politikum, což znamená, že škola je záležitostí státu a ne církve. Marie Terezie a následně i její syn Josef II. si uvědomovali zaostalost monarchie, a proto postupně zavedli velké množství reforem, které se však nevztahovaly pouze ke školství, ale jejich cílem bylo pozvednout celkovou úroveň monarchie a zlepšit životní podmínky obyvatel.¹¹²

Významnou roli sehrál Všeobecný školní řád z roku 1774, který s sebou přinesl několik změn v oblasti školství. Na jeho sestavení se podílel J. I. Felbiger. Na základě školního řádu byla zavedena povinná školní docházka pro děti ve věku od 9 do 12 let, vznikly tři druhy škol – hlavní, normální a triviální – školy byly zřizovány pro chlapce i dívky, ve městě i na vesnicích. Kromě základních dovedností – čtení, psaní, počítání – se všichni učili základy hospodaření a průmyslu. Dívky se ještě navíc učily šít a plést a pro všechny bylo hlavním předmětem také náboženství.¹¹³ Současně se zlepšilo společenské postavení učitelů, protože se na jejich vzdělávání a finančním ohodnocení podílel stát. Celý školní rok byl systematicky organizován včetně rozvrhu hodin a prázdnin. Také byly tvořeny učebnice, jako například slabikáře, jejichž tisk byl však poměrně zdlouhavý, takže i nadále byl základním zdrojem informací učitel.¹¹⁴

---

¹¹¹ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 39. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹¹² HÁBL, J., JANIŠ, K. *Přehled dějin pedagogiky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. s. 94. ISBN 978-80-7435-044-3.

¹¹³ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 152–153.

¹¹⁴ HÁBL, J., JANIŠ, K. *Přehled dějin pedagogiky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. s. 95. ISBN 978-80-7435-044-3.

Školy triviální byly jednotřídní nebo dvoutřídní a zřizovaly se při farách, kde se žáci učili. V triviálních školách probíhala kromě čtení, psaní a počítání také výuka náboženství a základů hospodaření a průmyslu. Vyučování zde probíhalo v češtině. Hlavní školy, které byly třídní, se nacházely v krajských městech. Zde se kromě předmětů vyučovaných už na školách triviálních vyučovaly navíc základy latiny a reálií, geometrie, sloh a kreslení. Posledním typem škol byly školy normální, které byly zřizovány v zemských městech. Jednalo se o školy čtyřtřídní, ve kterých se žáci učili stejné předměty jako ve škole hlavní, ale podrobněji. V hlavních a normálních školách byla vyučovacím jazykem němčina.¹¹⁵

Střední školství představovaly v tehdejší době gymnázia a odborné školy (reálky a akademie). Od roku 1775 se na gymnáziích vyučovaly navíc řečtina, němčina, reálie, matematika, zeměpis, dějepis a přírodopis. Na začátku 19. století došlo k prodloužení studia na gymnáziu na šest let.¹¹⁶

V letech 1774–1848 se ve společnosti začínal objevovat pojem „vlastenecký učitel“. Tento pojem označoval učitele, který se snažil o takovou školu, kde se vyučuje česky a také obsah vzdělávání je český (česká národní škola). Činnost těchto učitelů měla také souvislost s tzv. národním obrozením.

Po roce 1848 se vývoj školství zbrzdil. Od roku 1855, kdy byla uzavřena dohoda mezi církví a státem, bylo školství opět v rukou církve.¹¹⁷ V období těsně po revoluci se pozornost obrátila především na střední a vysoké školy, protože v oblasti základního školství nedošlo k žádným zásadním změnám. Doba studia na gymnáziích se změnila z původních 6 let na 8 a ke změně došlo i v obsahu učiva. Kromě latiny a řečtiny, které byly základem studia na gymnáziu, se zde opět začaly vyučovat matematicko-přírodovědné obory a také obory společenskovední, které však byly vyučovány pouze do začátku 19. století. Velkou změnou byla také maturitní zkouška, které se doposud nevykonávala.¹¹⁸

Školství bylo v rukou církve až do roku 1868, kdy vyšel nový říšský zákon, který upravoval vztah církve a státu ke školství. Na základě tohoto zákona přešel dohled nad školou do rukou státu a církev se mohla podílet pouze na řízení výuky náboženství. O rok později byl vydán školský zákon (tzv. Hasnerův zákon), který se soustředil na problematiku základního

---

¹¹⁵ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 39. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 40.

¹¹⁷ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 158–165.

¹¹⁸ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 40. ISBN 978-80-7367-546-2.

školství. Na základě tohoto zákona byly zavedeny dva nové typy škol – obecná a měšťanská a byla také stanovena osmiletá školní povinnost. Došlo i k rozšíření obsahu vzdělání.¹¹⁹ Co se týče venkovských obecných škol jednalo se o školy malotřídní, což znamená, že se v jedné třídě vyučovali žáci více ročníků. Důsledkem toho byla náročná organizace vyučování, vzhledem k rozdílnému věku žáků, vyššímu počtu dětí ve třídě a také redukci obsahu učiva.¹²⁰

Nově vznikly učitelské ústavy, které byly určeny pro vzdělávání učitelů obecných a měšťanských škol. Nově také mohly vyučovat svobodné ženy. V roce 1870 vyšel školní řád pro obecné školy, který na Hasnerův zákon navazoval a vymezil například základní povinnosti žáků a učitelů ve škole, pravidla chování žáků a zakazoval dosud povolené tělesné tresty. V tomto období byl zaveden pravidelný plat pro učitele, což vedlo mimo jiné k lepšímu společenskému postavení učitelů. Zavedení obecných a měšťanských škol provázely organizační nejasnosti. Měšťanská škola byla v podstatě obecná škola ale na vyšší úrovni, nikoli tedy odlišný typ školy. Díky obsahu vzdělávání se měšťanská škola dostala na vyšší úroveň.¹²¹

Roku 1883 byla vydána novela školského zákona, která měla negativní dopad na tehdejší školství, a také u veřejnosti vzbudila nesouhlasné reakce. Největším problémem bylo zavádění úlev pro děti od 12 let, aby mohly rodičům pomáhat s prací na poli. Dále došlo k navýšení počtu žáků ve třídě, což bylo po organizační stránce velmi náročné, zvýšil se vliv církve na školství, snížila se úroveň vzdělání učitelů a učitelé se nesměli věnovat politickým záležitostem.¹²²

Ke konci 19. století se pozornost obracela také ke středoškolskému vzdělávání. Bylo zavedeno reálné gymnázium, které bylo později reformováno a vznikl tak nový typ tzv. reformní reálné gymnázium. Dívkám bylo umožněno studovat na středních školách v roce 1878 a v roce 1890 se v Praze otevřelo první dívčí gymnázium s názvem Minerva. V pozdějších letech byla pro dívky zřizována tzv. lycea s šestiletou dobou studia.

Od 2. poloviny 19. století došlo k rozvoji v oblasti předškolního vzdělávání. V Praze byla založena první česká mateřská škola, která spolu s opatrovnami a dětskými zahrádkami tvořila základní soustavu zařízení pro děti předškolního věku.¹²³

---

¹¹⁹ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 165.

¹²⁰ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 41. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹²¹ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 165–167.

¹²² HÁBL, J., JANIŠ, K. *Přehled dějin pedagogiky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. s. 99. ISBN 978-80-7435-044-3.

¹²³ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 40–41. ISBN 978-80-7367-546-2.

2.2. Vývoj školství v Žádovicích v letech 1774–1918

První zmínka o školství v obci Žádovice se spojuje s rokem 1880, kdy zde byla postavena škola. Historie školství v obci je zachycena od založení školy až po její zrušení v pramenech, a sice ve školních a obecných kronikách.

Obec Žádovice spadala až do roku 1880 v oblasti školství pod školu v Ježově. Do roku 1865 patřila k farnosti Kostelec a později přešla do farnosti ježovské, kam spadá i v současnosti. Školství v obci před rokem 1880 fakticky nebylo. Všechny děti byly vzdělávány ve vedlejší vesnici. V roce 1875 však školu v Ježově navštěvovalo 323 dětí, z toho více než 100 bylo ze Žádovic, a učil zde pouze jeden učitel. Z toho důvodu se jednalo o změně ježovské školy na čtyř – nebo pětitřídní a zároveň také o stavbě nové budovy školy. V tu dobu představenstvo obce Žádovice začalo uvažovat o tom, že by místo příspěvků na novou budovu školy v Ježově zřídilo vlastní školu v Žádovicích. V této souvislosti se obecní představenstvo dohodlo i s majitelem místního velkostatku, svobodným pánem Hubertem Kleinem a zároveň i s ředitelem kelčanského cukrovaru, že také část obce s názvem Kelčanská továrna bude spadat pod školu v Žádovicích a nikoli pod školu ve Vlkoši, jak tomu bylo doposud. Výše zmínění zástupci se tedy následně dohodli, že na stavbu budovy školy přispěje polovinu sama obec a druhou polovinu zajistí majitel velkostatku spolu s ředitelem cukrovaru. Dále se také shodli na tom, že se ve škole budou učit oba jazyky (český a německý).¹²⁴

V roce 1876 byla podána žádost, ve které mimo jiné stálo, že obec nežádá příspěvky ze zemského fondu a že v Žádovicích a v Kelčanské továrně je více než 135 dětí, které by novou školu navštěvovaly. Žádost byla přijata a zřízení jednotřídní, případně dvoutřídní školy bylo povoleno, ale bylo nutné ještě zažádat o povolení samotné stavby budovy školy u okresní školní rady. I v tomto případě byla žádost vyřízena kladně. S tímto rozhodnutím však nesouhlasily obce Ježov, Skalka a Labuty, které také spadaly pod ježovskou školu a podaly proti tomuto rozhodnutí odvolání. Nesouhlasily se zřízením samostatné školy v Žádovicích a požadovaly, aby Žádovice přispěly na novou budovu školy v Ježově. Na základě tohoto odvolání bylo původní povolení zrušeno. Hlavní důvody byly tyto: krátká vzdálenost mezi Žádovicemi a Ježovem, finanční prostředky obce, velkostatku a cukrovaru nebyly dostatečnou zárukou pro řádný chod školy a děti dosáhnou lepší úrovně ve vzdělání ve vícetřídní škole v Ježově než v jednotřídní nebo dvoutřídní škole v Žádovicích. Na to reagovalo představenstvo obce a

---

¹²⁴ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1880–1940, s. 1–2.

snažilo se věci uvést na pravou míru. Nakonec se tedy obci podařilo získat povolení zase zpátky a mohlo se začít se stavbou školy. Na základě výnosu z června roku 1880 byla povolena pouze jednotřídní škola s učitelem ve třetí platové třídě. Dvoutřídní škola mohla začít fungovat až od školního roku 1882/1883. Tento výnos také nařizoval zřídit místní školní radu, která měla být tvořena třemi členy a dvěma náhradníky.¹²⁵

Budova školy v Žádovicích se začala stavět na jaře v roce 1880 na místě, kde původně stálo stavení se dvorem a humnem. Stavba probíhala bez problémů a byla dokončena v srpnu téhož roku, kdy zároveň proběhlo i slavnostní svěcení. Slavnostní akce se zúčastnilo velké množství lidí nejen ze Žádovic, ale také z okolních vesnic. Byl zde také představen pan učitel František Gloss, který přednesl krátký proslov k přítomným rodičům a jejich dětem a v neposlední řadě děkoval místní školní radě za možnost učit na zdejší škole. Pan František Gloss v předchozích letech působil jako podučitel na dívčí obecné škole v Kyjově. Později si dodělal vzdělání v oblasti učitelské způsobilosti a začal učit ve škole v Žádovicích.¹²⁶

První školní rok začal 15. září bohoslužbou v ježovském kostele, kam žáky doprovodil pan učitel spolu s předsedou školní rady. Školu v tu dobu navštěvovalo 162 dětí. Bylo zavedeno polodenní vyučování. V rozvrhu hodin, který musel pan učitel poskytnout také okresní školní radě, bylo předepsáno celkem 31 hodin, z nichž byly vymezeny dvě hodiny německého jazyka pro vyšší skupinu a dvě hodiny náboženství pro obě skupiny. V tomto školním roce byla škola tedy jednotřídní s jedním učitelem. Po začátku školního roku zasedala místní školní rada, která se zabývala především věcnými potřebami pro školu a jejich financováním. Jednalo se kromě učebních pomůcek pro žáky také o úřední knihy, inkoust, křídly, houby, dřevo a uhlí. V průběhu roku si žáci připomínali narozeniny a jmeniny císaře i císařovny. Školní rok skončil v polovině července, ale ještě na začátku srpna čekala žáky zkouška z náboženství v kostele v Ježově, kam je pan učitel doprovodil.¹²⁷

Významný byl pro školu školní rok 1882/1883. Při zřízení školy bylo dohodnuto, že od tohoto roku se z dosavadní jednotřídní školy stane škola dvoutřídní. S tím souviselo také vypsaní konkurzu na pozici podučitele. Do konkurzu se přihlásil pouze jeden zájemce, tudíž se podučitelem stal pan Cyril Repík ze Bzence. Pan Repík navštěvoval národní školu ve Bzenci, následně nastoupil na reálné gymnázium do Přerova. Po třech letech na gymnáziu nastoupil do učitelského ústavu v Příboře a studium zde ukončil úspěšnými zkouškami v červenci 1882.

---

¹²⁵ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1880–1940, s. 2–6.

¹²⁶ Tamtéž, s. 7–10.

¹²⁷ Tamtéž, s. 11–14.

Následně začal pracovat v místní škole jako učitel první třídy. V souvislosti s obsazením vyučitele podal pan učitel Gloss žádost okresní školní radě o místo nadučitele. Na doporučení místní školní rady byl pan Gloss jmenován nadučitelem i bez vypsání konkurzu. Od roku 1882 byla tedy škola dvoutřídní, vyučovali zde dva učitelé a bylo zavedeno celodenní vyučování v obou třídách.¹²⁸

V roce 1886 se však vyučitel Repík ucházel o místo jinde, a nakonec nastoupil do školy v Olešnici. Za dobu svého působení na škole v Žádovicích učil v první i ve druhé třídě a získal si oblibu nejen u dětí, ale také mezi občany především svou veselou povahou. V porovnání s učitelem Glossem byl horlivý a vyučoval vždy se zájmem a úctou, k dětem měl hezký přístup a nikdy se neseťkal s žádnou stížností. Naopak, všichni k němu přistupovali s úctou. S odchodem pana Repíka tak zůstalo místo vyučitele prázdné. Následně byly vypsány konkurzy na uvolněné místo, ale žádný zájemce se nepřihlásil. Z toho důvodu zde na škole bylo opět zavedeno polodenní vyučování. Na konci srpna 1886 byl do ježovské farnosti dosazen nový kaplan, který převzal vyučování náboženství ve škole v Ježově i v Žádovicích. V Žádovicích vyučoval náboženství v 1. třídě jednu hodinu týdně a ve 2. třídě dvě hodiny týdně. Působil zde však pouze jeden rok a následně převzal hodiny náboženství opět pan farář Vymětal, který zde učil již dříve. Uvolněné místo vyučitele bylo v květnu 1887 obsazeno panem Františkem Pavlouskem.¹²⁹

V následujících letech se škola potýkala s nedostatečnou kapacitou pro velké množství žáků. Dvoutřídní škola svými prostory nestačila. V dochovaných pramenech je v souvislosti s tímto uvedeno, že již při zřizování školy byl počet žáků daleko vyšší, než se udávalo. Kdyby se uvedl správný počet žáků, mohla být zřízena škola trojtřídní s dostatečně velkými třídami. Škola však mohla být svou kapacitou pouze dvoutřídní, což mělo za následek nedostatek lavic pro žáky, takže v jedné třídě byly lavice pouze pro 60 žáků a pro zbylých 20 již nebylo místo. Od roku 1890 se pan vyučitel Gloss potýkal s velkými bolestmi hlavy a nervovým onemocněním. Byl také nějakou dobu hospitalizován a ve škole ho dočasně zastoupil pan Bartoloměj Šalanda. V roce 1891 se však zdravotní stav pan Glosse natolik zlepšil, že se opět mohl vrátit do školy.¹³⁰

V roce 1893 navštívil školu, za doprovodu členů místní školní rady, školdozorce, aby zhodnotil prospěch a úroveň vzdělávání žáků. Nechal žáky zkoušet učitelé téměř ze všech

---

¹²⁸ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1880–1940, s. 16–18.

¹²⁹ Tamtéž, s. 21–22.

¹³⁰ Tamtéž, s. 29–30.

předmětů a někdy zkoušel i on sám. Poté zhodnotil práci učitelů jako uspokojivou, veškeré úřední spisy a učební pomůcky byly v pořádku, učební výsledky žáků považoval za uspokojivé, ale schopnosti žáků nebyly příliš dobré. V dochovaných pramen se píše o tom, že mezi zdejšími žáky se opravdu jen málokdy objevil nadanější žák. Údajně v tom hrála roli vyšší míra alkoholismu u místních obyvatel.¹³¹

V průběhu školních let se počet žáků, kteří navštěvovali školu, různě lišil. Vlivem několika epidemií různých nemocí (spála, spalničky), některé děti dokonce zemřely, a to především v letech 1891-1893. V následujících letech bylo dětí střídavě více a méně, ale škola se zde velmi často potýkala se zameškanými hodinami, ať už omluvenými nebo neomluvenými. Jejich počet byl tak vysoký, že úroveň vědomostí u dětí ve věku 14 let, které školu příliš nenavštěvovaly, odpovídala vědomostem dětí ve věku 11 let, které chodily do školy pravidelně. Jednou z příčin byla na základě dochovaných pramenů skutečnost, že rodiče o vzdělání svých dětí příliš nestáli a nedokázali přínos školy dostatečně ocenit, protože oni sami neměli vzdělání. Většina obyvatel navíc žila v chudých poměrech a živila se především nádenickou prací. Následkem toho bylo nutné vypustit asi třetinu učiva, protože nebylo možné s tolika zameškanými hodinami probrat původně zamýšlenou látku. Kromě již zmíněného náboženství se v těchto letech ve škole vyučovalo čtení, psaní, počítání, tělocvik, zpěv, dějepis, přírodopis, silozpyt a kreslení. Děti chodily do školy pondělí, úterý, středa, pátek a sobota. Každoročně si žáci společně s učiteli připomínali jmeniny císaře a císařovny, na jejichž počest se vždy konala bohoslužba v ježovském kostele, kam žáky učitelé vždy doprovodili. Také při příležitosti začátku a konce školního roku se konaly bohoslužby v kostele v Ježově a v průběhu roku chodili žáci ke svatě zpovědi.¹³²

Pan učitel Gloss zaujímal po celou dobu pozici nadučitele, ale podučitelů se zde vystřídala celá řada. Například v roce 1895 obsadila místo podučitele slečna Františka Kučerová, která byla zároveň první ženou na této pozici ve škole v Žádovicích. Působila zde do roku 1897 a po celou dobu byla výbornou učitelkou, která byla vzorem pro své žáky. Děti vychovávala a vyučovala v náboženském duchu a svým vzorným chováním a vystupováním předčila i některé své předchůdce.¹³³ V roce 1900 podala místní školní rada žádost o zavedení industriálního vyučování do zdejší školy. Žádosti bylo vyhověno a od září téhož roku se na škole začaly vyučovat ženské ruční práce. Tento předmět zde vyučovala slečna Božena

---

¹³¹ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1880–1940, s. 44.

¹³² Tamtéž, s. 47–50.

¹³³ Tamtéž, s. 68–74.

Zgustová. Do školy chodila třikrát týdně, přičemž v první třídě učila 3 hodiny a ve druhé 4 hodiny. V následujícím školním roce navštívil školu školdozorce, který se zaměřil především na práci paní učitelky, která vyučovala ženské ruční práce. Při této příležitosti nechal školdozorce opravit školní lavice, na které si učitelé od začátku ztěžovali, že byly příliš velké a z toho důvodu se v nich žákům špatně sedělo.¹³⁴

Zatímco v předchozích letech počet žáků ve škole průběžně stoupal a klesal, v roce 1902 se počet žáků opět zvedl. Obyvatel obce neustále přibývalo a z toho důvodu se očekával v následujících letech opět nárůst žáků. Kapacita dvoutřídní školy však nebyla dostatečná, a proto žádal pan František Gloss zřídit zde ještě třetí třídu. To by však znamenalo rozšířit budovu školy o přístavbu. Z finančních důvodů s tím však nesouhlasili majitelé velkostatku a cukrovaru, takže se celá situace zkomplikovala. Nakonec byl však plán rozpočtu na přístavbu schválen a se stavbou se začalo na jaře roku 1903. V listopadu proběhla kolaudace a začalo se vyučovat ve třech třídách, přičemž v první třídě bylo 55 dětí, ve druhé 44 dětí a ve třetí 71 dětí. První třídu učil pan Gloss, druhou pan Zelinka a třetí pan Malík. Oficiálně se škola stala trojtřídní až v roce 1905.¹³⁵ O dva roky později ukončil pan František Gloss svou funkci správce a odešel po 27 letech práce na zdejší škole do důchodu. Na jeho místo nastoupil pan Jan Hradil, který doposud působil na dvoutřídní škole v Čeložnicích a následně ho nahradil pan Bednář.¹³⁶

První světová válka zasáhla nejen do chodu obce, ale také do samotného školství. Po atentátu na arcivévodu Františka Ferdinanda byla sloužena zádušní mše. V důsledku probíhající války museli někteří učitelé odejít na frontu, a proto se muselo vyučování přizpůsobit situaci. Nedostatek učitelů vedl k tomu, že bylo zavedeno polodenní vyučování. Následně však prázdná místa po učitelích obsadily dvě učitelky a opět se škola vrátila k celodennímu vyučování. V průběhu války chodily děti po řádném vyučování sbírat ostružinové listí, které sloužilo jako náhražka čaje pro vojsko. Děvčata v ručních pracích pletla pro vojáky nátepníčky a ve škole se pořádaly různé sbírky pro Červený kříž a také sbírky pro sirotky a vdovy.¹³⁷

---

¹³⁴ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1880–1940, s. 81–82.

¹³⁵ Tamtéž, s. 88–90.

¹³⁶ Tamtéž, s. 98.

¹³⁷ Tamtéž, s. 140–150.

3. Školství v letech 1918–1948

3.1. Vývoj školství v českých zemích v letech 1918–1948

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 nastaly určité změny ve společnosti. Mimo to se také řešila problematika školství. Snaha sice byla odklonit se od všeho rakouského, ale praxe byla trochu jiná. Nově vzniklá republika převzala rakouské zákony, které se vztahovaly ke školství a jen postupnými dílčími reformami se je snažila upravit a pozměnit.¹³⁸ Jednalo se například o zrušení celibátu v případě učitelek, dále bylo umožněno studium na středních školách všem dívkám bez rozdílu a dětem z národnostních menšin bylo poskytnuto vzdělávat se v mateřském jazyce.¹³⁹

Ucelenější změny ve školství přinesl až tzv. Malý školský zákon z roku 1922, který sice nebyl přímo zaměřen na hlavní problémy v českém školství, ale i tak přinesl řadu změn. Opět byla zavedena povinná osmiletá školní docházka a povinná výuka tělocviku se vztahovala i na dívky. Do osnov byly zařazeny dva nové předměty, a sice občanská nauka a pro chlapce ruční práce. Malý školský zákon také upravoval počet žáků ve třídě, který byl postupně snížen z 80 na 60 na jednoho učitele.

Co se týče vývoje obecných škol v období první republiky, došlo k jejich nárůstu a převažovaly především školy jednotřídní a dvoutřídní. Školy se tak nacházely také v malých obcích, což zaručilo dostupnost vzdělání v podstatě všem. Výrazně se zvýšil také počet měšťanských škol.¹⁴⁰ Vedle klasických obecných škol vznikly v českých zemích ve dvacátých letech také tzv. pokusné školy. Jednalo se o reformní školy, které přistupovaly k výuce a žákům jinak než klasické školy. Hlavním rysem byl důraz na svobodu dítěte, které mělo být vedeno k samostatnosti a měla být podporována jeho tvořivost. Dohromady zde fungovalo více než 50 takových škol (Dům dětství v Horním Krnsku, Volná škola práce, školní farma Emanuela Štorcha, apod.)¹⁴¹

V oblasti středoškolského vzdělávání se vycházelo ze všech typů středních škol, které existovaly v době monarchie, přičemž došlo k rozvoji reálných gymnázií a také se zvýšil počet studentů na středních školách díky tomu, že zde mohly studovat i dívky. V tomto období se

---

¹³⁸ HÁBL, J., JANIŠ, K. *Přehled dějin pedagogiky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. s. 102. ISBN 978-80-7435-044-3.

¹³⁹ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 41. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 41.

¹⁴¹ JŮVA, V. *Stručné dějiny pedagogiky*. 4. rozš. vyd. Brno: Paido, 1997. s. 59. ISBN 8085931435.

objevovala tendence vytvořit a prosadit jednotné nižší střední školství jako určitý společný základ dalšího středoškolského studia. Touto úpravou by žák získal více času na rozmyšlení a volbu svého budoucího povolání. Tento návrh se však setkal s nesouhlasem ze strany středoškolských profesorů latiny, protože by se s výukou tohoto předmětu začalo později. Návrh tedy neprošel a v letech 1930/1931 byl realizován jiný návrh, který doporučil společný základ pouze na dva roky. Významná byla také tzv. příhodovská reforma. Jejím cílem bylo vytvořit školu 2. stupně, která by byla jednotná a vzdělání by bylo poskytováno diferencovaně podle nadání. Tato reforma chtěla uplatnit nové postupy a principy ze světové, a především americké pedagogické praxe. Vzhledem k omezeným podmínkám však nemohla být reforma v praxi realizována. Vyzkoušet se mohly pouze didaktické aspekty. Přesto však měla reforma značný vliv na školní praxi.¹⁴²

Rozvoj v oblasti vysokoškolského vzdělávání spočíval především v zakládání nových vysokých škol. V Brně vznikla v roce 1919 druhá česká univerzita, známá jako Masarykova univerzita. Dále byla založena také vysoká škola zemědělská v Brně a vysoká škola obchodní v Praze.¹⁴³

Od roku 1939 působila na československé školství velmi negativně nacistická okupace. Jednalo se především o obrat od demokraticky zaměřeného školství v Československu, přičemž cílem bylo ideově ovlivnit celý školský systém. Školství bylo základem národní kultury, a právě skrze kulturu mělo probíhat postupné okupování lidu. Vzhledem k vysokému nacistickému tlaku muselo být ze škol odstraněno všechno, co nějakým způsobem připomínalo demokracii, pokrok i národní svébytnost. Kromě přímého ideologického tlaku bylo také zlikvidováno několik škol.

Nacistická pedagogika byla postavena na fašistické ideologii a rasové teorii, což bylo zcela v rozporu s dosavadní tendencí školství. Pod vlivem těchto teorií bylo postupně organizováno celé školství. Na prvním místě byla zdůrazňována německá rasa a tělesná zdatnost, což mělo mimo jiné vést k pocitu nepřemožitelnosti a jedinečnosti německého národa.¹⁴⁴

V době protektorátu bylo školství spojeno se jmény K. H. Frank a E. Moravec. Říšský sekretář K. H. Frank řídil v protektorátu československé školství a E. Moravec stál v čele

---

¹⁴² PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 41–42. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹⁴³ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 220.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 250–251.

ministerstva školství. Pod vlivem silící ideologie se stále více zasahovalo do vzdělávacího obsahu. Všechny učebnice byly podrobeny důkladné kontrole. Nevhodné pasáže v učebnicích byly zabarveny černě a mnoho učebnic bylo zakázáno používat úplně. Dále došlo ke změně v rozvrhu hodin a rozsahu učiva. Němčina jako povinný předmět byla zavedena nejprve do měšťanských škol a následně také do obecných a současně se počet hodin týdně zvýšil ze čtyř na šest. Velký negativní dopad měla celá situace na židovské žáky. Ti nesměli navštěvovat veřejné ani soukromé školy a následně došlo i k zákazu domácího vzdělávání.¹⁴⁵

V oblasti základního vzdělávání byly měšťanské školy přejmenovány na hlavní a zároveň se jednalo o školy výběrové. Do těchto škol mohlo nastoupit pouze 35 % žáků, kteří ukončili docházku na čtyřleté obecné škole. Zbylá většina dětí musela dokončit základní vzdělání v obecné škole. Současně došlo ke zrušení všech jednotřídek, které navštěvovalo méně než 20 dětí a ve třídě se zvýšil počet žáků ze 45 na 60.

Střední školství prodělalo také určité změny. Existovaly zde pouze dva druhy středních škol. Jednalo se o reálné gymnázium a klasické gymnázium, které bylo určeno jen pro chlapce. Na dívčím reálném gymnáziu byla latina a výuka jazyků nahrazena novým praktickým předmětem, který se měl věnovat přípravě dívek na jejich pozdější roli ženy a matky.¹⁴⁶

Po demonstraci v říjnu 1939 a pohřbu Jana Opletala došlo k obsazení studentských kolejí, popravě 9 vysokoškolských studentů a k odvezení 1200 studentů do koncentračních táborů. Zároveň však nacisté uzavřeli všechny české vysoké školy.¹⁴⁷

Také učitelé se museli potýkat se silným nátlakem nacistů. Všichni učitelé se museli povinně prokázat znalostí němčiny a většina z nich se musela pravidelně přeškolovat, zejména tedy učitelé dějepisu, biologie a zeměpisu, aby bylo vše v duchu ideologie. Od roku 1943 došlo k postupnému rozkladu školství. Dosavadní pedagogické časopisy přestaly být vydávány a byly nahrazeny českým a německým čtvrtletníkem. Roku 1944 došlo k zabránění škol pro účely vojenské a také začalo totální nasazení studentů a učitelů.¹⁴⁸

Po skončení druhé světové války v roce 1945 se v oblasti školství začalo velmi rychle hovořit o jednotné škole. Velmi o ni usiloval Zdeněk Nejedlý, který stál v čele ministerstva

---

¹⁴⁵ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 43. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹⁴⁶ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 252.

¹⁴⁷ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 43. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹⁴⁸ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 252–253.

školství a osvěty. Zavést jednotnou školu se ale podařilo až později.¹⁴⁹ V říjnu téhož roku však došlo k uzavření všech německých škol.

Po válce došlo k obnovení obecných i měšťanských škol, na kterých si žáci plnili povinnou školní docházku. Povinná školní docházka byla osmiletá, ale došlo k malé změně v rámci výuky na měšťanských školách. Byl zde zaveden učební kurz na jeden rok, který mohli žáci navštěvovat. Učební osnovy byly navíc rozšířeny dvěma novými předměty, a sice ruským jazykem a politickou výchovou.¹⁵⁰

V rámci středních škol došlo k obnově klasických a reálných gymnázií, přičemž se postupně rozvíjely i odborné školy. V oblasti středoškolského vzdělávání se školství pomalu začalo ubírat k realizaci jednotné školy, protože došlo k zavedení stejného vzdělávacího obsahu pro střední školy a první dva ročníky měšťanských škol. Obnoveny byly také vysoké školy, kde bylo předválečným studentům umožněno dokončit studium. Hned v roce 1945 došlo k uzavření Německé univerzity. V následujících letech vznikaly nové univerzity a obnovena byla roku 1946 univerzita v Olomouci. Významné bylo také zřizování pedagogických fakult.¹⁵¹

3.2. Vývoj školství v Žádovicích v letech 1918–1948

Školní rok 1918/1919 začal 16. září a opět se po čtyřech letech vyučovalo ve třech třídách. Vyučování však netrvalo moc dlouho, protože v obci propukla ve větší míře španělská chřipka. Většina dětí i obě učitelky se nemocí nakazily, tak podobně jako některé další školy v okrese i škola v Žádovicích byla od 14. října do 5. listopadu zavřena. V době, kdy byla škola zavřena, byla vyhlášena samostatná Československá republika. Oslava této události ve škole proběhla až 8. listopadu a velká oslava proběhla také na počest příjezdu prezidenta Masaryka do Prahy. V průběhu školního roku se už nekonaly oslavy při příležitosti jmenin císaře, ale slavily se narozeniny prezidenta Masaryka a také svátek, který se vztahoval k výročí J. A. Komenského. Významným dnem se stal také 1. květen, který žáci spolu se svými učiteli každoročně slavili. Při první oslavě byly v části obce zvané Hradisko vysázeny lípy.¹⁵²

Od školního roku 1919/1920 bylo ve škole zavedeno nové pravidlo. Každoročně chodili žáci za doprovodu učitelů na mši do kostela. Tentokrát však bylo rozhodnuto, že žáci budou

---

¹⁴⁹ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 303–304.

¹⁵⁰ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 43. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹⁵¹ Tamtéž, s. 44.

¹⁵² Státní okresní archiv Hodonín, *Kronika školy žádovské 1880–1940*, s. 153–155.

chodit do kostela sami, bez doprovodu učitelů. S tímto rozhodnutím souhlasili kromě jednoho obyvatele obce všichni. Kromě pravidelné účasti na mších bylo součástí školní docházky také nacvičování různých divadelních představení, se kterými žáci vystupovali před veřejností při různých příležitostech, jako například při oslavách významných dnů nebo památek českých osobností, ale také v předvánočním čase.¹⁵³

V průběhu let se vystříдалo v učitelském sboru velké množství učitelek a učitelů. V roce 1920 začal ve škole v Žádovicích učit pan učitel Sobotka. Pan Sobotka neměl s učením téměř žádné zkušenosti. Ve škole nikdy neučil, jen několik let se věnoval soukromému vyučování. Do školy byl tedy přijat jako výpomocný učitel. Začal učit ve třetí třídě, ale neúspěšně. Žáci ho neposlouchali, vyrušovali a bouřili se proti němu. I přes dozor a napomínání žáků ze strany správce školy se situace nelepšila, a proto pan Sobotka s učením po půl roce skončil a odešel ze školy. Z toho důvodu muselo být zavedeno vyučování jen ve dvou třídách. V květnu však do školy nastoupila paní učitelka Hochvaldová, a opět se obnovila výuka ve třech třídách.¹⁵⁴

V témže roce byla v obci zřízena tzv. osvětová komise, která měla za úkol pořádat vzdělávací přednášky pro veřejnost. Správce školy vystoupil před veřejností 22. února a vysvětlit smysl přednášek, které se pravidelně konaly i v následujících letech v budově školy.¹⁵⁵

Rok 1922 byl poznamenán smrtí správce školy pana Jana Bednáře. Zemřel po dlouhodobé nemoci v září 1922. Působil zároveň také jako starosta obce, takže po jeho smrti se musel kromě jmenování nového správce školy zvolit také nový starosta obce. Do funkce zatímního správce školy byl jmenován pan Richard Berka a novým starostou byl v říjnu zvolen pan Josef Ryba.¹⁵⁶

V roce 1924 se konal zájezd prezidenta Masaryka na Moravu a při té příležitosti krátce navštívil také Kyjov. Pro všechny zdejší i obyvatele z dalekého okolí to byla významná událost. Žáci v národním kroji za doprovodu učitelů přivítali spolu s dalšími pana prezidenta. Školní rok byl zakončen 28. června 1924. Žáci dostali vysvědčení a všichni bez pobízení podali ruku správci školy a třídním učitelům, aby tak poděkovali za vyučování. Velmi málo se na Slovácku, a tedy i v Žádovicích vidělo, že by žáci sami od sebe děkovali učitelům. Změna byla připisována výuce občanské nauky a výchovy, která zde byla zavedena na začátku školního roku.¹⁵⁷

---

¹⁵³ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1880–1940, s. 158–159.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 163–164.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 161.

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 169.

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 172–173.

Ve školním roce 1925/1926 dostali žáci pololetní vysvědčení a následující dva dny měli poprvé pololetní prázdniny. Od února začala na škole vyučovat ruční práce paní učitelka Roznerová a zároveň došlo ke změně ve výuce tohoto předmětu. Ruční práce, které se doposud učily ve třech skupinách, se nyní učily pouze ve dvou skupinách. Bylo to způsobeno změnou obvodů učitelek ženských ručních prací.¹⁵⁸

Od následujícího školního roku se stal správcem školy pan Jindřich Jung. Ještě před začátkem školního roku byla celá budova nově vymalovaná, včetně venkovní fasády. Nový správce školy provedl větší inventuru a zjistil, že ve škole chybí hodně učebních pomůcek a knih. Brzy po začátku školního roku proběhla ve škole požární zkouška. V době vyučování zazvonil správce školy na poplach a všichni žáci i s učiteli museli opustit budovu školy. Taková požární zkouška se musela následně konat pravidelně čtyřikrát za rok.¹⁵⁹

Ve školním roce 1928/1929 bylo na základě výnosu zemské školní rady povoleno zřídit u první třídy pobočku. Vzhledem k tomu, že na škole byly pouze 3 třídy, byla tímto výnosem umožněna pohyblivá druhá třída. Kromě toho se na škole vyučovalo podle osnov čtyřtřídní školy a také všechny dny v týdnu kromě neděle. První třída zahrnovalo pouze první ročník. Ve druhé třídě byl druhý a třetí ročník. Ve třetí třídě čtvrtý a pátý ročník a ve čtvrté třídě byl šestý, sedmý a osmý ročník. Takovým způsobem se však vyučovalo pouze dva roky. Následně se opět přešlo k vyučování ve 3 třídách. Nově byla ve škole zřízena školní kuchyně v prostorách bytu pro učitele, kde bylo jednou za 14 dní vyučováno vaření. Školní docházka byla v tomto roce poznamenána velkými mrazy až kolem – 30 stupňů. Z toho důvodu vydalo ministerstvo školství nařízení zavřít všechny školy v republice v době od 18. do 28. února.¹⁶⁰

V průběhu školních let pořádala škola pro žáky různé vycházky, výlety a zájezdy. Žáci pravidelně navštěvovali představení v kině v Kyjově a také různé památky, jako například hrad Buchlov, zříceninu hradu Cimburk, skálu Kozel nebo kapli sv. Klimenta. Několikrát navštívili také Brno, Břeclav, Hodonín a Lednici.¹⁶¹

V letech 1933–1935 se složení učitelského sboru neustále měnilo. Ustálilo se až v roce 1935, kdy se správcem školy stal František Rolenc a na místa učitelů nastoupili pan Josef Nevyjel a paní Marie Něničková. Od roku 1933 při škole fungovalo také rodičovské sdružení. Přestože byli rodiče upozorněni, že se jedná o spolek nepolitický, mnohdy zde chtěli prosazovat

---

¹⁵⁸ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1880–1940, s. 177–178.

¹⁵⁹ Tamtéž, s. 179–181.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 187–189.

¹⁶¹ Tamtéž, s. 190–199.

své politické a náboženské názory. Z toho důvodu byla spolupráce sdružení a školy často velmi obtížná. Přesto společně různé akce pro žáky přece jen připravovali, jako například vánoční besídka nebo dětský den. Ve škole proběhla prohlídka tříd, jejímž cílem bylo zjistit, zda třídy vyhovují předepsaným zdravotním podmínkám. Prohlídku realizoval pan doktor Urbánek. Zároveň byli žáci naočkováni proti záškrtu.¹⁶²

Správce školy, pan František Rolenc, žádal o zřízení hřiště pro žáky. Na jeho žádost darovala obec škole pozemek v části obce s názvem Tobolky. Pozemek ale musel nejprve projít větší úpravou, aby se z něj mohlo stát hřiště. Na úpravách se podíleli žáci v hodinách tělesné výchovy a ručních prací. Muselo se odvést velké množství hlíny, aby se z nerovného pozemku mohlo stát hřiště pro žáky. Úprava hřiště byla dokončena ještě před koncem školního roku a 21. června bylo hřiště slavnostně otevřeno.¹⁶³

14. září 1937 zemřel první československý prezident T. G. Masaryk. Žákům byla tato smutná událost oznámena a následně žáci odešli ze školy domů. O týden později se konala smuteční schůze zastupitelstva obce. Následně si všichni zastupitelé společně se žáky i některými dalšími občany poslechli ve 3. třídě rádiovou reportáž z pohřbu prezidenta Masaryka.

V roce 1938 proběhlo několik drobných úprav v areálu školy. V zahradě za školou se nechal postavit nový drátěný plot. Deskový plot mezi školní zahradou a dvorem vedlejšího domu byl poničený silným větrem, a proto byl nahrazen novým deskovým plotem. Dále byly natřeny okapové roury. Byl v plánu i nátěr plotu před školou, ale vzhledem k plánované elektrizaci školy byla tato úprava přesunuta na příští rok.¹⁶⁴

Rokem 1939 začaly postupné změny, které se dotkly i školství. V dostupných pramenech jsou mnohé změny popsány velmi podrobně. Již v únoru 1939 museli učitelé na základě úředního rozkazu zrevidovat žákovskou knihovnu. Každý učitel musel svým podpisem stvrdit, že kniha byla nezávadná a vyhovovala nově nastoleným poměrům. Stejným způsobem byly kontrolovány knihy pro učitele i veřejnost.

Změny nastaly také v učitelském sboru. Od školního roku 1938/1939 byl správcem školy pan Josef Juřek, který začal také spravovat kroniku školy. Dále na škole učily ještě tři učitelky. Nově nastolené poměry, které vedly ke změnám, bylo nutné vysvětlit žákům. Těm bylo při této příležitosti a v průběhu celého školního roku také připomínáno, že je potřeba mít neustále

---

¹⁶² Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1880–1940, s. 201–210.

¹⁶³ Tamtéž, s. 213.

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 217–218.

kladný vztah k vlasti i k mateřskému jazyku. Jako vzor byl žákům stále připomínán prezident Masaryk.¹⁶⁵

I přes nepříznivou situaci v zemi došlo k různým úpravám školy a jejího okolí. V bytě pana správce a v celém přízemí školy bylo zřízeno elektrické vedení. Do bytu bylo také pořízeno nové trojdílné okno a celý byt byl vymalován. Chlív na školním dvoře byl přestavěn na prádelnu, která zde už delší dobu chyběla, protože dosud nikde nebyl vhodný prostor. Zahrádka před školou byla upravena a ve školní zahradě bylo vysázeno 13 ovocných stromů. Dvě zahrádky okolo pomníku padlých, které patřily potomkům pana Odstrčila, byly na žádost ředitele školy darovány škole. O zahrádky se následně starali žáci podle směrnice zahradního řádu.¹⁶⁶

Ke konci školního roku oznámili rodiče tří žáků vedení školy, že jejich děti již nadále nebudou navštěvovat místní školu, ale budou zapsáni do nově zřízené německé školy v Hodoníně. Jednalo se o žáky německé národnosti, kteří však byli celou dobu obklopeni česky mluvícími lidmi a spolužáky, takže německy neuměli. Postupně se začalo také s proškolením učitelů. Jednalo se například o tělovýchovný kurz, kterého se museli zúčastnit všichni učitelé nebo dále pracovní konference, která byla rovněž určena všem učitelům. Zde se učitelé seznamovali s novými kolegy, ale především s novými úkoly, které si žádala nová doba. Obě školení proběhla v Kyjově. Ředitel školy se musel povinně účastnit kurzů školské administrativy.¹⁶⁷

Ve školním roce 1939/1940 navštěvovalo školu 116 žáků a u třetí třídy byla zřízena pobočka, takže výuka byla podrobnější. Škole byl však dán zcela nový ráz. Výchova i hospodářské řízení bylo usměrňováno všemi možnými prostředky podle zásad Říše. Došlo k zavedení nových osnov, které však byly pouze dočasné, a na konci školního roku byly zrušeny. Školské úřady vydávaly různá nová nařízení, aby tvář školy odpovídala potřebám Říše. Musely být odstraněny obrazy a podobizny Masaryka a Beneše, státní znak byl nahrazen novým, žáci byli seznámeni s novými hymnami a všechny učebnice byly zkontrolovány a následně se musely některé z nich přestat používat. Na budově školy přibyl k českému názvu také název německý. Učitelé se i nadále pravidelně účastnili kurzů a museli v žácích pěstovat úctu a oddanost k Říši.

---

¹⁶⁵ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1880–1940, s. 220–224.

¹⁶⁶ Tamtéž, s. 225.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 227.

Dosud psaná kronika, která končí školním rokem 1939/1940, byla, stejně jako všechny školní kroniky v zemi, z důvodu závadného obsahu zapečetěna, uložena do archivu a nahrazena novou.¹⁶⁸

V průběhu války se z čtyřtřídní školy stala postupně trojtřídní a dvoutřídní škola, na které mnohdy celé měsíce vyučoval pouze jeden učitel. Učitelé se snažili, aby měla válka na vzdělání a také chování a myšlení dětí co nejmenší negativní vliv. Na základě dobré spolupráce školy s rodiči se to velmi dobře dařilo. V polovině dubna 1945 si Němci v budově školy zřídili velitelství, takže výuka zde byla zrušena. Netrvalo to však dlouho a obec byla osvobozena.¹⁶⁹

Následně tedy bylo 9. května 1945 vyučování opět obnoveno a ředitelem byl jmenován pan Jaroslav Šťastný. Žáci společně s učiteli uctili památku padlých ve válce a pozornost se začala obracet k výchově a výuce žáků. Všichni učitelé museli zažádat o přijetí do školy. Učební osnovy byly změněny a nesly se v duchu republikánském a vlasteneckém. Ihned se také začalo s výukou ruštiny. Nejprve se vyučovala různě podle toho, jak ji kdo ovládal, ale později byly pro učitele uspořádány krátkodobé kurzy. Na konci školního roku, který byl ukončen 12. července 1945, bylo ve škole celkem 69 žáků. O prázdninách posloužila budova školy k ubytování lidem, kteří byli za války drženi v internačním táboře ve Svatobořicích. Jednalo se o příbuzné obyvatel, kteří uprchli do zahraničí.¹⁷⁰

Pro školní rok 1945/1946 bylo do školy zapsáno celkem 62 žáků. Škola bylo dvoutřídní, přičemž první třídu vyučovala paní učitelka Juřková a druhou pan učitel Juřek. Učitelkou ručních prací byla paní Božena Hulová a náboženství učil pan Antonín Berka. Žáci vyšších ročníků navštěvovali měšťanskou školu v Ježově. V nově vydaných učebních osnovách byla zavedena politická výchova jako nový vyučovací předmět a výuka ruského jazyka se již opírala o učebnice. Jednou za měsíc měly být žákům v rámci výuky promítány filmy a také začal pravidelně vycházet časopis „Český domov“, který byl svým obsahem určen právě dětem. V průběhu roku se opět začaly slavit významné dny a narozeniny prezidentů a významných osob. Velmi oblíbený byl svátek matek. Škola dále pořádala různé besídky a ke konci školního roku také výlet pro žáky.¹⁷¹

Následující školní rok byl významný především proto, že místní škola získala čestné uznání. Toto čestné uznání získala od ministerstva školství a osvěty za výborné výsledky ve

---

¹⁶⁸ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1880–1940, s. 228–230.

¹⁶⁹ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1945–1961, s. 8–9.

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 14–15.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 16–18.

vzdělávání a výchově. Zároveň byl oceněn nejlepší žák zdejší školy. V tomto roce také začala tradice pořádání Týdne střízlivosti a Týdně dětské radosti.

Hlavním cílem bylo zbavit školství všech negativních dopadů, které byly způsobeny válkou a okupací. Tohoto si byli vědomi i učitelé na zdejší škole, kteří se snažili dělat vše pro dobro žáků a zaměřili svou pozornost nejen na předávání vědomostí, ale také na výchovu.¹⁷²

---

¹⁷² Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1945–1961, s. 20–24.

4. Školství v letech 1948–1989

4.1. Vývoj školství v českých zemích v letech 1948–1989

Události roku 1948 vedly mimo jiné také k tomu, že Komunistická strana Československa přebrala odpovědnost za oblast školství a její postupný vývoj. Školství tohoto období bylo v průběhu let upravováno různými školskými reformami a zákony, které však mnohdy nebyly uplatněny v praxi, takže se nedostavily požadované výsledky.¹⁷³

Ačkoliv je na socialistické školství nahlíženo spíše negativně a některá období skutečně českému školství neprospěla, především vlivem komunistické diktatury, přinesl tento systém školství i několik pozitiv. K negativním aspektům tehdejšího školství můžeme zařadit předávání hotových poznatků žákům, pasivitu žáků, monologické výukové metody, encyklopedické pojmání učiva, aktivita učitele převažovala nad aktivitou žáka apod. Naproti tomu k pozitivům určitě patří postupné odstranění negramotnosti, velmi dobré faktografické znalosti, dostatečné základní vzdělání národa, odstranění problémů v sociální oblasti, jako jsou například problémy s drogami,¹⁷⁴ ale také kvantitativní rozvoj vysokých škol a středních odborných škol nebo lepší možnosti dostat se k vyšší úrovni vzdělávání.

V případě hodnocení socialistického školství se musí brát ohled na určité historické skutečnosti. V první řadě se jedná o velmi dobrou vyspělost školství, se kterou se vstupovalo do komunistického režimu. Ve 20. a 30. letech 20. století byl vzdělávací systém v Československu, v porovnání s ostatními evropskými systémy, na předních pozicích. O dobré postavení školství se zasloužila vysoká úroveň vzdělávacího systému již v 19. století. Školství mělo tedy velmi dobrý potenciál. Dalším významným faktorem byla příprava učitelů na jejich budoucí povolání. Učitelé všech stupňů škol měli vysokoškolské vzdělání, kterého se jim dostalo na nově zřízených pedagogických fakultách. Posledním faktorem byla vyspělá ekonomika, díky které se mohlo hodně investovat právě do školství.¹⁷⁵

Pro vývoj školství v tomto období byl velmi významný školský zákon z roku 1948, který zaváděl jednotné školství a v souvislosti s tím také jednotné učební osnovy.¹⁷⁶

---

¹⁷³ JÚVA, V. *Stručné dějiny pedagogiky*. 4. rozš. vyd. Brno: Paido, 1997. s. 59. ISBN 8085931435.

¹⁷⁴ HÁBL, J., JANIŠ, K. *Přehled dějin pedagogiky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. s. 107–108. ISBN 978-80-7435-044-3.

¹⁷⁵ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 45. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹⁷⁶ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 305–306.

Školský zákon z roku 1948 přinesl změnu do oblasti předškolního vzdělávání, které se stalo součástí systému jednotného školství. V průběhu následujících let docházelo k velkému rozvoji v předškolním vzdělávání. Narůstal počet dětí i učitelek v mateřských školách, a také se ve větším zřizovaly nové mateřské školy nejen v obcích, ale i zemědělských družstvech.¹⁷⁷

Zákonem zavedená jednotná škola měla největší vliv na základní vzdělávání. Princip jednotné školy vedl k rovnosti ve vzdělávacích příležitostech. Tento systém fungoval až do roku 1990, kdy došlo ke zrušení jednotného vzdělávání nejen v České republice, ale také na Slovensku. Tento systém nahradil selektivní dvoukolejný systém vzdělávání.

V praxi proběhlo zavedení jednotné školy následovně. Čtyři nižší ročníky gymnázia se spojily s obecnou a měšťanskou školou a společně tak tvořily jeden typ školy. Struktura celého systému školství měla pak 3 stupně. 1. stupeň představovala pětiletá národní škola, 2. stupeň čtyřletá střední škola a 3. stupeň čtyřletá gymnázia.¹⁷⁸ Roku 1951 vyšly nové učebnice určené národním a středním školám. Jejich obsah byl ideologicky ovlivněn. Zaměřoval se na lidově demokratickou vlast, pracující lid a v neposlední řadě měly učebnice v žácích upevňovat úctu a lásku ke komunistické straně.¹⁷⁹ Školská reforma z roku 1953 s sebou přinesla zkrácení základního vzdělávání z 9 na 8 let, přičemž důvodem tohoto zkrácení byly potřeby národního hospodářství. Toto zkrácení však znamenalo pro vývoj školství určitý posun zpět.¹⁸⁰

Na konci 50. let byly ve školství zaznamenány úspěchy, o které se usilovalo, ale zároveň se objevily i nedostatky, které bylo potřeba odstranit. Na situaci reagovalo usnesení ÚV KSČ v roce 1959, kde se nejprve zhodnotila dosavadní situace ve vzdělávání a následně byly vypracovány pokyny na následující období. Předškolní vzdělávání zajišťovaly jesle a mateřské školy, které se musely podřídit národnímu hospodářství a jeho požadavkům. Základní vzdělávání bylo žákům poskytováno základní školou. Na základní školy pak navazovaly školy II. cyklu, a sice střední školy a odborná učiliště. V rámci učitelského vzdělávání došlo k určitým změnám. Na pedagogických školách se vzdělávaly budoucí učitelky v mateřských školách. Učitelé na základních školách po maturitě navštěvovali tříleté nebo čtyřleté pedagogické instituty a učitelé, kteří učili na školách II. cyklu, museli mít vysokoškolské vzdělání.¹⁸¹

---

¹⁷⁷ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 46. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 46.

¹⁷⁹ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 306.

¹⁸⁰ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 46. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹⁸¹ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 309.

V roce 1960 byla vydána nová ústava a nový školský zákon, na jehož základě byla opět zavedena devítiletá školní docházka a současně také třináct let trvající všeobecné vzdělávání. Veškeré změny se opíraly o politická a ekonomická nařízení Komunistické strany, nikoli o pedagogické požadavky.¹⁸² Zákon se kromě samotného školství významně zaměřil také na mimoškolní výchovu žáků. Žákům měla být po vyučování poskytnuta možnost aktivního odpočinku, naplnění jejich zájmů a v rámci možností také účast na společenském životě. V souvislosti s tímto sehrál důležitou roli Československý svaz mládeže společně s jeho Pionýrskými organizacemi.¹⁸³

Školství se i nadále potýkalo s určitými problémy, především co se týče obsahu vzdělávání. Učivo v učebnicích nebylo vhodně poskytováno žákům. Obsah byl zahlcen velkým množstvím odborných pojmů a termínů, veškeré učivo bylo příliš detailně, až encyklopedicky předkládáno. Bylo to způsobeno tím, že na vytváření učebnic se převážně podíleli pouze odborníci z různých oborů, kteří neměli s pedagogikou, případně didaktikou, žádné zkušenosti.

Dalšími problémy byla deformace obsahu vzdělávání a výuka ruštiny, jakožto cizího jazyka. Deformace obsahu učiva byla způsobena velkým vlivem marxistické ideologie a týkala se především společenskovědních předmětů. Výuka dějepisu byla zaměřena především na dějiny SSSR, dějiny KSC a dělnické hnutí, kdežto české a slovenské dějiny byly upozaděny a upraveny podle potřeb tehdejší doby.¹⁸⁴ Významná byla výuka občanské nauky, která byla také silně ovlivněna ideologií a sloužila jako vhodný nástroj k mravní a ideově politické výchově dětí.¹⁸⁵ Co se týče výuky cizích jazyků, tak v rámci základního vzdělávání byla povinně zavedena ruština, jako první cizí jazyk. Druhý cizí jazyk si mohli studenti vybrat až později a pouze na některých středních školách. Jednalo se o gymnázia a střední odborné školy. Žáci, kteří nastoupili na odborná učiliště, neměli možnost seznámit se s jiným jazykem. V tomto případě šlo o více než polovinu žáků.¹⁸⁶

V oblasti učitelstva přineslo jednotné školství výrazný nárůst, co se počtu týče. Současně s rostoucím počtem učitelů došlo k úbytku žáků ve třídách, což mělo za následek vyšší kvalitu výuky. Postupně se zlepšilo i vybavení škol po materiální a technické stránce. Od 2. poloviny

---

¹⁸² PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 47. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹⁸³ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 310.

¹⁸⁴ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 47. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹⁸⁵ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 311.

¹⁸⁶ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 47. ISBN 978-80-7367-546-2.

20. století však došlo ke snížení počtu škol, protože se postupně rušily malotřídní školy na vesnicích.¹⁸⁷

Mezi lety 1948–1989 se změny ve školství dotkly také středoškolského vzdělávání. K těm negativním změnám určitě patřilo zrušení gymnázií, která byla nahrazena jedenáctiletými středními školami. S tím souvisela i deformace obsahu učiva, která se zde projevila především upozaděním humanitních předmětů ve prospěch přírodovědných předmětů. Na konci 60. let, kdy politický tlak nebyl tak silný, došlo k obnově čtyřletého gymnázia. Cílem středoškolského vzdělávání v tehdejší Československu byla především kvalitní příprava na dělnické povolání. Z toho důvodu spadaly učňovské školy (později odborná učiliště a střední odborná učiliště) do státního sektoru. Současně také došlo k rozdělení středního školství do 3 proudů. První proud představovala gymnázia, druhý střední odborné školy a třetí učňovské školy, OU a SOU. Toto rozdělení se zachovalo dodnes.¹⁸⁸

Na prvních dvou typech škol získali žáci kompletní středoškolské vzdělání ukončené maturitou. Jednalo se o školy výběrové, kam mohli žáci nastoupit po složení přijímacích zkoušek. Po úspěšné maturitě pak měli možnost nastoupit na vysokou školu. Školy třetího typu přijímaly žáky bez přijímacích zkoušek, kteří zde nezískali kompletní středoškolské vzdělání a studium trvalo pouze 2 nebo 3 roky. Tzv. učební obory s maturitou začaly vznikat až v 70. letech.

Po dokončení základního vzdělání měli žáci tedy dostatek možností dále se vzdělávat. Tento otevřený přístup ke vzdělání však do jisté míry narušovala politická diskriminace. Na základě náboženského vyznání nebo politického zaměření nebylo dovoleno dětem v některých rodinách studovat na středních a vysokých školách. Po roce 1948 a 1968 došlo také ke kádrovým čistkám mezi učiteli, což vedlo k tomu, že někteří museli odejít ze školství.¹⁸⁹ V roce 1984 vyšel zákon o soustavě základních a středních škol, který zavedl desetiletou povinnou školní docházku.¹⁹⁰

4.2. Vývoj školství v Žádovicích v letech 1948–1989

Školní rok 1948/1949 byl zahájen 1. září. Na škole stále učila paní učitelka Juřková a pan učitel Juřek. Všichni žáci se společně s učiteli a členy MNV shromáždili před školou. Při této

---

¹⁸⁷ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 47. ISBN 978-80-7367-546-2.

¹⁸⁸ Tamtéž, s. 48.

¹⁸⁹ Tamtéž, s. 48–49.

¹⁹⁰ SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. s. 314.

příležitosti bylo žákům důrazně vysvětleno, že nesmí nijak manipulovat s nalezenými, nevybuchlými granáty nebo náboji, protože by se mohli zranit, což se od posledního varování už několikrát stalo. Následně se začalo s výukou ve dvou třídách s celkovým počtem žáků 76.

Od tohoto školního roku se začalo s politickými prověrkami učitelů. Učitelé zdejší školy byli prověřováni ustanovenou komisí v Ježově. Hodnotila se především politická stránka a také vztah učitelů k tehdejšímu zřízení.¹⁹¹

Na začátku školního roku 1950/1951 se společně se žáky, učiteli a předsedou MNV sešli také rodiče. Všem bylo následně vysvětleno nové fungování školy, nové povinnosti učitelů a také obsah osnov a učebnic. Rodiče byli požádáni o spolupráci se školou, aby byla u jejich dětí zajištěna vhodná jednotná výchova. V tomto roce byly žákům poskytnuty nové učebnice, které vyhovovaly politické ideologii. Výuka nadále pokračovala ve dvou třídách. Nově se ve škole objevily snahy o zřízení žakovských organizací, které se však nesetkaly s příliš pozitivní reakcí. Učitelé se obávali, že by u žáků mohlo dojít ke zhoršení kázně a růstu až nezdravě vysokého sebevědomí. Přesto však iniciativu žáků úplně nezavrhlí, ale bylo potřeba využít všech pedagogických schopností při dohledu nad vznikem organizací.¹⁹²

Učitelé se snažili ve své práci zlepšovat a hledat nové cesty ve výuce. K tomu mimo jiné sloužily hospitace na různých školách, které se konaly jednou za měsíc. Učitelé vždy navštívili nějakou jinou školu, kde se seznámili s novými kolegy, jejich způsobem výuky a následně jej mohli porovnat se svou výukou. Své podněty sdělovali na okrskových pracovních poradách. Následně se dostavily kladné výsledky, ale učitelé si byli vědomi stále sílícího vlivu státu na školský systém, což se jim příliš nezamlouvalo. Doufali ve zlepšení situace, protože práce neustále přibývalo.¹⁹³

Zahájení školního roku 1951/1952 proběhlo opět za účasti rodičů, kteří zde byli seznámeni s novým školním řádem a také jim byl vysvětlen význam žakovských knížek, které byly nově zavedeny. Zároveň byli žáci 1. a 3. ročníku, po vzoru SSSR, spojeni do jedné třídy. Toto nařízení se však nesetkalo s pozitivním ohlasem, protože mezi žáky 1. a 3. ročníku jsou značné rozdíly ve vyspělosti, takže například společná výuka tělesné výchovy byla problematická a náročná na organizaci.¹⁹⁴

---

¹⁹¹ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1945–1961, s. 30.

¹⁹² Tamtéž, s. 38–39.

¹⁹³ Tamtéž, s. 42.

¹⁹⁴ Tamtéž, s. 43.

Od poloviny ledna začalo do školy pravidelně dojíždět tzv. putovní kino, které žákům promítalo různé poučné filmy, které se následně mohly využít ve vyučování. Kromě tohoto kina navštěvovali žáci spolu s učiteli v průběhu roku filmová představení v Ježově a v Kyjově. Na škole byla také založena Pionýrská organizace. Jednalo se o novou organizaci, s jejíž vedením neměl zatím nikdo žádné zkušenosti, a i pro děti to byla nová záliba. Na začátku se do ní přihlásilo 25 žáků, kteří v červnu složili pionýrský slib.¹⁹⁵

Ve školní roce 1952/1953 proběhla na zdejší škole inspekce, kterou provedl okresní školní inspektor spolu s tělovýchovným inspektorem. Vedení školy, zařízení i výsledky práce zhodnotili oba inspektoři kladně.¹⁹⁶

Tento školní rok byl poznamenán dvěma událostmi. 5. března 1953 zemřel J. V. Stalin. Tato událost byla oznámena moskevským rozhlasem a následně byl vyhlášen státní smutek. Ten byl následně prodloužen, protože o několik dní později po návratu z pohřbu J. V. Stalina onemocněl a zemřel prezident Klement Gottwald. O průběhu smutečních tryzen byli žáci společně s občany informováni rozhlasem.

Pololetní prázdniny byly vzhledem k silným mrazům prodlouženy, takže trvaly od 30. ledna až do 15. února. V tuto dobu byli sice žáci doma, ale učitelé jim pravidelně zadávali úkoly, které měli žáci samostatně plnit.¹⁹⁷

Na základě zdravotnické prohlídky školy získali učitelé spolu se školnicí uznání za vzorný pořádek a čistotu ve škole. Pan učitel Juřek byl pověřen, aby se zúčastnil vyučování ve školách v Kelčanech, Hýslých a Ježově. Podobně byli pověřeni i mnozí další učitelé, kteří navštěvovali jiné školy. Na zdejší škole byl pan učitel Frýbort z Ježova. Cílem nařízení navštěvovat jiné školy bylo, aby učitelé mohli poskytnout okresní školní inspekci ucelené poznatky a úsudky o fungování okolních škol.¹⁹⁸

Významný byl školní rok 1953/1954. Začala se řešit generální oprava školy. Budova školy byla již několik let ve velmi špatném stavu, ale žádostem o opravu nebylo nikdy vyhověno. Stav budovy byl hned na začátku školního roku zhodnocen odborníky a ti uznali, že stav budovy není úplně ideální, ale s opravou nesouhlasili. Teprve až v dubnu při druhé prohlídce budovy, bylo uznáno, že budova potřebuje nutně opravit. Následně stavební kombinát, jehož pracovník

---

¹⁹⁵ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1945–1961, s. 44–45.

¹⁹⁶ Tamtéž, s. 47.

¹⁹⁷ Tamtéž, s. 48.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 49–50.

shlédl stav budovy, vypracoval rozpočet opravy, který však nemohl pokrýt odstranění ani těch nejmenších závad. Přesto to byl alespoň nějaký posun. Oprava se řešila v předvolebním období, což mělo pozitivní vliv. Nově zvolený MNV si dal jako první úkol provést opravu budovy školy, místo plánovaných úkolů.

Původní plán byl začít s opravami na začátku července, ale vzhledem k dlouhotrvajícím organizačním záležitostem se začalo až 2. srpna. Od samého začátku se však oprava potýkala s problémy. Stavební kombinát pověřil prací jenom jednoho zedníka a k němu dva pomocníky, kteří však po týdnu odešli, protože nebyli řádně placeni. Ředitel školy proto denně od rána sháněl po vsi zedníky a dělníky, kteří by s prací pomohli. Práce byla sice placena podle norem, ale lidé neměli čas ještě na další práci. Opravy probíhaly v době žní, hodně práce bylo v JZD, stavěly se v obci nové domy a jiné se zase opravovaly. Také stavební kombinát mnohdy nedodal materiál včas, což mělo za následek zpomalení práce. Opravu školy měl v kombinátě na starost známý ředitele školy a rodák ze Žádovic, takže díky němu se opravy stále udržovaly v chodu.

Přesto všechno se podařilo do konce prázdnin vyměnit všechna okna a také dlažba a dveře v kuchyni. Dále byly ve škole zřízeny splachovací záchody, zavedeno bylo vodovodní potrubí do kuchyně, na záchody a do nově vybudované koupelny za kuchyní. Následně byla škola vymalována a 31. srpna celou školu uklidily matky žáků. Následující školní rok tedy začal podle plánu 1. září v opravené budově školy.¹⁹⁹

V tomto školním roce bylo náboženství nově zavedeno jako nepovinný zájmový kroužek. Nebylo tedy už vedeno v třídní knize jako předmět, takže učitel žáky ani neznámkoval. Na konci ledna byly pololetní prázdniny kvůli mrazům opět prodlouženy, a navíc se v obci rozšířila chřipková epidemie, takže se od 17. února do 22. února nevyučovalo.²⁰⁰

V průběhu let žáků ve škole přibývalo, což vedlo mimo jiné k tomu, že ve školním roce 1955/1956, kdy školu navštěvovalo 96 žáků, došlo ke zřízení 3. třídy. Ředitel školy následně rozdělil třídy tak, aby počet žáků ve 2. a 3. třídě byl srovnatelný. Z důvodu zřízení další třídy, nastoupila do školy nová paní učitelka, která učila druhou třídu. Paní učitelka Juřková učila v první třídě a pan ředitel Juřek ve třetí.²⁰¹

Kromě pionýrské organizace fungoval na škole již od minulého školního roku zahrádkářský kroužek, který vedl ředitel školy. Kroužek byl hojně navštěvován a mezi žáky

---

¹⁹⁹ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1945–1961, s. 53–55.

²⁰⁰ Tamtéž, s. 57–60.

²⁰¹ Tamtéž, s. 69.

oblíben. Tak jako každý rok si v průběhu školního roku žáci společně s učiteli připomněli různé svátky a výročí (MDŽ, Den učitelů, oslavy osvobození) a také se zúčastnili školního výletu na Radhošť. Nově začala do školy dojíždět paní Šteflová, která se věnovala dětem s různými vadami řeči. Jezdila na zdejší školu vždy jednou za týden v jarním a podzimním období.²⁰²

Oprava školy v roce 1954 stála celkem 110 000 Kčs, ale ne všechno bylo úplně hotové. S opravami se postupně pokračovalo i během tohoto školního roku a když nešlo při některé práci současně i vyučovat, tak se žáci pod vedením učitelů účastnili vlastivědných procházek.²⁰³

Ve školním roce 1956/1957 navštěvovalo školu už 108 dětí, což vedlo k tomu, že byla na škole zřízena 4. třída. Z toho důvodu nastoupila do školy paní učitelka Marcela Plachá, které byla přidělena 3. třída. Kromě malých personálních změn ve zdejší škole, došlo před začátkem školního roku k odchodu vedoucího učitelského odboru pana Matěje Sýkory, který byl po celou dobu své funkce mezi učiteli oblíbený. Na jeho místo nastoupil pan Josef Zabloudil, který dříve působil jako předseda ONV.²⁰⁴

V tomto školním roce byla dokončena generální oprava školy, na níž se podílelo i velké množství dobrovolníků. Oprava byla zakončena novou fasádou a stavbou pletivového plotu kolem školní zahrady. Kromě dokončení opravy byly pro žáky zakoupeny nové knihy do školní knihovny a také větší množství tělovýchovných pomůcek. V souvislosti s tím došlo ke zřízení nového hřiště v části s názvem „Na loukách“, které žákům sloužilo nejen při výuce tělesné výchovy, ale také ho velmi často navštěvovali ve volném čase. Školní výlet, který se konal na konci školního roku musel být tentokrát zrušen, protože se mezi žáky rozšířily spalničky.²⁰⁵

Na konci školního roku žádala paní učitelka Plachá o přesun ze zdejší školy do školy v okrese Kroměříž. Ředitel školy její žádosti vyhověl a umožnil jí tak poznat a porovnat práci také na jiných školách. Ve stejnou dobu ukončila práci ve škole také paní učitelka Juřková, která v šedesáti letech odešla do důchodu. Byla vždycky ochotná a vstřícná nejen vůči žákům, ale také vůči mladším kolegům.²⁰⁶

Následující školní rok se počet žáků opět zvýšil. Navštěvovalo školu celkem 123 dětí, a proto byla zřízena další třída. Škola tak tedy byla pětitřídní. V jedné třídě se však muselo

---

²⁰² Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1945–1961, s. 70–72.

²⁰³ Tamtéž, s. 73.

²⁰⁴ Tamtéž, s. 75–77.

²⁰⁵ Tamtéž, s. 79–80.

²⁰⁶ Tamtéž, s. 80–81.

vyučovat na směny, protože ve škole byly pouze 4 místnosti. Ředitel školy rozhodl, že se v dolní místnosti bude střídát 2. a 3. třída. Se zvýšením počtu tříd souvisel také nástup nových učitelů. Na škole začala učit Marie Krpcová, Jaroslava Marčíková a Zdeněk Pouzar. Poslední jmenovaný však nastoupil pouze na několik měsíců, protože měl následně nastoupit na vojnu. S tímto se počítalo předem, a proto byl před začátkem roku domluven i jeho nástupce.²⁰⁷

Pan učitel Pouzar začal vyučovat ve 4. třídě, aby se jeho nástupci co nejlépe pokračovalo. I za velmi krátkou dobu dokázal udělat velmi dobrý dojem nejen na žáky, ale i na učitele. Byl velmi pracovitý a oddaný své práci. Na jeho místo tedy později nastoupila paní učitelka Lubomíra Kropáčková. Všem novým učitelům zajistil ředitel školy v obci ubytování. Protože se jednalo o mladé učitelky, rozhodl se ředitel školy zavést tzv. režim dne. Každý den o půl 8 ráno se všichni společně sešli v ředitelně, kde rozebírali průběh předchozího dne, jejich postupy ve výuce, chování žáků apod. Cílem pana ředitele bylo, aby se učitelky, které byly ještě nedávno v roli žákyň, co nejlépe dostaly do role nejen učitelek, ale také vychovatelek, které jsou pro žáky příkladem. V této souvislosti se školou úzce spolupracovala i bývalá učitelka Juřková.²⁰⁸

Co se týče výuky náboženství, tak zájem o ni postupně opadal. Náboženství nebylo vedeno jako předmět a učitel náboženství nebyl členem učitelského sboru, takže už nepodepisoval třídní knihu ani výkaz. Do náboženství mohly chodit děti jen tehdy, pokud je na začátku školního roku přihlásili oba rodiče. Odhlásit dítě bylo možné kdykoliv. Výuka náboženství probíhala vždy až po skončení vyučování a nesměla ho nijak narušit. Většina dětí, která byla přihlášena do náboženství, chodila místo do výuky náboženství s ostatními ven.²⁰⁹

Na jaře roku 1958 byli všichni učitelé podrobeni kádrování. Učitelé zdejší školy mohli bez problémů zůstat na svých místech. Na jiných školách však došlo k velkým změnám i na vedoucích pozicích.²¹⁰

Školní rok 1959/1960 byl slavnostně zahájen 1. září. Škola byla i nadále pětitřídní se 115 žáky, z toho bylo 59 chlapců a 56 děvčat. Všichni učitelé se postupně zapracovali, získali zkušenosti a pracovali ve velké míře samostatně. Současně na zdejší školu nastoupily dvě nové učitelky, paní Věra Lejsková a paní Eliška Veselá. Dbalo se také na pečlivé proškolení učitelů, kterého se učitelé mohli zúčastnit mimo jiné také o pololetních prázdninách.

---

²⁰⁷ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1945–1961, s. 82.

²⁰⁸ Tamtéž, s. 83–85.

²⁰⁹ Tamtéž, s. 86–87.

²¹⁰ Tamtéž, s. 88.

V průběhu roku se dbalo na zdravotní stav žáků. Konaly se pravidelné lékařské prohlídky všech žáků, včetně kontroly plic a testů na tuberkulózu. Také se zkoumala voda ve školní studni, zda není zdravotně závadná. Proběhlo pravidelné poplachové cvičení, které se mělo během školního roku konat vždy dvakrát. Zároveň byl vypracován i plán obrany školy, se kterým se učitelé blíže seznámili.²¹¹

Vzhledem k výraznému poklesu cen některého zboží na konci dubna 1960 bylo rozhodnuto, že v září dostanou všichni žáci nové učebnice zadarmo. Učebnice, které mnozí z nich měli po svých starších sourozencích ve velmi zchátralém stavu, už nebudou potřeba a žáci se mezi sebou nebudou dohadovat, kdo má novější a hezčí učebnici.²¹²

Na konci školního roku došlo ke změnám v učitelském sboru. Kromě paní učitelky Veselé odešly všechny zbylé učitelky učit na jiné školy. Současně také odchází do důchodu ředitel školy pan Josef Juřek. Ten zde vedl školu řadu let a vždy byl přísný, přímý a spravedlivý nejen k žákům, ale také k učitelům, kterým se vždy snažil pomoci při začátcích jejich profese. Dokázal ocenit a pochválit odvedenou práci a také zodpovědný přístup k ní. Pan Juřek se rozloučil se žáky i učiteli a na jeho místo nastoupil pan Josef Jež, který doposud působil ve funkci ředitele logopedické školy v Boršově.²¹³

Ve školním roce 1960/1961 byl tedy ředitelem Josef Jež. Na školu nastoupili noví učitelé, kterým byly přiděleny jednotlivé třídy. První třídu vyučoval Fabian Krist, druhou učitelka Stanislava Bednaříková, třetí třídu vedla Eliška Veselá, čtvrtou Ludmila Drobilíková a pátou třídu měl na starost ředitel Jež. Po dvou měsících odešel učitel Krist na školu do Hýsel, kde zastupoval nemocného kolegu. Na přechodnou dobu po něm první třídu přebrala učitelka Juřková, která byla už v důchodu.²¹⁴

V roce 1961 byly zápisy do školní kroniky ukončeny. Stručné informace o dalším vývoji školy v obci jsou pouze útržkovitě zachyceny v kronikách obce.

V dostupných kronikách obce se o škole dále psalo až v roce 1965. Škola byla pětitřídní a učitelský sbor byl pozměněn. Ředitelem školy byl Fabian Krist, který zároveň učil 3. třídu. Dále na škole učila Jaroslava Hlaváčová, Ludmila Březinová a Milena Turečková. Školnicí byla Marie Rajmicová. V budově školy nikdo z učitelů nebydlel, takže škola byla po vyučování

---

²¹¹ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika školy žádovské 1945–1961, s. 95–98.

²¹² Tamtéž, s. 100.

²¹³ Tamtéž, s. 107–109.

²¹⁴ Tamtéž, s. 111–112.

prázdná. V průběhu roku žáci pod vedením učitelů slavili různá výročí. Při příležitosti VŘSR uspořádali lampionový průvod vsí a v červnu žáci uspořádali na hřišti „místní spartakiádu“.²¹⁵

V lednu 1972 se začalo s generální opravou školy. Z toho důvodu bylo nutné přesunout třídy do jiných prostor. V této době byla škola čtyřtřídní, takže dvě třídy byly přemístěny do budovy národního výboru. Ve zbylých dvou třídách muselo být vyučování upraveno na směny. S opravou školy se skončilo před začátkem nového školního roku.²¹⁶

V roce 1976 byla ředitelkou školy Zdenka Hofírková a došlo ke změnám v rámci organizace školy. Vyučovalo se pouze ve dvou třídách. Do první a druhé třídy zde dojížděli také žáci z Hýsel. Žáci páté třídy dojížděli do školy v Ježově. Tento systém měl za hlavní cíl zkvalitnit a zlepšit vyučování. První třídu učila ředitelka Hofírková a druhou měl na starost pan učitel Hofírek. V následujícím roce došlo k dalším změnám v rámci rozdělení tříd. Opět se učilo pouze ve dvou třídách, přičemž v jedné třídě se vyučoval 2. a 3. ročník a ve druhé třídě 5. ročník. Kromě žáků ze Žádovic navštěvovaly tyto třídy také děti z Hýsel, Vřesovic a Kelčan. Místní děti navštěvovaly 1. a 4. ročník v Ježově. Tyto změny nebyly příliš příznivé a rodiče s nimi nebyli spokojeni. Přesto se tento systém udržel i v několika následujících letech.²¹⁷

Významný byl rok 1980, ve kterém se slavilo 100 let od založení školy v obci. Školní rok 1980/1981 byl slavnostně zahájen 1. září. Nejprve vystoupila ředitelka školy a hned po jejím proslovu přečetl místní kronikář Josef Bystřický zápis z kroniky, který se vztahoval ke stavbě školy. Následně začalo klasické vyučování, tentokrát v 1. a 2. třídě. V obou třídách bylo 20 žáků. Při příležitosti výročí založení školy byla v kulturním domě uspořádána výstava. Byla zde vystavena původní stará tabule, staré lavice, počítadlo a také úplně první rozvrh hodin. Na lavicích bylo možné vidět jak původní, tak i nové učebnice a učební pomůcky. Celou výstavu doplnily ještě vystavené fotografie žáků a učitelů.²¹⁸

V červnu 1982 ukončili své působení na škole ředitelka Hofírková i se svým manželem. Oba na škole pracovali od roku 1974. Pozici ředitelky převzala od nového školního roku paní Dana Selucká a místo pana učitele Hofírka nastoupila učitelka Kopečková. Na škole se vyučoval druhý a čtvrtý ročník.²¹⁹

---

²¹⁵ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1929–1973, s. 322–323.

²¹⁶ Tamtéž, s. 419.

²¹⁷ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1974–1985.

²¹⁸ Tamtéž.

²¹⁹ Tamtéž.

V roce 1986 škola fungovala stejně jako v roce 1982. První ročník vyučovala Jiřina Kopečková a navštěvovalo ho 20 žáků, z toho 10 chlapců a 10 dívek. Čtvrtý ročník vedla ředitelka školy Selucká a ve třídě bylo 19 žáků, z toho 12 chlapců a 7 dívek. Ve škole byla také školní jídelna, kde se kromě obědů pro žáky připravovaly také svačiny. V průběhu školního roku se žáci zúčastnili různých akcí, exkurzí a besed, jako byly například literární besedy, exkurze do Násedlovic, oslavy MDŽ apod. V průběhu školního roku nedošlo k žádným závažným kázeňským přestupkům, takže chování bylo u všech žáků hodnoceno jako velmi dobré. Co se týče prospěchu, tak na konci školního roku neprospěl jeden žák v prvním ročníku. V květnu se žáci zúčastnili školního výletu, který jim zafinancoval výbor SRPŠ. Na konci školního roku byli žáci s nejlepším prospěchem a žáci, kteří nasbírali nejvíce léčivých bylin, odměněni knihami.²²⁰

Ve školním roce 1987/1988 se vyučovalo ve třech třídách, s čímž souviselo přijetí nové učitelky, paní Věry Meislové, která původně učila v Kyjově. Před začátkem školního roku byla celá budova školy vymalována. Z části tělocvičny byla zřízena jídelna a původní jídelna byla přestavěna zpět na třídu. Dbalo se také na okolí školy. Byl opraven pletivový plot, natřeny sloupky a ve školní zahradě bylo vysázeno 9 nových stromů. V prvním ročníku bylo 20 žáků, ve druhém 13 a ve třetím 16. Na škole fungovaly dva oddíly pionýrské organizace, dále pak tělovýchovný, recitační a zdravotnický kroužek. V průběhu roku se konalo několik akcí za podpory SRPŠ, které mělo celkem 9 členů. Na konci školního roku neprospěli dva žáci v prvním ročníku.²²¹

---

²²⁰ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1986–2005, s. 29–30.

²²¹ Tamtéž, s. 63–64.

5. Školství po roce 1989

5.1. Vývoj školství v českých zemích po roce 1989

Po listopadových událostech v roce 1989 se postupně vytvářely nové a kvalitnější podmínky pro rozvoj školství v rámci utvářejícího se demokratického zřízení. Byla snaha vrátit se a navázat na myšlenky Komenského, Masaryka a tradici první republiky. Výraznou roli hrála západní pedagogika, která byla do jisté míry vzorem polistopadového školství, a také problematika výchovy v novém moderním světě.²²²

Jakékoliv změny ve školství a celém vzdělávacím systému se většinou realizovaly velmi pomalu. Po listopadových událostech však došlo k velkým změnám ve velmi krátkém období. Ve školských zákonech došlo k výrazným změnám v koncepci, změnil se také vzdělávací obsah (ruština už nebyla povinná, a po stránce obsahové se změnila výuka dějepisu a občanské výchovy) a v neposlední řadě došlo k rozsáhlým změnám ve vedoucích pozicích. Hlavním cílem všech reforem školství bylo upravit všechny charakteristiky, které se týkaly totalitního školství a změnit v podstatě celé základní paradigma.²²³

Změny se tedy týkaly všech stupňů škol. Postupně začaly ve větší míře vznikat soukromé školy a také došlo k liberalizaci cílů, forem, obsahů i metod vzdělávání. Dále se rozšířil počet vysokých škol a univerzit. Tradiční univerzity doplnily nové, modernější a s různými typy fakult jako například Ostravská univerzita nebo Západočeská univerzita v Plzni. Pozornost se obracela také k pedagogickým teoriím. Zkoumaly se především didaktické problémy, alternativní školy a vedle obecné pedagogiky také pedagogika speciální a rodinná. V souvislosti s tímto vznikla v roce 1992 Česká asociace pedagogického výzkumu. Byla tvořena učiteli a odborníky, kteří podporují pedagogický výzkum a podílejí se tak na vývoji pedagogické teorie.²²⁴

Pedagogika procházela postupně určitou transformací, přičemž se přehodnocovaly předcházející etapy a zároveň využívaly nové možnosti a zdroje. Nebyla důležitá pouze teoretická oblast, ale také praktická. Učitelé se snažili více spolupracovat, předávat si zkušenosti a také vytvářet různé skupiny. Snaha byla především o změnu celkové koncepce školy, o komplexnější rozvoj žákovy osobnosti ve třech rovinách, o užší propojení školy s běžným

---

²²² JŮVA, V. *Stručné dějiny pedagogiky*. 4. rozš. vyd. Brno: Paido, 1997. s. 65. ISBN 8085931435.

²²³ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 50. ISBN 978-80-7367-546-2.

²²⁴ JŮVA, V. *Stručné dějiny pedagogiky*. 4. rozš. vyd. Brno: Paido, 1997. s. 65–66. ISBN 8085931435.

životem, o zavedení nových a efektivnějších forem výuky a v neposlední řadě také o změnu vztahu mezi učitelem a žáky.²²⁵

Na podobu současného školství měly tedy velký vliv polistopadové změny. Současný školský systém je vymezen těmito hlavními zákony:

- zákon č. 561/2004 Sb., který byl přijat Parlamentem ČR dne 24. září 2004 (zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání)
- zákon č. 563/2004 Sb. (zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů)
- zákon č. 179/2006 Sb. (zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů)²²⁶

5.2. Vývoj školství v Žádovicích po roce 1989

Ve školním roce 1990/1991 se na škole vyučovalo ve třech třídách a školní rok byl zahájen 2. září ve školní tělocvičně. Ředitelkou školy byla stále paní Dana Selucká, která zde působila již před revolucí. Na škole dále učila paní učitelka Meislová a paní učitelka Kopečková. Nově byla na škole zřízena školní družina, do které byly zakoupeny různé hry, hračky, stavebnice a další školní pomůcky. Družinu navštěvovalo 22 žáků a vychovatelkou zde byla paní Květoslava Daňková. Na škole fungovaly různé zájmové kroužky pod vedením místních učitelů a žáci je hojně navštěvovali. Žáci třetího ročníku se v zimním období účastnili plaveckého výcviku v krytém bazénu v Hodoníně. V průběhu školního roku byly pro žáky pořádány různé akce a besedy a na konci školního roku se žáci zúčastnili výletu do Lešné a do Slušovic. Na výlet si žáci našetřili peníze, které získali za poctivý sběr šípků a pomerančové kůry. Z celkového počtu 53 žáků prospělo 50. Zbývajícím třem žákům bylo doporučeno opakovat ročník, přičemž jeden z nich byl přeřazen do zvláštní školy v Kyjově. Škola byla v tomto období dobrou vizitkou obce, protože zde byl udržován pořádek a také byla dobře a moderně vybavena.²²⁷

Školní rok 1991/1992 byl zahájen 2. září a začalo se vyučovat ve 4 třídách. Na školu nastoupily dvě nové učitelky, paní Jeklová a paní Kohoutová, přičemž školu navštěvovalo 60 žáků. V tomto školním roce proběhla ve škole inspekce, kterou vykonal pan Zábanský.

²²⁵ JŮVA, V. *Stručné dějiny pedagogiky*. 4. rozš. vyd. Brno: Paido, 1997. s. 66. ISBN 8085931435.

²²⁶ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. s. 56. ISBN 978-80-7367-546-2.

²²⁷ Státní okresní archiv Hodonín, *Kronika obce Žádovice 1986–2005*, s. 161–163.

Všechno bylo v pořádku a pan inspektor byl spokojen s vědomostmi žáků i pořádkem ve škole. Na žádost místního obecního úřadu měla být v listopadu 1991 z politických důvodů odvolána ředitelka Selucká, která byla členkou komunistické strany. Okresní úřad však rozhodl, že ve funkci ředitelky zůstane až do června 1992.²²⁸ Na její místo nastoupila od začátku školního roku 1992/1993 paní Věra Meislová. Současně na školu nastoupila paní učitelka Doubravová, která učila první třídu a paní učitelka Zlámalová, která učila druhou třídu. Třetí třídu učila paní učitelka Kohoutová a čtvrtou ředitelka školy. Hudební výchova se začala učit s využitím klavíru, který zde byl převezen z kulturního domu.²²⁹

Ke změně v počtu tříd došlo ve školním roce 1999/2000, kdy zde byly opět tři třídy, ve kterých se učilo všech pět ročníků prvního stupně ZŠ. V první třídě byl pouze první ročník a vyučovala zde paní ředitelka Meislová. Ve druhé třídě vyučovala paní učitelka Kohoutová žáky 2. a 5. ročníku. Paní učitelka Jeklová vyučovala ve třetí třídě 3. a 4. ročník. Plavecký výcvik ve Bzenci absolvovali žáci 2., 3. a 4. ročníku. Opět se žáci zúčastnili školního výletu a různých dalších akcí. Ve škole fungoval sportovně taneční kroužek pod vedením učitelky Jeklové.²³⁰ Od roku 2001/2002 přibyl ve škole kroužek angličtiny pro 3. ročník a také na škole působila dysasistentka, která odborně vedla žáky s poruchami učení a spolupracovala s jejich rodiči.²³¹

V následujících letech nedošlo ve škole k žádným zásadním změnám. Až v lednu 2003 byla základní škola sloučena pod jeden subjekt s mateřskou školou, která v obci fungovala od roku 1966. Na začátku školního roku 2003/2004 byla odvolána ředitelka Meislová a na její místo nastoupila paní Jeklová. Učilo se stále ve třech třídách, ale už jen 4 ročníky. Školní družinu navštěvovalo 16 žáků a ve škole fungovaly tři kroužky – počítačový, dramatický a pohybové hry.²³²

Následující školní rok 2004/2005 byl zároveň i posledním. K 1.8. 2005 bylo rozhodnuto o ukončení činnosti místní základní školy.²³³ Děti ze Žádovic od té doby navštěvovaly základní školu v Ježově nebo základní školy v Kyjově. V následujících letech nebyla činnost školy obnovena a v současné době zde funguje pouze mateřská škola.

---

²²⁸ Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1986–2005, s. 194–195.

²²⁹ Tamtéž, s. 238.

²³⁰ Tamtéž, s. 313.

²³¹ Obecní úřad Žádovice, *Výroční zpráva o činnostech základní školy ve školním roce 2001/2002*.

²³² Státní okresní archiv Hodonín, Kronika obce Žádovice 1986–2005, s. 379.

²³³ Tamtéž, s. 388.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

1. Návrhy příprav do hodin výchovy k občanství

1.1. Návrh přípravy na hodinu 1

Téma: Základní údaje o Jihomoravském kraji

Výukové cíle: Žák dovede: vlastními slovy popsat Jihomoravský kraj a sdělit základní údaje o něm, vnímat význam kraje v rámci republiky, zaznamenat významná místa kraje do mapy

Časová dotace: 1 vyučovací hodina

Výukové metody a organizační formy: frontální výuka, práce s mapou, samostatná práce, Pětílístek

Pomůcky: výkres se slepou mapou, mapa ČR, sešity, psací pomůcky, počítač, tabule

Průběh hodiny:

1. Organizační záležitosti na začátku hodiny

2. Téma hodiny

- na začátku hodiny promítne učitel žákům obrázky, které se nějakým způsobem vztahují k Jihomoravskému kraji a na základě těchto obrázků žáci sami přijdou na téma hodiny
- následovat bude krátký rozhovor se žáky, aby učitel zjistil, co už žáci o tématu vědí, co je v souvislosti s ním zajímavé apod.

3. Práce s mapou ČR a slepou mapou

- učitel pověsí v přední části třídy velký výkres se slepou mapou Jihomoravského kraje
- všichni žáci budou mít k dispozici mapu České republiky (fyzickou a politicko-správní), kterou jim poskytne učitel
- následně budou žáci hledat informace k Jihomoravskému kraji, které jdou z mapy vyčíst (např. přírodní podmínky, vodní toky, města, přírodní památky apod.)
- takto získané informace budou žáci postupně zakreslovat a zapisovat do slepé mapy

4. Výklad

- následně proběhne výklad učitele doprovázený prezentací v PowerPointu
- prezentace bude zahrnovat: základní informace o kraji (počet obyvatel, rozloha atd.), přírodní podmínky, hospodářství, památky a zajímavosti
- prezentace bude obsahovat kromě samotného textu, který si žáci zapíší do sešitu, také obrázky a fotografie pro větší názornost

5. Pětilístek

- v závěru hodinu vypracují žáci tzv. Pětilístek na téma „Jihomoravský kraj“
- přečtení některých prací

Na konci hodiny společné shrnutí probrané látky, zhodnocení hodiny a rozloučení se žáky.

1.2. Návrh přípravy na hodinu 2

Téma: Okresní města Jihomoravského kraje

Výukové cíle: Žák dovede: vyhledat potřebné informace k vyplnění pracovního listu, ocenit význam jednotlivých měst, sdělit zaznamenané informace spolužákům

Časová dotace: 1 vyučovací hodina

Výukové metody a organizační formy: skupinová práce, práce s textem, výklad

Pomůcky: barevné lístečky, pracovní listy, internet (mobil nebo notebook), odborné publikace, dataprojektor, psací potřeby

Průběh hodiny:

1. Organizační záležitosti na začátku hodiny

2. Rozdělení žáků do skupin

- učitel rozdá žákům lístečky, které budou z jedné strany bílé a z druhé budou mít nějakou barvu (červená, modrá, zelená, žlutá, hnědá)
- každý žák dostane jeden lísteček otočený bílou barvou nahoru => jakmile budou mít všichni lísteček, otočí jej a žáci podle barev utvoří skupiny, ve kterých budou následně zpracovávat zadaný úkol

3. Zadání úkolu

- každé skupině učitel přidělí jedno okresní město z Jihomoravského kraje (Hodonín, Břeclav, Znojmo, Vyškov, Blansko) a všem žákům rozdá pracovní list
- každá skupina bude mít za úkol vyplnit pracovní list na základě informací, které vyhledá na internetu, případně v odborných publikacích, které jim poskytne učitel
- převládá aktivita žáků, učitel je pouze v roli poradce

4. Sdělení získaných informací ostatním spolužákům

- jakmile budou mít všechny skupiny vyplněný pracovní list, budou postupně sdělovat žákům, co si poznamenali
- všichni členové skupiny vždy předstoupí před třídu, sdělí spolužákům informace a svůj výklad mohou podpořit promítnutím obrázků na dataprojektoru

- ostatní žáci si budou zapisovat stručné poznámky do sešitu
- tímto způsobem se vystřídají všechny skupiny

Na závěr hodiny proběhne společné hodnocení průběhu vyučovací hodiny. (jak se žákům pracovalo ve skupinách, co se jim líbilo/nelíbilo, co by udělali jinak apod.)

Pracovní list:

Obecná charakteristika města

a) Počet obyvatel:

.....

b) Rozloha:

.....

c) Přírodní podmínky:

.....

d) Zajímavost z historie:

.....

e) Hospodářství (zemědělství a průmysl):

.....

.....

f) Významné firmy ve městě:

.....

g) Významní rodáci a osobnosti:

.....

h) Významné a historické památky: (Vyjmenuj a jednu z nich si vyber a blíže popiš)

.....

.....

.....

i) Turistické cíle ve městě a nejbližším okolí:

.....

2. Návrh projektu „Poznáváme obec Žádovice“

V rámci projektu s názvem „Poznáváme obec Žádovice“ se žáci nejprve stručně seznámí s historií a školstvím obce a současnou charakteristikou obce. Dále získají prostřednictvím exkurze informace o místním kostele, který je dominantou obce. Následně se žáci při procházce obcí seznámí s podobou obce, jejím vybavením, klady i zápory obce apod. K ucelenějšímu obrazu žákům také pomohou názory a zkušenosti místních obyvatel se životem a děním v obci, které získají na základě rozhovorů s nimi. Na závěr projektu žáci vytvoří dvě myšlenkové mapy.

Záměrem tohoto projektu je tedy seznámit žáky s obcí a životem v ní. Kromě toho se žáci také naučí vzájemně spolupracovat, získávat a zpracovávat informace, vytvářet prezentace a rozvíjet kreativitu při tvorbě myšlenkových map. Přestože v současné době v obci škola není, bylo by možné zařadit projekt do výuky na školách v nejbližším okolí, především pak v Kyjově a Ježově, kam děti ze Žádovic chodí do škol. Návrh projektu by mohl také sloužit jako inspirace pro učitele výchovy k občanství na různých školách. Navržené aktivity by učitelé mohli modifikovat podle svých potřeb a podmínek. Mimo to dochází v rámci projektového vyučování k rozvoji klíčových kompetencí a propojování různých předmětů a průřezových témat.

3. Vymezení projektu

Název projektu:	„Poznáváme obec Žádovice“
Typ školy:	Základní škola
Ročník:	6. třída
Typ projektu podle délky:	krátkodobý
Produkt projektu:	Výstava žakovských prací ve škole
Časová náročnost:	9 vyučovacích hodin
Propojení s RVP ZV:	Člověk a společnost – Výchova k občanství – 2. stupeň – Člověk ve společnosti – Naše obec, kraj, region
Průřezová témata:	Osobností a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Environmentální výchova
Mezipředmětové vztahy:	Dějepis, český jazyk, zeměpis, výtvarná výchova, informatika

Cíl projektu:	Žáci po skončení projektu dovedou: reprodukovat základní informace o historii a současnosti obce, vnímat význam obce a jejího vybavení nejen pro sebe, ale i pro občany obce, vytvořit myšlenkové mapy a uskutečnit jejich výstavu
Dílčí výukové cíle:	<p>Žáci dovedou reprodukovat základní informace o historii a současnosti obce.</p> <p>Žáci dovedou zúčastnit se procházky a ocenit její význam pro splnění úkolů.</p> <p>Žáci dovedou podle fotografií rozpoznat jednotlivé části a budovy obce ve skutečnosti.</p> <p>Žáci dovedou sdělit své poznatky spolužákům.</p> <p>Žáci dovedou ocenit význam exkurze v kostele pro vyplnění pracovního listu.</p> <p>Žáci dovedou sestavit otázky ankety.</p> <p>Žáci dovedou zajistit zvukový záznam, popř. videozáznam.</p> <p>Žáci dovedou analyzovat a zpracovat údaje z ankety.</p> <p>Žáci dovedou prezentovat údaje z ankety svým spolužákům.</p> <p>Žáci dovedou vytvořit dvě myšlenkové mapy dle zadání.</p> <p>Žáci dovedou uskutečnit výstavu svých prací.</p>
Pomůcky:	sešity, tabule, počítač, fotografie, pracovní listy, psací potřeby, papíry, mobilní telefon, prezentace v PowerPointu, výkresy, pastelky, vodové nebo temperové barvy

3. Průběh projektu

3.1. Část 1

Téma: Stručná historie obce a školy a současná charakteristika obce Žádovice

Místo: třída

Výukové cíle: Žák dovede: stručně charakterizovat současnost a historii obce, vnímat rozdíly mezi historickou a současnou podobou obce, nakreslit a popsat znak obce

Výukové metody a organizační formy: brainstorming, práce s textem, práce s mapou, práce ve dvojicích

Pomůcky: mapa, pracovní list, tabule, internet, psací potřeby, fotografie, počítač, publikace, původní rozvrhy hodin

Časová dotace: 1 vyučovací hodina

Realizace:

1. Brainstorming

- na začátku hodiny napíše učitel na tabuli název obce „Žádovice“ a žáci chodí psát na tabuli, co je v souvislosti s tímto názvem napadne (cílem je vymyslet a napsat co nejvíce nápadů)

2. Práce s mapou

- po úvodní aktivitě promítne učitel žákům mapu, na které bude zachycena obec Žádovice a její nejbližší okolí
- žáci si společně s učitelem ukazují na mapě významné části obce, zamýšlejí se nad přírodními podmínkami, hledají obce, města a zajímavá místa v okolí apod.

3. Vyplnění pracovního listu podle různých zdrojů

- nyní budou žáci pracovat ve dvojicích případně trojicích
- učitel rozdá do každé dvojice pracovní list, který žáci společně vyplní

- potřebné informace k vyplnění pracovního listu budou žáci vyhledávat na internetu (především internetové stránky obce), v publikacích vztahujících se k obci, které jim poskytne učitel a pracovat mohou případně i s mapou
- poté, co budou mít všichni pracovní listy vyplněné, proběhne společná kontrola
- vyplněný pracovní list si žáci nechají, místo klasického zápisu do sešitu

Pracovní list:

1. Obecná charakteristika

Obec Žádovice se nachází pět kilometrů východně od města _____ v okrese _____ a nadmořské výšce ____ m. n. m. Obcí protéká potok _____. V obci žije cca ____ obyvatel. Dva hlavní symboly obce tvoří _____ a _____. Dominantou obce je kostel _____. Od roku 2001 je obec členem mikroregionu _____. Území, na kterém se obec rozkládá, je mírně pahorkovité s úrodnou zemědělskou půdou, která se velmi hodí k pěstování např. _____, _____, _____. V obci je do jisté míry rozšířen také chov _____.

Obec je rozdělena do několika částí. Uveď alespoň 5 příkladů:

.....

Napiš dvě firmy, které v obci působí.

.....

Obec hodně dbá na dodržování zvyků a tradic. Který zvyk je v dnešní době už spíše raritou?

.....

Nakresli a popiš znak obce.

2. Historie obce

Původ názvu obce je dodnes nejistý, protože můžeme dohledat dvě verze vzniku názvu Žádovice. Vyber si jednu a popiš ji.

.....

První písemná zmínka o obci v českém jazyce pochází z roku _____, kdy Žádovice byly majetkem farnosti ve _____. Počátkem 14. století se staly majetkem _____ arcibiskupství. V roce 1985 však byly objeveny zbytky osídlení již ze ___ stol. př. n. l. V průběhu let se vystřídal hned několik majitelů obce. V roce 1763 se dostaly Žádovice se Skalkou do rukou rytíře _____. Do roku 1866 spadaly Žádovice pod farnost _____ a poté pod farnost _____, což platí i v současnosti. Roku 1936 byl v obci založen _____, který v obci funguje dodnes. Stavba kulturního domu byla dokončena v roce _____.

3. Stručná historie školství

První zmínka o školství v obci Žádovice je spojena s rokem 1880. Z jakého důvodu?

.....

Školství v obci před rokem 1880 fakticky nebylo. Kde se místní děti vzdělávaly?

.....

Jak se jmenoval první ředitel školy?

.....

Jaké předměty se ve škole vyučovaly ve školních letech 1882/1883 a 1900/1901? (k zodpovězení otázky mají žáci k dispozici původní rozvrhy hodin)

.....

.....

Ve kterém roce byla škola zrušena a jak se jmenovala poslední ředitelka školy?

.....

K čemu slouží budova školy dnes?

.....

4. Promítnutí dobových a současných fotografií obce a fotografií školy

- učitel žákům promítne vždy dvojici fotografií (dobová a současná) a žáci budou mít za úkol porovnat, jak vypadala budova dříve a jak nyní (jaké jsou rozdíly, co zůstalo zachované, k čemu si myslí, že se budovy v současné době využívají apod.)
- následně učitel promítne fotografie, které se vztahují ke škole. Zde budou mít žáci za úkol porovnat například tehdejší vybavení školní třídy s dnešním, oblečení žáků a učitelů tehdy a dnes apod.
- dále budou mít žáci k dispozici také rozvrhy hodin z určitých školních let a budou je porovnávat mezi sebou i se současnými rozvrhy (předměty, délka vyučování apod.)

8
budova školy ze 60. let 20. stol.
(zdroj: www.obeczadovice.cz)

budova školy 2022 – obecní úřad
(zdroj: www.obeczadovice.cz)

obchod 1975
(zdroj: www.obeczadovice.cz)

obchod 2022
(zdroj: archiv autorky)

hasičská zbrojnice 1960
(zdroj: www.obeczadovice.cz)

hasičská zbrojnice 2022
(zdroj: archiv autorky)

myslivna rok 1985
(zdroj: www.obeczadovice.cz)

myslivna 2022
(zdroj: archiv autorky)

žáci bývalé školy r. 1937
(zdroj: archiv pana Judase)

učitelé školy 50. léta 20. stol.
(zdroj: archiv pana Judase)

žáci ve třídě r. 1956
(zdroj: archiv autorky)

bývalé žákyně 50. léta 20. stol.
(zdroj: archiv pana Judase)

II. třída.

čas		8	9	10	11	12	1	2	3	4	
Pondělí	I	Mluva	Ukol	Počty	Ukol	Katolénství	0	Písni	čtení	Spív	0
	II	Ukol	Mluva	Ukol	Počty						
Úterý	I	čtení	Ukol	Počty	Ukol	Přirod.	Ukol	0	Pracovní	čtení	Číslovice
	II	Ukol	Mluva	Ukol	Počty	Ukol	Přirod.				
Středa	I	Mluva	Ukol	čtení	Ukol	čtení	Ukol	čtení	Písni	čtení	Spív
	II	Ukol	Mluva	čtení	Ukol	čtení	Ukol	čtení			
Pátek	I	Mluva	Ukol	Počty	Ukol	Sloh	Ukol	0	Pracovní	čtení	Číslovice
	II	Ukol	čtení	Ukol	Počty	Ukol	Sloh				
Sobota	I	Mluva	Ukol	Počty	Ukol	Přirod.	Ukol	0	Sloh	Ukol	čtení
	II	Ukol	Mluva	Ukol	Počty	Ukol	čtení		čtení	Sloh	čtení

Rozvrh hodin ve školním roce 1882/1883
(zdroj: archiv obecního úřadu)

		8	9	10	11	1	2	3
Pondělí	1.	Počty	Počty	čtení	čtení		čtení	čtení
	2.	Počty	Počty	čtení	čtení	Zemské ruční práce	čtení	čtení
Úterý	1.	Počty	Počty	čtení	čtení		čtení	čtení
	2.	Počty	Počty	čtení	čtení	Zemské ruční práce	čtení	čtení
Středa	1.	čtení	čtení	Katolénství	čtení		čtení	čtení
	2.	čtení	čtení		čtení	Mluva a pravopis	čtení	čtení
Pátek	1.	Počty	Počty	čtení	čtení		čtení	čtení
	2.	Počty	Počty	čtení	čtení	Zemské ruční práce	čtení	čtení
Sobota	1.	Počty	Počty	čtení	čtení		čtení	čtení
	2.	Počty	Počty	čtení	čtení	Mluva a pravopis	čtení	čtení

Rozvrh hodin ve školním roce 1900/1901
(zdroj: archiv obecního úřadu)

3.2. Část 2

Téma: Procházka obcí

Místo: venku (obec Žádovice)

Výukové cíle: Žák dovede: identifikovat významné budovy v obci, vnímat klady a zápory vybavení obce, navrhnout možnosti úprav v obci

Výukové metody a organizační formy: skupinová a kooperativní výuka, diskuse

Pomůcky: papír, psací potřeby

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny

Realizace:

1. Procházka po vsi ve skupinách

- učitel rozdělí žáky do skupin
- každá skupina dostane papír, na který si načrtne tabulku:

<u>KLADY</u>	<u>ZÁPORY</u>

- následuje procházka, během které žáci ve skutečnosti uvidí budovy a části obce, které si promítali na fotografiích ve třídě a dále si všímají vybavení a zařízení obce
- své poznatky společně ve skupinách zapisují do tabulky na papír (*klady*: co je podle nich v obci správně, co se jim líbí...; *zápory*: co je podle nich v obci špatně nebo zde chybí...)

2. Sdělení poznatků spolužákům + diskuse

- procházka končí na místním hřišti, kde si členové jednotlivých skupin sesednou k sobě a mají ještě nějaký čas na doplnění a shrnutí poznatků, které si zaznamenali
- následně jednotlivé skupiny sdělí ostatním spolužákům jejich postřehy a případné nápady (ke slovu se dostanou všechny skupiny)
- poté proběhne společná diskuse na toto téma a celkové shrnutí

3.3. Část 3

Téma: Exkurze v kostele

Místo: Kostel sv. Jana Nepomuckého v Žádovicích

Výukové cíle: Žák dovede: stručně reprodukovat informace o kostele, vnímat jeho význam pro obec, vyplnit pracovní list

Výukové metody a organizační formy: výklad, práce s textem, samostatná práce, exkurze

Pomůcky: pracovní list, psací potřeby

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny

Realizace:

1. Exkurze s výkladem v kostele sv. Jana Nepomuckého

- žáci se společně s učitelem shromáždí před kostelem, kde se setkají s farářem
- na začátku se žáci posadí do lavic a pan farář jim řekne několik informací o historii a vzniku kostela:

Kostel sv. Jana Nepomuckého byl postaven mezi lety 1992–1996. Základní kámen byl posvěcen 22. dubna 1990 Svatým otcem Janem Pavlem II. na Velehradě. Tehdejší farář místní farnosti, pan P. Pavel Ambros, zajistil hlavního architekta z olomoucké diecéze pana inženýra Tomáše Černouška, který celou stavbu kaple navrhl a podrobně zpracoval. Celou stavbu společně financovali místní občané ze svých peněz, dále pak okolní farní úřady a obecní zastupitelstvo. Významně na stavbu přispělo také arcibiskupství Olomouc a mnichovská arcidiecéze. Stavba byla ukončena v roce 1996. Následně se dospělo k rozhodnutí, že kaple svým rozsahem nespĺňuje parametry kaple, ale ve skutečnosti se jedná o kostel, přesněji filiální kostel. Dne 6. července byl kostel slavnostně vysvěcen ke sv. Janu Nepomuckému, patronu naší obce. Kostel byl v následujících letech dovybaven. Roku 1998 přibyla ručně vyřezaná dřevěná křížová cesta, která byla rozvěšena po stěnách kostela. O rok později darovali přátelé z Holandska dřevěné lavice z kláštera, které jsou v kostele dodnes. V současné době se v místním kostele, který tvoří dominantu obce, konají mše, zpravidla jednou za týden, svatby a pohřby. Na počest vysvěcení kostela se v obci každoročně pořádá Žádovská pouť, která začíná vždy v

pátek a vrcholí nedělním průvodem vesnicí, zakončeným v kostele, kde se koná slavnostní mše svatá za doprovodu místní dechové hudby Žadovjáci.

- následuje komentovaná prohlídka kostela, žáci si prohlédnou oltář, křížovou cestu, zákristii, vybavení kostela včetně varhan, na které si mohou zkusit zahrát
- prohlídka bude ukončena ve věži, kde si mohou žáci prohlédnout zvon

2. Vyplnění pracovního listu

- po prohlídce se žáci usadí v lavicích a na základě informací, které během exkurze slyšeli, vyplní pracovní list (pracovní list vytvořil po konzultaci s průvodcem učitel tak, aby korespondoval s informacemi, které žáci v průběhu exkurze získali) => následuje společná kontrola pracovního listu

Pracovní list:

1. Který papež posvětil základní kámen kostela?

- a) Jan Pavel I.
- b) Jan Pavel II.
- c) Benedikt XVI.

2. Čím byl v souvislosti s kostelem významný Ing. Tomáš Černoušek?

3. Komu byl v roce 1996 kostel zasvěcen?

4. Co z následujících možností darovali kostelu Holanďané?

- a) varhany
- b) zvon
- c) dřevěné lavice

5. Jaká slavnost se v obci každoročně pořádá na počest vysvěcení kostela?

6. K čemu kostel slouží v dnešní době?

7. Rozhodni, zda jsou následující tvrzení pravdivá či nikoliv. Nepravdivá tvrzení správně oprav:

- a) Křížová cesta je znázorněna pomocí maleb na stěnách.
- b) Stavba kostela byla dokončena v roce 1999.
- c) Původně byl kostel považován za kapli.
- d) Součástí kostela je také věž, ve které je umístěn zvon.
- e) Mše svatá se v kostele koná pravidelně 2x týdně.

Správné řešení:

1. b)

2. navrhl stavbu kaple/kostela

3. sv. Janu Nepomuckému

4. c)

5. Žádovská pouť

6. konají se zde mše, svatby a pohřby

7. a) NEPRAVDA – Křížová cesta je ručně vyřezávaná ze dřeva.

b) NEPRAVDA – Stavba kostela byla dokončena v roce 1996.

c) PRAVDA

d) PRAVDA

e) NEPRAVDA – Mše svatá se koná 1x týdně.

3.4. Část 4

Téma: Anketa mezi obyvateli Žádovic

Místo: venku (obec Žádovice), třída

Výukové cíle: Žák dovede: vytvořit anketu a zpracovat údaje z ní, vnímat význam obce pro její obyvatele, prezentovat výsledky ankety před spolužáky

Výukové metody a organizační formy: rozhovor, skupinová a kooperativní výuka, inscenační metody (hraní rolí), práce s počítačem, diskuse

Pomůcky: papíry, psací potřeby, mobilní telefon, otázky ankety, prezentace v PowerPointu

Časová dotace: 2–3 vyučovací hodiny

Realizace:

1. Příprava otázek ankety

- žáci jsou rozděleni do stejných skupinek, jako při procházce obcí a společně vymýšlí otázky, na které se budou ptát místních obyvatel prostřednictvím ankety
- prostřednictvím ankety mají žáci zjistit názory obyvatel na skutečnosti, které souvisejí se životem v obci (doprava, obchody, kulturní vyžití apod.)

Příklady konkrétních otázek:

Jste v obci spokojeni? Jak se Vám zde bydlí? Co se Vám líbí? Co se Vám naopak nelíbí? Jaký máte názor na dopravu? Jak byste zhodnotili kulturní vyžití v obci? Jaké jsou v obci možnosti trávení volného času? Jak je na tom obec s nabídkou pracovních míst? Apod.

Při vymýšlení otázek by měli žáci postupně přecházet od obecných otázek ke konkrétnějším. Tyto otázky si zaznamenají na papír.

2. Rozhovory s obyvateli

- následně žáci v jednotlivých skupinách oslovují náhodné kolemjdoucí a ptají se jich na předem připravené otázky

- rozhovory s obyvateli si žáci nahrávají na mobilní telefon, buď jenom jako zvukový záznam nebo i videozáznam, pokud s tím dotyčné osoby souhlasí
- cílem je zjistit od obyvatel obce co nejvíce informací, aby si tak žáci vytvořili konkrétnější představu o životě v obci a mohli ji případně porovnat se svou

3. Tvorba prezentace a sdělení výsledků spolužákům

- po skončení ankety mezi obyvateli pokračuje činnost žáků ve třídě
- každá skupina má k dispozici zvukový záznam nebo videozáznam s odpověďmi na otázky a počítač nebo notebook
- nyní je úkolem jednotlivých skupin společně zpracovat získané informace a pomocí prezentace v PowerPointu prezentovat výsledky ankety před ostatními spolužáky
- po skončení jednotlivých prezentací proběhne diskuse (do jaké míry byly odpovědi v jednotlivých skupinách stejné nebo naopak jak moc se lišily, čím to může být způsobené apod.)

3.5. Část 5

Téma: Tvorba myšlenkových map doplněných o ilustrace

Místo: třída (učebna výtvarné výchovy)

Výukové cíle: Žák dovede: vytvořit myšlenkové mapy podle zadání a vhodně je ilustrovat, obě mapy stručně popsat spolužákům a společně s učitelem realizovat výstavu svých prací

Výukové metody a organizační formy: skupinová práce, výtvarná činnost

Pomůcky: výkresy, vodové, temperové barvy, pastelky, fixy, psací potřeby, vytištěné fotografie, nástěnka

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny

Realizace:

1. Vytvoření 2 myšlenkových map ve skupinách

- každá skupina dostane dva výkresy a má za úkol vytvořit dvě myšlenkové mapy – jednu na téma „Obec Žádovice“ a druhou na téma „Ideální obec Žádovice“
- do první mapy žáci zaznamenají to, co v obci skutečně je a do druhé to, co podle nich v obci chybí, a chtěli by, aby to zde bylo nebo naopak nezaznamenají to, co si myslí, že by v obci být nemělo
- obě myšlenkové mapy žáci rozšíří o barevné ilustrace, které vytvoří temperovými barvami, vodovými barvami, pastelkami, fixami apod., případně mohou využít fotografie některých částí a staveb obce
- důležité je, aby byly mapy co nejlépe graficky a barevně zpracované
- vytvořené mapy jednotlivé skupiny prezentují a komentují před spolužáky

2. Výstava prací ve škole

- učitel společně se žáky vybere vhodné místo k výstavě ve škole
- následně se zde vystaví jednotlivé mapy i se jmény jejich autorů

4. Zhodnocení projektu

Projekt hodnotíme nejen po jeho skončení, ale velmi důležité je také průběžné hodnocení, které žáky motivuje k další práci a poskytuje jim také zpětnou vazbu. Hodnotíme tedy průběžnou práci na projektu, a nejen výsledný produkt (v tomto případě myšlenkové mapy). Velmi důležité je oceňovat především snahu a kreativitu. Dále hodnotíme spolupráci mezi žáky, jejich schopnost pracovat v týmu (zaměřujeme se na kooperaci mezi žáky, všímáme si efektivního rozdělení činností ve skupinách apod.) K hodnocení je vhodné využívat spíše formativní hodnocení místo klasického hodnocení formou známek. Proběhnout by měla také autoevaluace ze strany žáků. Může proběhnout ústní nebo písemnou formou. V obou případech by bylo vhodné mít pro žáky předem připravené nějaké návodné otázky. Například: Která část projektu se ti líbila nejvíc? Která tě naopak bavila nejméně? + důvod. Co ti práce na projektu přinesla? Co bys změnil/a? Jak se ti pracovalo se spolužáky? Apod. Do hodnocení se může zapojit i vedení školy, ostatní učitelé a žáci, ale ti hodnotí pouze výsledný produkt projektu, nikoliv jeho průběh.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo zpracovat a podat ucelené informace o vývoji obce od jejího vzniku až do současnosti a zaměřit se také na současný kulturní život v obci. Současně bylo mým cílem zachytit vývoj školství v Žádovicích od založení školy až po její zrušení a v neposlední řadě také představit možnost využití práce k pedagogickým účelům ve formě návrhů příprav do hodin a teoretického projektu. Vytyčené cíle diplomové práce se podařilo dle mého názoru naplnit a diplomová práce mě také velmi obohatila.

Diplomová práce je tvořena teoretickou a praktickou částí. Teoretická část obsahuje pět kapitol a každá z nich ještě několik podkapitol. V první kapitole jsem se věnovala geografické a hospodářské charakteristice obce. V rámci historie obce jsem blíže nastínila významné události, které ovlivnily následný vývoj obce. Značná část kapitoly byla věnována současnému kulturnímu životu v obci, a to zejména z toho důvodu, že se zde stále udržují zvyky a tradice. Stručně jsem charakterizovala spolky a sdružení, které se na kultuře v obci významně podílejí. Následně jsem blíže popsala průběh a náplň jednotlivých kulturních akcí a v neposlední řadě jsem se zaměřila na popis kroje. Závěr kapitoly je věnován charakteristice nářečí, které se v obci do jisté míry stále objevuje.

Ve druhé kapitole jsem se zaměřila na vývoj školství v letech 1774–1918. První podkapitola byla věnována významným mezníkům v obecných dějinách školství v daném období. Podobně jsem postupovala i v následujících třech kapitolách. Druhá podkapitola tedy přibližuje počátky školství v Žádovicích. Blíže jsem zde popsala stavbu školy v roce 1880 a události, které ji provázely, a následný postupný vývoj školství až do roku 1918.

Třetí kapitola přibližuje školství v letech 1918–1948. Je zde zachycena podoba školství v období první republiky, včetně úprav budovy školy nebo změn v učitelském sboru, která byla následně ovlivněna 2. světovou válkou.

Čtvrtá kapitola zachycuje školství od roku 1948, kde je postupně zachycen vliv komunistické ideologie na školství. Zároveň jsem zde opět popsala změny v učitelském sboru, kterých bylo v tomto období hodně a také jsem nastínila vývoj počtu žáků ve škole. Blíže jsem zde popsala události při příležitosti 100 let od založení školy.

V páté kapitole jsem se věnovala školství po roce 1989, konkrétně do roku 2005, kdy došlo ke zrušení školy v Žádovicích.

Při zpracování teoretická části jsem vycházela z různých dostupných zdrojů a publikací. Stěžejními zdroji práce byly kroniky obce a školy. Při psaní kapitoly, která se věnovala kulturnímu životu v obci, jsem čerpala z vlastních zkušeností, které jsem podpořila rozhovorem s pamětníkem.

Praktická část diplomové práce představuje konkrétní návrhy příprav do hodin a návrh projektu, které vycházejí z RVP ZV. Návrhy příprav do hodin se vztahují k tématu „Náš kraj“, konkrétně tedy ke kraji Jihomoravskému. První příprava je zaměřena na obecné seznámení žáků s Jihomoravským krajem, včetně základních informací o přírodních podmínkách a památkách kraje. Druhá příprava je zaměřena na bližší představení okresních měst kraje. Návrhy příprav je tedy možné využít ve výuce výchovy k občanství na různých školách. Následně je součástí praktické části teoretický návrh projektu, který je kromě propojení několika předmětů a rozvíjení klíčových kompetencí, doplněn o exkurzi, práci s fotografiemi, pracovní listy a tvorbu myšlenkových map. Žáci se prostřednictvím projektu učí pracovat s různými informačními zdroji, získávat, zpracovávat a prezentovat informace a spolupracovat mezi sebou. Vzhledem ke skutečnosti, že v obci škola není, je návrh projektu určen především učitelům z jiných škol jako inspirace do výuky.

Na diplomovou práci by bylo možné navázat a soustředit se více na některé části. Bylo by možné se ještě zaměřit a více rozpracovat historický vývoj a kontext zvyků a tradic v obci a dále například blíže analyzovat i vývoj nářečí v obci.

Seznam použitých zdrojů

Prameny:

Obecní úřad Žádovice, *Výroční zpráva o činnostech základní školy ve školním roce 2001/2002*.

Státní okresní archiv Hodonín, *Kronika obce Žádovice 1929–1973*.

Státní okresní archiv Hodonín, *Kronika obce Žádovice 1974–1985*.

Státní okresní archiv Hodonín, *Kronika obce Žádovice 1986–2005*.

Státní okresní archiv Hodonín, *Kronika školy žádovské 1880–1940*.

Státní okresní archiv Hodonín, *Kronika školy žádovské 1945–1961*.

Literatura:

BÁBÍK, J., VIKTORIN, F. O krojích. In: *Na našem Slovácku: Vlastivědný sborník Kyjovsko-Ždánská pro školy a rodiny*. 3. vyd. Hodonín: Učitelstvo okresu Kyjovsko-Ždánského, 1936. 242 s.

HÁBL, J., JANÍŠ, K. *Přehled dějin pedagogiky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. 113 s. ISBN 978-80-7435-044-3.

HURT, R., a kol. *Kyjovsko*. 1. vyd. Brno: Musejní spolek, 1970. 537 s.

JŮVA, V. *Stručné dějiny pedagogiky*. 4. rozš. vyd. Brno: Paido, 1997. 76 s. ISBN 8085931435.

KLVAŇA, J., FINTAJSL, F., ZLÁMAL, S. *Kyjovsko*. 2. vyd. Kyjov: Musejní a archeologický spolek, 1948. 155 s.

PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. 935 s. ISBN 978-80-7367-546-2.

SOMR, M., KREJČÍ, V. a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 359 s.

ŽIDLICKÝ, V. *Kyjovsko*. Brno: Atelier Zidlicky, 2011. 399 s. ISBN: 978-80-254-9920-7.

II. Sjezd rodáků. Žádovice: Obecní úřad, 1996. 12 s.

Žádovský zpravodaj:

BYSTRICKÝ, J. TJ Sokol. In: *Žádovský zpravodaj*, 2020, ročník 11., číslo 1. s. 5.

DOHNAL, J. Smíšený pěvecký sbor. In: *Žádovský zpravodaj*, 2014, ročník 7., číslo 1. s. 7.

DOHNAL, J. Vinaři. In: *Žádovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 13.

JUDAS, J. Žádovice. In: *Mikroregion Podchřibí*. Svazek obcí Mikroregionu Podchřibí, 2006. 48 s.

JUDASOVÁ, L. Kulturní klub. In: *Žádovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 11.

JUDASOVÁ, L. Spektrum Žádovice, z.s. In: *Žádovský zpravodaj*, 2019, ročník 10., číslo 1. s. 7.

JUDASOVÁ, L. Spektrum Žádovice, z.s. In: *Žádovský zpravodaj*, 2020, ročník 11., číslo 1. s. 4.

JUDASOVÁ, M. Klub maminek. In: *Žádovský zpravodaj*, 2019, ročník 10., číslo 1. s. 10.

JUDASOVÁ, M. Klub maminek. In: *Žádovský zpravodaj*, 2020, ročník 11., číslo 1. s. 5.

SMOLÁKOVÁ, Ž. Spektrum Žádovice, z.s. In: *Žádovský zpravodaj*, 2014, ročník 7., číslo 1. s. 6.

SMOLÁKOVÁ, Ž., SMOLÁK, R. Púpava. In: *Žádovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 12.

SVOBODOVÁ, E., HOFÍRKOVÁ, J. Klub důchodců. In: *Žádovský zpravodaj*, 2018, ročník 9., číslo 1. s. 13.

Internetové zdroje:

AGRO Žádovice s. r. o. *www.eter.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z:

<https://www.eter.cz/agro-zadovice-sro-zadovice/>

Historie. *Sdhzadovice.estranky.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z:

<https://sdhzadovice.estranky.cz/clanky/historie.html>

Historie obce. *www.obeczadovice.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z:

<http://www.obeczadovice.cz/kronika-obce/?open=66>

Klub důchodců. *www.spektrumzadovice.cz* [online]. [cit. 5. 11. 2021]. Dostupné z:

<http://www.spektrumzadovice.cz/skupiny/klub-duhodcu>

Myslivci. *www.obeczadovice.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z:

<http://www.obeczadovice.cz/myslivci/?open=89>

Nákup a prodej kovového odpadu. *Kovosrot-delta.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z:

<https://kovosrot-delta.cz/#o-nas>

O našem vinařství. *www.vinarstvi-manak.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z:

<http://www.vinarstvi-manak.cz/o-nasem-vinarstvi>

O obci. *www.obeczadovice.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z:

<http://www.obeczadovice.cz/o-obci/>

Program rozvoje obce Žádovice. *www.obeczadovice.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z: <http://www.obeczadovice.cz/data/upload/dokumenty/program-rozvoje-obce/pro-zadovice-finalni.pdf>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. [cit. 1. 3. 2022]. Dostupné z:

<https://www.nuv.cz/file/4986/>

Smíšený pěvecký sbor. *www.spektrumzadovice.cz* [online]. [cit. 5. 11. 2021]. Dostupné z:

<http://www.spektrumzadovice.cz/skupiny/smiseny-pevecky-sbor>

Zahradnictví Žádovice. *Zahradnictvi.hodoninsko.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z:

<http://zahradnictvi.hodoninsko.com/>

Žadovjáci. *www.sms.cz* [online]. [cit. 5. 11. 2021]. Dostupné z:
<https://www.sms.cz/kapela/zadovjaci>

Žadovjáci. *Zadovjaci0.webnode.cz* [online]. [cit. 5. 11. 2021]. Dostupné z:
<https://zadovjaci0.webnode.cz/>

Žádovský kostel. *www.obeczadovice.cz* [online]. [cit. 24. 9. 2021]. Dostupné z:
<http://www.obeczadovice.cz/zadovsky-kostel/?open=85>

Ženský kroj. *Mestokyjov.cz* [online]. [cit. 22. 11. 2021]. Dostupné z:
<https://www.mestokyjov.cz/zensky-kroj/d-33888>

Jiné zdroje:

Rozhovor s pamětníkem Janem Dohnalem, ze dne 5.3. 2022 (archiv autorky).

Rozhovor s pořadatelem Petrem Dohnalem, ze dne 2.3. 2022 (archiv autorky).

Seznam příloh

Příloha 1: Pohled na obec Žádovice z části Fěruňk r. 2022

Příloha 2: Pohled na obec Žádovice z Rozmarýnovy ulice r. 2022

Příloha 3: Znak obce Žádovice

Příloha 4: Vlajka obce Žádovice

Příloha 5: Dobová pohlednice obce Žádovice r. 1930

Příloha 6: Dobová fotografie cesty ke škole z 1. pol. 30. let 20. století

Příloha 7: Budova bývalé školy v Žádovicích ze 60. let 20. století

Příloha 8: Dobová fotografie obce z části Pod Kříbem r. 1970

Příloha 9: Stavba kostela sv. Jana Nepomuckého r. 1994–1995

Příloha 10: Kostel sv. Jana Nepomuckého r. 2022

Příloha 11: Vchod do kostela r. 2022

Příloha 12: Hasičská zbrojnice r. 2022

Příloha 13: Myslivna r. 2022

Příloha 14: Pomník padlým vojákům v 1. světové válce r. 2022

Příloha 15: Obecní úřad Žádovice r. 2022

Příloha 16: Kulturní dům a obecní hospoda r. 2022

Příloha 17: Hřiště TJ Sokol Žádovice r. 2022

Příloha 18: Dětské hřiště r. 2022

Příloha 19: Penzion Na Zástavě r. 2022

Příloha 20: Vinné sklepy ve Fěruňku r. 2016

Příloha 21: Náves s informační vitrínou r. 2022

Příloha 22: Obchod v obci r. 2022

Příloha 23: Místní (kyjovský) kroj – stárci

Příloha 24: Ženský kroj – svobodná dívka/žena

Příloha 25: Mužský kroj – svobodný muž

Příloha 26: Kroj – vdaná žena, ženatý muž

Příloha 1: Pohled na obec Žádovice z části Fěruňk r. 2022

(zdroj: www.obeczadovice.cz)

Příloha 2: Pohled na obec Žádovice z Rozmarýnovy ulice r. 2022

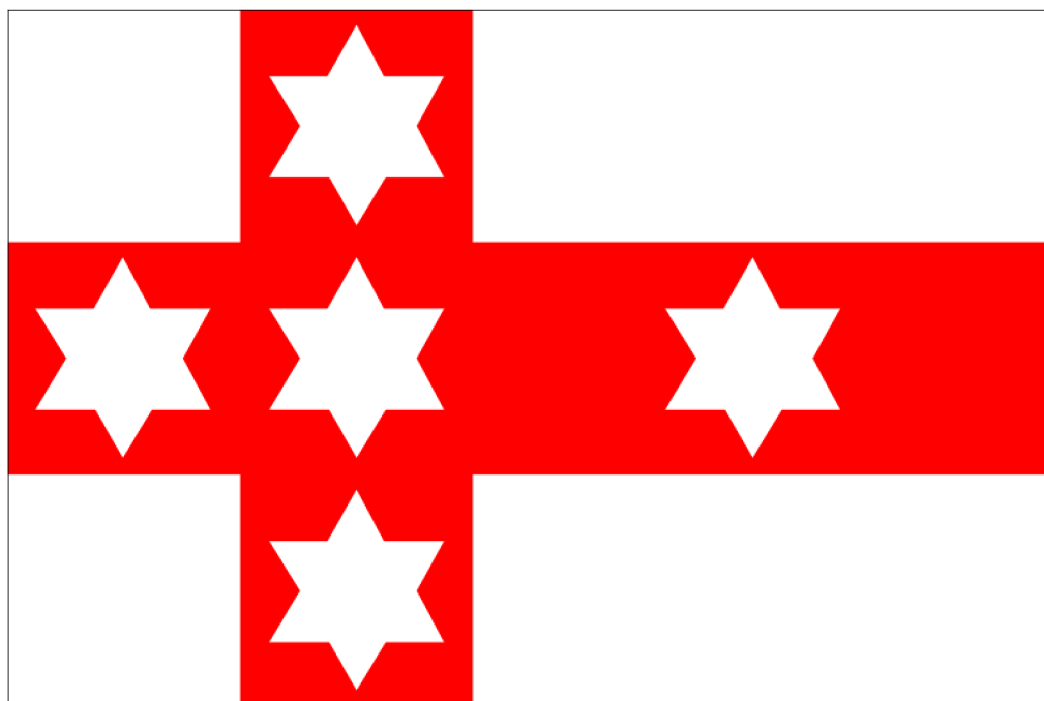
(zdroj: archiv autorky)

Příloha 3: Znak obce Žádovice

(zdroj: www.wikipedia.cz)

Příloha 4: Vlajka obce Žádovice

(zdroj: www.wikipedia.cz)

Příloha 5: Dobová pohlednice obce Žádovice r. 1930

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 6: Dobová fotografie cesty ke škole z 1. pol. 30. let 20. století

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 7: Budova bývalé školy v Žádovicích ze 60. let 20. století

(zdroj: www.obeczadovice.cz)

Příloha 8: Dobová fotografie obce z části Pod Kříbem r. 1970

(zdroj: www.obeczadovice.cz)

Příloha 9: Stavba kostela sv. Jana Nepomuckého r. 1994–1995

(zdroj: kronika kostela)

Příloha 10: Kostel sv. Jana Nepomuckého r. 2022

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 11: Vchod do kostela r. 2022

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 12: Hasičská zbrojnice r. 2022

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 13: Myslivna r. 2022

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 14: Pomník padlým vojákům v 1. světové válce r. 2022

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 15: Obecní úřad Žádovice r. 2022

(zdroj: www.obeczadovice.cz)

Příloha 16: Kulturní dům a obecní hospoda r. 2022

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 17: Hřiště TJ Sokol Žádovice r. 2022

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 18: Dětské hřiště r. 2022

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 19: Penzion Na Zástavě r. 2022

(zdroj: www.obeczadovice.cz)

Příloha 20: Vinné sklepy ve Fěruňku r. 2016

(zdroj: www.obeczadovice.cz)

Příloha 21: Náves s informační vitrínou r. 2022

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 22: Obchod v obci r. 2022

(zdroj: archiv autorky)

Příloha 23: Místní (kyjovský) kroj – stárci

(zdroj: www.obeczadovice.cz)

Příloha 24: Ženský kroj – svobodná dívka/žena

(zdroj: foto z knihy: Židlický, V. *Kyjovsko*)

Příloha 25: Mužský kroj – svobodný muž

(zdroj: www.mestokyjov.cz)

Příloha 26: Kroj – vdaná žena, ženatý muž

(zdroj: foto z knihy: Židlický, V. *Kyjovsko*)

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Adéla Dohnalová
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Dějiny školství v Žádovicích v kontextu historie a charakteristiky obce
Název v angličtině:	History of education in Žádovice in context of history and characteristics of the village
Anotace práce:	Diplomová práce podává ucelený obraz o vývoji obce Žádovice od jejího vzniku až po současnost a zároveň se zabývá také kulturním životem v obci. Dále je práce zaměřena na vývoj školství v obci od založení školy až po její zrušení. Součástí práce jsou také návrhy příprav do hodin výchovy k občanství a teoretický návrh projektu.
Klíčová slova:	Historie školství, historie obce Žádovice, kulturní život, projekt
Anotace v angličtině:	The master's thesis provides a comprehensive picture of the development of the village of Žádovice from its foundation to the present and also deals with the cultural life in the village. Furthermore, the thesis focuses on the development of education in the village from the establishment of the school to its closure. The thesis also includes proposals for preparation for citizenship education classes and a theoretical project proposal.
Klíčová slova v angličtině:	History of education, history of the village Žádovice, cultural life, project
Přílohy vázané v práci:	Obrazové – 26 příloh
Rozsah práce:	100 stran
Jazyk práce:	Český jazyk